

TRT VİZYON

TRT Aylık Radyo Televizyon Dergisi

Aralık 2023 • Sayı 410

BİRLİKTE
GELİŞMEK

TRT
world
forum
2023

THRIVING
TOGETHER

Çocuk kalbi “dünya barışı” için Türkiye’yi seçti

Yeni bir yıl, yeni hikâyeler...

Hikâyeler kıymetlidir; hele ki bizi anlatıyor, uzakları yakın ediyor ve fiziki sınırları aşılırsa...

TRT olarak bir yandan öz hikâyemizi anlatıyor öte yandan dünyanın hal-i pürmelaline ayna oluyoruz. Bu hikâyeler, kimi zaman farklı coğrafyalardan bir belgesel, kimsenin bilmediği gerçekleri aydınlatan bir haber oluyor, kimi zamansa çocuklarımızın sinema salonlarını doldurduğu bir animasyon filmi, tarihimizden ve değerlerimizden neşet eden bir sinema filmi ya da her hafta heyecanla beklenen bir dizi oluyor. Tüm bu hikâyeler, Türkiye'nin kamu yayıncısı TRT ile anlamına kavuşuyor. 2023'ü geride bırakırken, yeni bir yıla yeni hikâyelerle adım atıyoruz.

Bu ay, vizyona giren sinema filmlerimiz, dijital platformumuz "tabii"nin yeni yapımları ve uluslararası etkinliklerimizle dolu dolu geçen bir gündemimiz oldu. Millî Savunma Bakanlığı ve Türk Hava Kuvvetlerinin katkılarıyla hazırladığımız "Hür" isimli "tabii" orijinal yapımı yeni dizimiz bunlardan biriydi. 1 Aralık'ta "tabii"deki yolculuğuna başlayan dizimiz, izleyicisi tarafından büyük teveccühle karşılandı. Silahlı kuvvetlerimizin ulaştığı operasyon kabiliyetini, istihbarat gücünü, etkin İHA ve SİHA kullanımını, sivil zayıat konusuna attığı önemi anlatmak için hayata geçirdiğimiz bu proje, ülkemizin hikâyelerinin peşinden koşan yayıncılık anlayışımızın önemli bir yansımasıdır.

Kahraman askerlerimizin bölücü terör örgütüne karşı verdikleri vatan mücadelesini anlatan, 90'lardaki PKK terörünün kanlı yüzünü gözler önüne seren "Nefes: Yer Eksi İki" filmimiz 15 Aralık'ta izleyiciyle buluştu. Büyük âlim, mütefekkiri ve mutasavvıf Hz. Mevlana'nın hayatını anlatan "tabii" orijinal yapımı "Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî"nin merakla beklenen ikinci sezonu 9 Aralık'ta, teknoloji ile çepeçevre sarılan modern dünyada insanın iç çatışmaları ve kaygılarını gözler önüne seren distopik türdeki "Derin Mor" ise 22 Aralık'ta "tabii"deki yerini aldı. Yılın son günlerinde ise TRT Çocuk'un sevilen kahramanları Rafadan Tayfa'nın yeni sinema filmi vizyona girdi. 29 Aralık'ta vizyona giren serinin dördüncü filmi "Rafadan Tayfa 4: Hayrimatör", TRT'nin çocuklara yeni yıl hediyesi oldu.

TRT ailesi olarak, aralık ayında daha adil bir dünya için sesimizi bir kez daha yükselttik. "Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler" teması ile bu yıl 7'ncisini düzenlediğimiz TRT World Forum'u, 8 - 9 Aralık tarihleri arasında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla gerçekleştirdik. TRT World Forum'da emeği geçen tüm ekip arkadaşlarımızı tebrik ediyor, dünyanın dört bir yanından forumumuza katılım gösteren konuşmacılarımıza ve konuklarımıza bir kez daha teşekkürlerimi iletiyorum. Uluslararası etkinliklerimiz ile dünyanın zihnindeki ablukaların kalkmasının gerekliliğini vurguluyor, mazlumların hakkını savunmak ve iddiasını duyurmak için "güçlü yayın, güçlü etki" vizyonumuzla dünyanın dört bir yanına sesleniyoruz.

Bu ayı bizler için özel kılan bir diğer etkinliğimiz ise; Türkiye'nin müstakil anlamda tek uluslararası belgesel film festivali olan 14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri oldu. Festivalimiz, 14 - 17 Aralık tarihleri arasında, dünyanın farklı coğrafyalarından uzanan birbirinden eşsiz hikâyeleri tarihi Osmanlı fabrikası Fişekhane'nin sinema salonlarında buluşturdu. Cumhuriyetimizin 100. yılından ve kültürel birikimimizden aldığımız ilhamla "Köklü İzler, Güçlü Hikâyeler" mottosuyla gerçekleştirdiğimiz ve 93 ülkeden 998 belgesel filmin başvuru yaptığı festivalde finale kalan 32 projeden 12'si ödüllendirildi. 14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nde emeği geçen mesai arkadaşlarımıza, jüri üyelerimize ve katılımcılarımıza bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum.

2024 yılının hepimiz için sağlıklı, huzurlu, hayırlı ve bereketli bir yıl olmasını temenni ediyorum. TRT ailesi olarak, ülkemizin hikâyelerini anlatmak için önümüzdeki yılda da gayretle çalışmaya devam edeceğiz.

Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı
Genel Müdür

İÇİNDEKİLER

TRT

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON KURUMU ADINA SAHİBİ

İbrahim KELEŞ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Masum EKİNCİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Ceren BÖLÜKBAŞIOĞLU

EDİTÖR

Ela GÜRMAN

Meral ÜNSAL

Cihad ŞAHİNOĞLU

YAZI KURULU

Ela GÜRMAN

Meral ÜNSAL

Özlem KARADAYI DOĞAN

Öztürk Miraç SARAL

Umay KARADAĞ

Yeliz KARAKÜTÜK

Ömer KARA

KONUK YAZAR

Elif ARISOY CİNCİOĞLU

Kürşat SAYGILI

GRAFİK TASARIM

Gamze ÖZGÖREN

Murat GİRAY

YÖNETİM YERİ

TRT GENEL SEKRETERLİK

TRT SİTESİ B BLOK KAT: 11

ORAN/ANKARA

06550

Tel : (312) 463 23 00

Faks: (312) 463 23 07

ISSN 1308-7495

YAYIN TÜRÜ Yaygın/Sürekli

BASIM TARİHİ

29 Aralık 2023

BASILDIĞI YER

Salamat Basım Yayıncılık Ambalaj San.

Tic. Ltd. Şti.

Saray Mah. 1007 Cad. No:2 06980

Kahramankazan/ ANKARA

Tel: (216) 472 34 72

Faks: (216) 472 35 85

salmatbasim@gmail.com

www.trt.net.tr/vizyondergisi

facebook.com/TRTVizyonDergisi

instagram.com/trtvizyon

trtvizyon@trt.net.tr

1 Başyazı

10 TRT Telegün 33 yaşında
Türkiye'nin ilk teletekst servisi birçok
bilgiye anlık erişim imkânı sunuyor

14 Türkiye'nin hafızası
TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi ile sesler,
renkler ve anılar yeniden
canlanıyor

18 TRT Ulusal Belgesel Ödülleri
"Köklü İzler, Güçlü Hikâyeler" sloganı
Fişekhane'den yankılandı

32 Vuslatın 750. yılında
"Belh'ten Konya'ya Hz. Mevlânâ"
belgeseli TRT Avaz ekranında

36 TRT World Forum İstanbul'da
Küresel sorunların masaya yatırıldığı
etkinlikte dünya çapında önemli
isimler bir araya geldi

50 Mehmetçiğin destanı
TRT ortak yapımı "Nefes - Yer Eksisi İki"
gösterimde

56 Şair, hatip, istihbaratçı...
Mehmet Akif'in Teşkilat-ı Mahsusa
adına yaptığı çalışmalara dair ipuçları
bir asır sonra gün yüzüne çıktı

60 Dünya Engelliler Günü kutlu olsun
TRT, özel yapımlara tüm kanallarında
yer verdi

64 Her çocuk özeldir
Mücadeleyi ve umudu bırakmayan
çocuklar

68 "Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu"
gösterimde
Gelenekle geleceği buluşturan yapım,
çocuklar için beyazperdede

76 Güçlü sinematografi, gerçek öykü:
Ertuğrul
TRT'nin iddialı projeleri medya
sektörüne damgasını vuruyor

80 Karanlık Oda
Türk sinemasında "aydın" kavramını
irdeliyoruz

Kalbimizden geçen fay hattı

Koca bir yılı, üç kare fotoğraf ile anlatmak zor olsa da 2023 yılının bu son "Aydın Kareleri" köşesini geçen yıla ayıralım istedik. Geçtiğimiz yılın en unutulmaz olayı ne yazık ki, yılın başlarında yaşadığımız, 11 ilimizi etkileyen, 50 binden fazla vatandaşımızı kaybettiğimiz, sonuçları açısından inanması güç 6 Şubat depremleriydi. Binlerce insanımızın yaralandığı, evcil hayvanların telef olduğu, insanları evsiz bırakan depremler, hepimizin kalbinde derin acılar yarattı. Deprem sonrasında yaşananları anlatan pek çok fotoğraf var ve bunların bazılarını daha önce paylaşmıştık. Bu kare ise en az diğerleri kadar düşündürücü ve dokunaklı... Bu tür acıların bir daha yaşanmaması en büyük dileğimiz.

Fotoğraf: AA

Fotoğraf: AA

100. yıl gururu

Bu yıl unutulmayacak bir gurur yaşadık. Cumhuriyetin 100. yaşına hep birlikte tanıklık ettik. 29 Ekim 2023 şanlı tarihimizin ezelden ebede uzanan sayfalarına altın harflerle, hiç unutulmayacak bir şekilde yazıldı. Bizler belki de ileride torunlarımıza anlatacağımız anlar yaşadık.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve atalarımızın bundan 100 yıl önce Anadolu toprağına ektikleri bu sevda tohumu bugün asırlık bir çınar olarak dallarını geleceğe uzatıyor. 100. yılımızın heyecanı ve coşkusu hâlâ göklerdeki ay yıldızlı bayrağımız gibi kalbimizde dalgalanıyor ve dalgalanmayı da sürdürecektir. Sözlerimizi ekim sayımızdaki yazımızdan alıntıyla bitirelim: Tam bir asırdır biz “vatan” dediğimizde yankısı Türkiye Cumhuriyeti olarak duyuluyor. Cumhuriyet, gölgesinde soluklanacağımız, sırtımızı sağlamca yaslayacağımız, altında güvenle yaşayacağımız bir çınar gibi, baba evi gibi, içten, sıcacık kucaklıyor hepimizi. Biliyoruz ki bugün tam 100 yılı geride bırakmış vatanımız sonsuza dek yaşayacak: “Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”

Umuttan bahset!

Yeni yıl tazelenmek için, umudu yeşertmek için bir vesile olmuştur her zaman. Madem acısıyla tatlısıyla 2023'ü geride bırakıp 2024'e "merhaba" diyoruz, o halde umuttan bahsedelim. İçimizi ısıtan hikâyeleri hayatın bazı karanlıklarının içinden bulup, umudumuza can suyu yapalım. Önceki yıllarda dergimizde haberini yaptığımız "Âdem Amca ve Yaren Leylek" hikâyesini belki hatırlayacaksınız. Bu masalsi hikâyenin belgeseli TRT Belgesel kanalında yayınlanmış ve Uluslararası Prag Film Ödülleri Belgesel Kategorisi'nde birincilik ödülü kazanmıştı. Karacabey'deki Leylek Köyü'nde yaşayan Âdem Amca, her yıl baharda ülkemize göçen ve sonbahara kadar kalan Yaren'i evladını bekler gibi bekliyor. Yaren de onu üzmüyor ve Karacabey'e gelir gelmez Âdem Amca'nın Uluabat Gölü'nde balık tuttuğu sandalına konuyor. Yaren 12 yıldır sürdürdüğü bu geleneği bozmadı ve Âdem Amca gibi bu yıl yine herkesi mutlu etti. Umarız Yaren ve Âdem Amca baharda tekrar buluşurlar.

Fotoğraf: AA (Alper Tüydüş)

Türkiye'nin ilk çevrim içi tarayıcısı: TRT Telegün

Türk televizyon yayıncılığının öncüsü TRT, Türkiye'nin ilk teletext servisi olan TRT Telegün'ü 1990 yılının Aralık ayında hizmete aldı. 33 yıllık geçmişiyle Telegün, Avrupa Yayın Birliği standartlarıyla birçok bilgiye anlık erişim imkânı sunuyor, milyonlarca müdaviminin hâlâ ilgisini çekiyor.

Anlık haberler, televizyon kanallarının yayın akışları, meteoroloji tahminleri ve niceleri... Bir zamanlar bu bilgilere, "tıklanarak" değil, "tuşlanarak" ulaşılmaktaydı. Teletext adıyla ilk kez 1970'lerde ortaya çıkan bu teknoloji, kendi döneminde bir devrim yaratmıştı. Teletext teknolojisinin en çarpıcı özelliği ise anlık ve yenilenebilir bilgileri içermesiydi. Bu yeni "ağ" sayesinde hem en yeni bilgiler izleyiciye anında ulaştırılıyordu hem de aynı bilgiye tekrar ve

zahmetsizce erişilebiliyordu. Televizyon yayıncılığında ilklerin öncüsü TRT, yurttaki ilk teletext yayını 1990 yılında gerçekleştirdi. TRT Telegün adını taşıyan bu yayın, çok kısa süre içinde Türkiye'nin en popüler ekranlarından birisi haline geldi. 2010'lara kadar haber almak için en güvenilir kaynaklardan birisi olarak görülen TRT Telegün, internetin ve sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte eski popülerliğini yitirse de televizyon ekranlarındaki yerini hâlâ koruyor.

Teletextin doğuşu

Devrim niteliğindeki tüm teknolojiler gibi teletextin de nasıl başladığı kesin olarak belli değildir. Birçok şirket çeşitli amaçlarla uzaktan metin sinyalleri gönderme üzerine araştırma yapmaktaydı. Örneğin, telefon hatlarından sorumlu posta şirketleri doğal olarak abone sayısını arttırmak istiyordu. BBC'deki araştırmacılar ise işitme engelliler için alt yazılı yayınlar başlatma niyetindeydi. Çözüm, Philips'te çalışan mühendis John Adams'tan geldi: Sinyaller "dikey karartma aralığında"

Genel Durum	181	Batı Karadeniz	186
Marmara	182	Orta-Doğu Karadeniz	187
Ege Bölgesi	183	Doğu Anadolu	188
Akdeniz	184	Güneydoğu Anadolu	189
İç Anadolu	185	Dış Merkezler	190
		Denizler	191
A	Açık	Y	Yağmurlu
B	Bulutlu	MS	Mevziî Sağanak Yağışlı
AB	Az Bulutlu	D	Dolu Yağış
S	Sisli	SC	Yüksek Sıcaklık
ÇB	Çok Bulutlu	R	Rüzgarlı
PB	Parçalı Bulutlu		
SG	Soğuk	KK	Karla Karışık Yağmur
HS	Hafif Sağanak	HK	Hafif Kar Yağışı
SY	Sağanak Yağışlı		
KS	Kuvvetli Sağanak		

Gündemin anbean takip edilmesiyle güncellenen veriler, TRT Telegün takipçilerine anlık olarak ulaştırılıyor

aktarılabildi. Tarayıcı ışının en alttaki satırı oluşturmayı bitirip ekranın üst kısmında yeni satırı oluşturmaya başladığı ana değin geçen o kısa zaman dilimine metin bilgisi sıkıştırılabildi. Elektronikğin baş döndürücü hızı göz önüne alındığında epey büyük sayılabilecek bu boşluk, metin sinyallerini aktarmak için kullanılabildi. Kısaca televizyon ekranındaki iki kare arasına bilgi sıkıştırmak mümkündü.

Piksellerden bilgi setlerine

Teletext, 1976 yılında resmî olarak yayına başladı. Ancak bu yayını izleyebilmek için televizyonun üstüne ayrı bir cihaz takmak gerekiyordu. Kısa süre içinde teletextli televizyonlar piyasaya çıktı ve böylece izleyici sayısı arttı. Teletext, basit bir ara yüze sahipti. Sayfalar genellikle metin tabanlıydı ve haberler, hava durumu, spor sonuçları, finans bilgileri ve program rehberleri gibi bilgileri içeriyordu. Kullanıcılar teletext sayfalarını televizyon kumandalarını kullanarak gezinebilirlerdi. Her sayfa bir sayfaya sahipti ve kullanıcılar istedikleri sayfaya doğrudan gitmek için bu sayıları kullanırlardı.

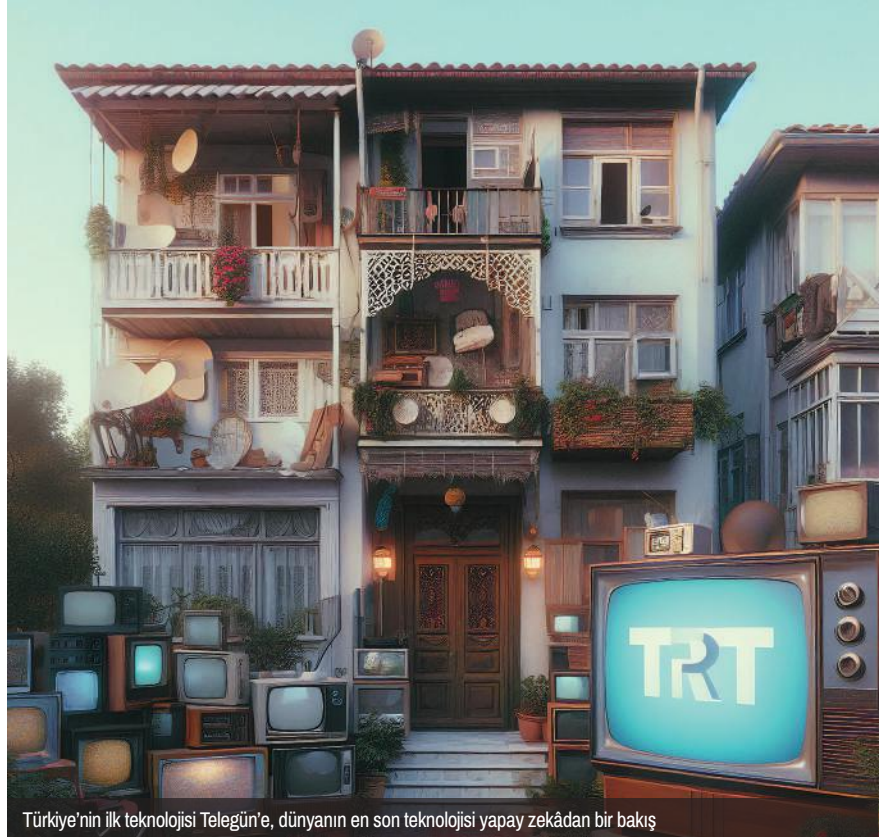
Televizyon ekranları aracılığıyla artık isteyen herkesin erişebildiği bu teknoloji, bilgi tüketim şeklimizi dönüştürdü. Alfa numerik karakterlerin mozaikleri arasında kaybolurken, gerçek zamanlı bilgiler parmak uçlarımıza getiriliyordu. 80'li yılların ortalarında ise değişen teknoloji, teletext

alıcısını televizyonun üzerinde değil, içinde konumlandırmayı başarmıştı. Bu sayede, teletextli televizyonlar görece daha az maliyetle satın alınabilmekteydi.

TRT Telegün'ün altın çağı

Türk televizyon yayıncılığında ilklerin

öncüsü olan TRT, bu yeni gelişen teknolojinin Türkiye'de yaygınlaşması için çalışmalarına hızla başladı. 1990 Aralık'ında ülkenin ilk teletext servisi olan TRT Telegün hizmete alınmıştı. Telegün'ün çekiciliği, hızlılığı ve güvenilirliğinde yatıyordu. Telegün, geleneksel medyanın aksine,

Türkiye'nin ilk teknolojisi Telegün'e, dünyanın en son teknolojisi yapay zekâdan bir bakış

sabit programı ve sınırlı içeriğiyle isteğe bağlı bilgi sunuyordu. En son başlıkları bilmek ister misiniz? Sayfa 180. Hava durumunu mu merak ediyorsunuz? Sayfa 101. O günlerin çoğunlukla sansasyonel haberciliğinden farklı olarak Telegün, doğruluk ve tarafsızlığıyla ilgi çekiyordu. Gerçeğe ve tarafsızlığa olan bu bağlılık, Telegün'ü internetin ve dijital medyanın yaygınlaştığı 2010'lu yıllara kadar milyonlar için en güvenilir kaynak haline getirdi.

Gerçek zamanlı veri akışı sağlanıyor

Yapay zekânın teknolojinin tek gündemi olduğu bugünlerde Telegün'ün eski popülerliğini koruduğunu söylemek güç. Buna rağmen Telegün henüz nostaljik

teknolojiler albümüne de kaldırılmış değil. Avrupa Yayın Birliği (EBU) tarafından belirlenen teletext yayıncılığına dair teknik ve içerik standartlarıyla yayınlanan TRT Telegün'de günümüzde de birçok bilgiye anında erişmek mümkün. Türkiye, dünya, ekonomi, spor, sağlık ve kültür-sanat haberleri ve meteoroloji tahminleri gibi bilgiler anlık olarak TRT Telegün'de yayınlanıyor. Spor sayfalarında ise Türkiye futbol liglerinden dünya liglerine, basketboldan voleybol ve hentbola kadar tüm maç sonuçları, puan durumları ve fikstürleri bu platform üzerinden paylaşılıyor. Özellikle Borsa İstanbul bilgilerinin yer aldığı sayfalar, hâlâ en çok izlenen borsa ekranı olma iddiasını sürdürüyor.

Güncel haberlerden meteoroloji verilerine; liglerin puan durumundan yayın akışlarına kadar birçok verinin yer aldığı TRT Telegün, “en çok takip edilen borsa ekranı” olma iddiasıyla zirveyi kaptırmıyor.

Tarhan: “Milyonlarca müdavimi var.”

TRT Telegün ekibinden Buket Tarhan, platformun sanıldığı kadar aksine hâlâ yaygın bir şekilde kullanıldığına dikkat çekti. Özellikle yurt dışından ve internet erişiminin olmadığı cezaevleri ve taşra yerleşimleri gibi bölgelerde Telegün'ün tek kaynak olduğunu ifade eden Tarhan, “Akıllı telefonlar yaşamımızın bir parçası ancak teknolojik olarak karmaşık. Birçok kişi için televizyon hâlâ en basit ve erişilebilir teknoloji. Telegün'ün her yaşta hatırı sayılır sayıda müdavimi var. Reklamsız bir veri sağlaması, platforma ayrıca avantaj sağlıyor.” diye konuştu. Brokerlerden denizcilere, sporseverlerden gurbetçilere kadar Telegün takipçilerinin sayılarının milyonları aştığını belirten Tarhan, izleyicilerden platforma ilişkin teşekkür, öneri ve talepleri içeren sayısız geri bildirim aldıklarını söyledi. Tarhan ayrıca, Telegün'e anlık veri akışının sağlanmasında; TRT Haber, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve Türkiye Futbol Federasyonu gibi paydaş kurumlardan sayısız insanın emeği olduğunu altını çizdi.

TRT Telegün ekibinden Buket Tarhan

MAHSUSA

TRABLUSGARB

YÖNETMEN ŞAFAK BAL

PROJE TASARIM UĞUR VELİ SENARYO OZAN BODUR YAPIMCI UĞUR VELİ RAİF İNAN

BARAN AKBULUT BAKİ ÇİFTÇİ

ABDÜL SÜSLER ALİ ERSAN DURU EMRE TÖRÖN KAMIL GÜLER KENAN ÇOBAN MEHMET ÇEBİÇ MEHMET EMİN KADİHAN
MÜNİR CAN GİNDÖRÜK ÖYKÜ ÇELİK PHIL ANTONY OYEMAH SEFA ZENGİN SELAHATTİN BEL SERA TOKDEMİR UĞUR PEKTAS

Yayıncılık tarihine keyifli yolculuk

TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi, önceki kuşakların zihnini okuyabilmenize olanak tanıyan bir Türkiye hafızası. Hatıralarınıza dokunun, onlara bir de bugünden bakın.

Sesler, renkler, anılar... Bir asra yaklaşan yayıncılık tarihimizde bize kalanlar; bizi, biz yapanlar... Bugün dijital yayıncılıkla dünya birbirine çok daha fazla yakınlaşırken, yaşandığı dönemlerde bizi şaşırtan pek çok şey, mazide unutulup gitti sanki. Oysa daha dündü seslerin hayatımıza girişi. Cızırtılıydı belki biraz ama güçlüydü, önemliydi... Kimsenin ağzını bıçak açmazdı ajans dinlenirken. Zira memleket meselesi her şeyden önde gelirdi. Mühimdi yani o dakikalar koca bir nesil için. Çocuklar bile susar ya da başka bir yerde devam ederlerdi oyunlarına.

Sonra resimlerle tanıştık, önceleri siyah beyaz, sonra renkli. Büyüdü herkes için o beyaz cam. Film repliklerine giren "Zeki Müren de bizi görüyor mu?" sorusunu soracak kadar şaşkıncı o kutuya bakarken. O camın cazibesi öyle sardı ki dört bir yanımızı, misafirlerin yerini "telesafirler" aldı bir zaman. Kolektif hafızamıza yeni sözcükler, yeni terimler eklendi farkına bile varamadan. Artık bir televizyon jargonumuz bile vardı. Evimizin başköşesine kurulan televizyon, zamanla renklendi, çoğaldı, büyüdü, incelmişti... Kimi vakit haber kaynağı oldu, kimi vakit eğlence aracı, kimi vakit de dert ortağı o beyaz cam. Nesiller değişse de varlığını hep sürdürdü.

Ve anılar... Değişim baş döndürücü hızla gerçekleşse de ardında sayısız anı bıraktı televizyon. Unutulmaz yapımlar, duayenler, hayatımıza dokunan kahramanlar... Her bir sesle, her bir renkle, iyi - kötü, acı - tatlı, hüzünlü - neşeli hatıralar kazandı belleklerimizde.

11 yılı geride bıraktı

Ülkemizin işitsel ve görsel hafızası olan TRT, uzun ve titiz bir çalışmanın ardından 10 Aralık 2012'de çok önemli bir projeyi geçirdi hayata. Geçmişten günümüze, radyo ve televizyon yayıncılığı alanındaki materyal ve cihazları bir çatı altında toplayan TRT, Yayıncılık Tarihi Müzesi ile

Müzedede, eski mikrofonlardan bugünün sanal stüdyolarına uzanan bir yolculuk bekliyor sizi

Ülkemizin işitsel ve görsel hafızası olan TRT, uzun ve titiz bir çalışmanın ardından 10 Aralık 2012’de çok önemli bir projeyi hayata geçirdi. Geçmişten günümüze, radyo ve televizyon yayıncılığı alanındaki materyal ve cihazları bir çatı altında toplayan TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi ile sesler, renkler ve anılar yeniden canlanıyor.

işte o sesler, renkler ve anıları tozlu raflar arasından kurtararak gelecek kuşaklar için de unutulmaz kıldı. TRT Genel Sekreterlik bünyesinde hizmet vermeye devam eden ve geçtiğimiz günlerde 11. yaşını kutlayan müze, yayıncılık tarihimize ışık tutarken; bir zamanlar belleklerimizde derin izler bırakan ses, görüntü ve anıların da yeniden canlanmasına olanak sağlıyor. Aslında TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi, yayıncılığı yalnızca izlenebilir olmaktan kurtararak; dokunulabilen, uygulanabilen

bir alana dönüştürüyor herkes için. Lambalı radyolardan ve siyah - beyaz ekranlardan bugüne yayıncılık teknolojisinin geldiği son noktayı resmeden bir arşiv çalışması olarak öne çıkıyor müze. Koridorlarında ilerlerken her adımda bizden önceki neslin hafızasını okumamıza olanak sağlıyor bir anlamda. 200’ün üzerinde TRT çalışanının 4 yıllık emeği ile gerçekleştirilen TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi, yüzlerce işitsel ve görsel arşiv materyali, stüdyoları, ülkemizde yayıncılığın geçirdiği süreçleri anlatan bilgilendirmeleri ile misafirlerine pek

çok alternatif sunan bir müze. Tematik, kronolojik, tarihsel, araştırma ve eğitim gibi farklı sergileme teknikleri içeren müzede rehberler eşliğinde ücretsiz olarak gezmeniz mümkün. TRT Genel Müdürlüğü sitesi içinde bulunan müze, hâlen Görsel Sanatlar Müdürlüğü ve Atölyeleri olarak kullanılan yerleşim birimlerinin içinde yer alıyor. İçerisinde uygulamalı 4 yayın stüdyosu, eğitim ve izleme salonu ile araştırma kütüphanesi de bulunan müzede ayrıca TRT arşivlerinden seçmeler de sergileniyor.

Konuklar, rehberler eşliğinde müzeyi gezebiliyor

Değişim baş döndürücü hızla gerçekleşse de ardında sayısız anı bıraktı televizyon. Unutulmaz yapımlar, duayenler, hayatımıza dokunan kahramanlar... Her bir sesle, her bir renkle, iyi - kötü, acı - tatlı, hüznü - neşeli hatıralar kazındı belleklerimize.

Benzerlerinden ayrışıyor

Projenin hazırlık aşamasından bu yana TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi'nde görev yapan çalışma arkadaşımız Suat Yüksel, bu oluşumun başlangıcını şu sözlerle anlatıyor: "Aslına bakarsanız 1981 yılında eski radyo malzemelerini sunarak başlanan süreç, yıllar içerisinde ülkemizdeki ilk kamu yayıncı kuruluşu olmamız nedeniyle bizleri daha profesyonel bir müze kurmaya itti. Bir konsept altında TRT Yayıncılık Tarihi Müzesi'ni kurduk. Önce yayıncılık tarihini anlatan diğer müzeleri incelemek istedik ama önümüzde çok da örnek bulamadık maalesef. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki örnekler, daha çok bir görsel şölen ve ticarethane mantığı içerisinde. Avrupa'da ise tüm süreci kapsayan çok az örneğe rast geldik. Dört yılı bulan bir hazırlık aşamamız oldu. Kendi depolarımızı taramak,

Yayıncılık tarihinde yolculuğa çıktığımızda mikrofonların bile nasıl değişimlerden geçtiğine tanık olabiliyoruz

müzeciliği anlamak, uygulayabilmek kolay değildi. Azimli ve çalışkan bir 200 kişi ile bunu başardık."

Biz, müzenin ziyaretçilerine neler vadettiğini sorduğumuzda, ziyaretçi yerine konuk olarak nitelendirmeyi tercih ettiklerinin altını çiziyor Yüksel: "1920'de dünyada yapılan ilk radyo yayınından bugüne bir zaman yolculuğu bekliyor konuklarımızı burada. Biz de onlardan anılar dinliyoruz. Zaman zaman tatlı gözyaşları ama genelde mutlu bir gülümseme ile ayrılıyorlar müzeden." Bu yolculuk eski kuşaklar için nostaljik olsa da gençler için hem eğlenceli hem eğitici elbette. Son dönemde Millî Eğitim Bakanlığının müfredata eklediği iletişim dersinin de etkisiyle orta ve lise öğrencilerinin de üniversite öğrencileri kadar müzeye ilgi gösterdiğini öğreniyoruz

Yüksel'den. Azımsanmayacak kadar çok müze seven bir kitleye sahip olduğumuza dikkat çeken Suat Yüksel'e göre müzede en çok beğenilen bölümler ise radyo tiyatrosu ve arkası yarın programlarının çekildiği, aynı zamanda sanatçıların senaryolarını okuyup etkilerini yaptığı Radyo Drama Stüdyosu ile günümüzde çekimlerde yoğun bir şekilde kullanılan "Blue Box" ve "Green Box" stüdyolarının küçük bir örneği olan "Sanal Stüdyo". Müzeyi ziyaret etmek, anıları canlandırmak ya da yaşamız nedeniyle tanıklık edemediğiniz büyük bir devri anlayabilmek için yapmanız gereken tek şey ise randevu almak. Başta söylediğimiz gibi; hatıralarınıza dokunun, onlara bir de bugünden bakın.

TRT
world
citizen
ÖDÜLLERİ

POZİTİF
DEĞİŞİME
İLHAM
OLMAK

19 Ocak 2024
İstanbul

TRT

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÜZYIL

worldcitizen.trtworld.com

Fotoğraflar: Aykut Çevik – Yasin Erkan

Köklü izler, güçlü hikâyeler

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, dünyanın dört bir yanından gelen belgesel film yapımcılarını 14 - 17 Aralık 2023 tarihleri arasında Türkiye'de buluşturdu. TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı'nın ev sahipliğinde düzenlenen ödül gecesine, İletişim Başkanı Fahrettin Altun ile pek çok davetli katılım gösterdi.

C umhuriyetimizin 100. yıl coşkusu, bu yıl 14'üncüsü düzenlenen TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin "Köklü İzler, Güçlü Hikâyeler" sloganı ve özel bir belgesel film seçkisiyle Fişekhane'den yankılandı. Rusya'dan Kore'ye, İran'dan Afrika'ya geniş bir coğrafyadan hikâyeler, belgeselciliğin güçlü

anlatım diliyle bir kez daha bizi birbirimize yaklaştırdı. Kimi zaman Afganistan - İran sınırında bir anne olduk, kimi zaman Rusya dağlarından bir şaman... Afrika'da altına adanmış çocukluk hikâyeleriyle savrulup, Gazze'de bombaların gölgesinde verilen yaşam mücadelesine bir İtalyan öğrencinin gözünden şahit olduk. Anlatıcı ses kavramına Kavur filmi ile bambaşka bir yorum getiren yönetmenlerimizi tanıma

imkânı bulurken, TRT iç yapımların prömiyer yapan filmlerini ilk kez sinema perdesinden izledik. Söyleşiler, paneller, ustalık sınıflarıyla ödüllü yönetmenlerin üretim süreçlerine, ekran yüzlerinin yeni projelerine ortak olduk... Dolu dolu geçen bir dört günün ardından ise 32 finalist arasından seçilen 12 film ödül aldı. 17 Aralık 2023'te İstanbul'da tarihi bir mekân olan Fişekhane'nin ana salonunda

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri İstanbul Fışekhane'de gerçekleştirildi

“TRT, kurulduğu günden bugüne yayıncılığın her alanında olduğu gibi, ülkemizde belgeselciliğin de okulu oldu. Nice büyük ustalar yetiştirdi, belgesel sever bir kitlenin oluşmasına öncülük etti ve bu alandaki başarılarını eylül ayında haber-belgesel alanında aldığı Emmy ödülüyle taçlandırdı.”

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı

düzenlenen ödül töreni; TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı'nın ev sahipliğinde ve T.C. İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun'un katılımı ile gerçekleşti. TRT Belgesel'den canlı yayımlanan ödül törenine; TRT yöneticileri, Türkiye ve dünyadan pek çok belgesel film yapımcısı ile çok sayıda davetli katıldı. Törenin açılış konuşmasını yapmak üzere söz alan Altun, dünyanın önde gelen belgesel film yapımcıları ile İstanbul'da bir arada bulunmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederken, belgeselciliğin en büyük okulu olan TRT'yi, değerli çabasından ötürü tebrik etti.

Altun: “Belgeselcilik bir gönül işidir”

Altun, konuşmasında belgeselciliği “bir gönül işi” olarak tanımlarken, belgeselcinin “hakikate adanmışlığına” da şu sözlerle dikkat çekti: “Başarılı bir belgesel özgün bir konuyu işleyebilmesi, seyircide duygusal ve entelektüel etki oluşturabilmesi, etkili anlatım becerisine sahip olabilmesi, yenilikçi bir yaklaşım benimsemesi, görsel ve işitsel kaliteye sahip olması ve elbette

objektifliğiyle kendisini gösterir. Başarılı bir belgeselci kuşkusuz bu yaklaşımları eserinde başarıyla sergileyebilen belgeselcidir. Fakat bütün bunların ötesinde belgeselcilik bir gönül işidir. Belgeselcilerin ortaya koyduğu eserler tam anlamıyla dervişane bir adanmışlıktan sabırdan ve hakikatperverlikten neşet eder. Belgeselci bu anlamda daima yitirilmiş yahut göz ardı edilmiş, kenarlara

itilmeye çalışılmış hakikatin peşindedir. Diğer bir ifadeyle belgeselcilik, hakikatten kopmadan coğrafyayı, tarihi, doğayı ve bazen de doğrudan doğruya insanı odağına almak suretiyle üzeri örtüleni, gizleneni açığa çıkarma sanatıdır. İzleyicinin, hakikatle bağını yeniden inşa etmek ve güçlendirmek bir gaye olarak belgesel filmciliğinin tam da merkezindedir.”

Festivalde “Gazze Gerçeği - İnsanlığın Çılgılığı ve İçeriğin Gücü” başlıklı bir panel düzenlendi

T.C. İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı

Belgesel film yapımcılığını, medya ve sinema anlatım ifadeleri arasında ayrı bir yere koyan Altun: “Belgeselcilikte kamera, suni olarak üretilmiş ya da kurgusal bir durumu değil doğrudan doğruya hakikati; gerçek bir durumu temsil etmeye odaklanmıştır. Bu yönüyle günümüzde medya ve sinema alanındaki diğer türler arasında belgeselciliği, etik ve estetik kaygıyı mezceden son derece önemli bir alan olarak değerlendirmek gerekir.” diyerek belgeselin gerçeğe bağlı etik değerlerinin de altını çizdi.

Altun: “Türkiye’nin tek, dünyanın ise sayılı belgesel film festivallerinden biri”

Fahrettin Altun, konuşmasında 14. TRT Uluslararası Belgesel Film Ödülleri’nin “Türkiye’nin tek, dünyanın ise sayılı

belgesel film festivallerinden biri” olduğunu, seçkilerdeki konu, ülke ve tür zenginliğinin ise belgesel severler için “şölen tadında bir bakiye” bıraktığını dile getirdi. “Her bir ayrıntısı düşünülmüş, özenle hazırlanmış, gündeme ışık tutan ve hakikatten yana duran yapımların çok değerli yönetmenlerini, yapımcılarını ve yazarlarını saygıyla selamlıyorum” sözleri ile organizasyonda emeği geçenlere de teşekkürlerini ilettili.

Festivalin Gazze vurgusu dikkat çekti

Festivalde bu yıl, açılış filmi ile olduğu kadar, düzenlenen panel ve söyleşilerle de Gazze’deki soykırıma ayrı bir başlık açıldı. Festivalin bu konuya dikkat çekmesine de değinen Altun, “Bu festivalde Gazze’ye özel bir yer ayrılmasını ayrıca takdir ile

karşılığımı ifade etmek istiyorum. Bugün Gazze söz konusu olduğunda insanlığın geleceği açısından nerede durduğumuz nettir.” dedi.

“Belgeselcilik TRT’den bağımsız düşünülemez”

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri’nin ev sahibi olarak final gecesi canlı yayınında konuşan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, belgeselciliği “hayatın olağan seyri içerisinde gözden kaçan, gizli kalan veya unutulmuş gerçeklerin izinin sürülmesi” olarak tanımladı. Belgeselciliğin Türkiye’deki tarih ve serüvenini, TRT’den bağımsız düşünmek ve değerlendirmenin imkânsız olduğunu vurgulayan Sobacı, “TRT, kurulduğu günden bugüne yayıncılığın her alanında olduğu gibi, ülkemizde belgeselciliğin de okulu oldu. Nice büyük ustalar yetiştirdi, belgesel sever bir kitlenin oluşmasına öncülük etti ve bu alandaki başarılarını eylül ayında haber-belgesel alanında aldığı Emmy ödülüyle taçlandırdı.” dedi.

Sobacı: “Türkiye’mizin gerçek hikâyesini anlatıyoruz

“TRT’nin belgeselcilikteki okul niteliğinin hem TRT Belgesel kanalı hem de TRT Uluslararası belgesel Ödülleri ile ayrı bir yere taşındığını belirten Sobacı kanalın önemini şu sözlerle ifade etti: “TRT Belgesel kanalımız, kurulduğu günden bu yana insanı merkeze alan yayıncılık anlayışıyla ülkemizde belgesel yayıncılığına yön veriyor. Kanalımızda

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri için bu yıl 93 ülkeden 998 belgesel film başvurusu oldu. Derviş Zaim ve Tamara Kotevska gibi belgesel film alanında önemli isimlerin yer aldığı jüri tarafından belirlenen 32 finalistin 12'si, 4 ayrı kategoride ödüle layık görüldü.

yayımlanan ve büyük çoğunluğu yerli ve özgün çalışmalarından oluşan içeriklerimizle; dünyaya, insana, doğaya, tarihe, bilime ve yaşama dair her hususu derinlemesine işliyoruz. Uzakları yakın ediyor, izleyicilerimizin zihninde yeni yollar açıyor ve Türkiye'mizin gerçek hikâyesini anlatıyoruz. İçeriklerimizi her geçen gün zenginleştiriyor, etki alanımızı güçlendiriyor, ülkemizi belgesel yapımcılığının önemli bir üssü haline dönüştürüyoruz. Biz belgesellerimizde konuları kamu yayıncılığı sorumluluğuyla ele alıyor, arka planındaki mücadeleyi izleyicilerimize aktarıyoruz.”

Sobacı: “Güdümlü medya soykırımı karşı üç maymunu oynuyor”

Sobacı, konuşmasında Gazze'de yaşanan soykırımı da değinerek “belgeselin küresel meselelerin tespiti ve çözümüne ışık tutarak, adaletsizlikleri tüm gerçekliği ile gözler önüne sermek konusundaki kabiliyet alanına” vurgu yaptı. Sobacı, “Malumunuz olduğu üzere, terör devleti İsrail, 7 Ekim'den bu yana Gazze'de bir soykırım gerçekleştiriyor. Ürettikleri bir takım kavramlar üzerinden dünyaya ayar vermeye çalışan Batı devletlerinin sözüm ona özgür, hakikatte ise güdümlü medyasının bu soykırım karşısında nasıl üç maymunu oynadığına tanıklık ediyoruz. İsrail'in işlemiş olduğu insanlık suçlarına karşı en büyük tepki ise, daha adil bir dünya tasavvuru ile 8 milyar insanın hakkını savunan Türkiye'den yükseliyor. Devletimiz, mazlumdan yana olan duruşuyla tüm dünyaya adalet ve hakkaniyet dersi verirken; Türkiye'nin kamu yayıncısı olarak bizler de yayın ve yapımlarımızla aslında

TRT Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol

katilin kim, kurbanın kim olduğunu delillerle anlatıyoruz. Bu bağlamda, 14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri etkinliğimizde, Gazze'ye özel başlıklara yer verdik. Festivalimizin açılış filmi olarak, güçlü bir mesaja ve hikâyeye sahip olan 'Gazze'de Erasmus' adlı belgeseli belirledik. Bunun yanı sıra, 'Gazze Gerçeği - İnsanlığın Çılgınlığı ve İçeriğin Gücü' başlıklı bir panel düzenledik.” dedi.

Festivalin açılışını, TRT Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol yaptı

14 Aralık 2023'te gerçekleştirilen festivalin açılışını TRT Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol yaptı. Varol, konuşmasında “gelenekselleşen TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'ni yeniden düzenliyor olmanın heyecanını” şu sözlerle ifade etti: “Teknolojideki hızlı gelişim ve dijitalleşmenin şekillendirdiği çağımızda öz benliğimizi korumak ve buna uygun içerikler üretmek temel amacımız olmalı. Belgeselin ve belgeselciliğin de bu yolda büyük bir etkisi olduğuna inanıyoruz. Yılların birikimiyle gelenekselleşen TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, 4 günlük festival takvimiyle belgesel dünyasında heyecan verici bir yolculuk vadediyor.” TRT Genel Müdür Yardımcısı Varol, konuşmasında 100. yıl vurgusuna ek olarak gündemin ağırlığı içinde medyanın vermesi gereken mücadeleyi de hatırlattı. Varol, konu ile ilgili, “Geride bırakmaya hazırlandığımız 2023 yılında, dünyaya ve hayata bakışımızı şekillendiren, üzerimizde derin izler bırakan süreçler yaşadık. Aynı duyguları paylaştık. Cumhuriyet'imizin 100. yılına ulaşmanın gururu, 6 Şubat depremleri nedeniyle yaşadığımız büyük acı ve bugünlerde

Gazze'de, Filistin halkına işgalci İsrail tarafından uygulanan soykırım... Tüm bunlar ve yaşamın karşımıza çıkardığı diğer sınavlar, bizlere insani sorumluluklarımızı olduğu kadar yayıncılık ve medya alanında verilmesi gereken mücadelenin önemini de hatırlatıyor.” dedi 14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin açılış filmi, yönetmenliğini Chiara Avesani'nin üstlendiği “Gazze'de Erasmus” oldu. Film, İtalyan tıp öğrencisi Riccardo'nun okulunun son yılında Erasmus programı kapsamında savaşın devam ettiği Gazze'ye gitmesini ve travmatik kırık vakaları üzerine uzman bir cerrah olma yolunda verdiği mücadeleyi konu alıyor.

Festivalin yeni mekânı Fişekhane oldu

Amatör ve profesyonel tüm belgesel film yapımcılarının ortak buluşma noktası olarak 14. kez düzenlenen ve Türkiye'nin müstakil anlamda tek belgesel film festivali olma ünvanına sahip TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri, bu yıl Fişekhane'de gerçekleştirildi. Zeytinburnu'nda buluna fabrika, yaklaşık iki asır önce Fabrika-i Hümayun adıyla kurulan ve Çanakakale başta olmak üzere pek çok cepheye mühimmat üreten bir Osmanlı fabrikası. Fabrika son yıllarda aslına sadık kalarak restore edilmiş, sosyal ve kültürel bir yaşam alanına dönüştürülmüştü. Fişekhane'nin bu yıl mekân olarak seçilmesi ise; Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında gerçekleşen Belgesel Ödülleri için sembolik bir anlam ifade ediyor. Festivale bu yıl 93 ülkeden 998 film değerlendirilmeye alınırken; finale kalan 32 film ile birlikte festival seçkisine alınan yapımlar, Fişekhane'nin festivale ayrılan 4 sinema salonunda gösterildi.

Ayrıca TRT iç yapımların hazırladığı 18 film de festival seçkisi arasında gösterime giren belgeseller arasında yer aldı. Dört gün süren festival boyunca; 5 panel, 2 atölye, 6 söyleşi, 7 ekran buluşması ve 2 ustalık sınıfı başlıklarında etkinlikler düzenlendi. Fişekhane ana salonunda gerçekleştirilen açılış ve kapanış törenleri ise, TRT 2 ve TRT Belgesel kanallarında canlı olarak yayımlandı.

“Su Savaşları: Memleket” ilk gösterimini yaptı

TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin ilk gününde; 4 salonda 16 film belgesel severlerle buluştu. Gökyüzüne Bak, Dünden Bugüne Hababam, Jale: Minik Dev Kadın, Hatice, Kalıntılar öne çıkan finalist filmlerinden olurken; Gün Olur, Karadeniz Vapuru, Sahibini Arayan Fotoğraflar, Bir Arabesk Muhabbeti öne çıkan festival seçkilerindendi. Su Savaşları: Memleket ise ilk gösterimini yapan filmler arasında yer aldı.

Festivalin ilk günü, belgesel film üzerine düzenlenen çeşitli panellerle de ilgi çekti. Prof. Dr. Özer Kamburoğlu, Prof. Dr. Cenk Demirkan ve Doç. Dr. Özlem Arda'nın konuşmacı olarak katıldığı Belgeselin ABC'si, belgesel film yapma pratiklerini ve teorilerini akademisyen bir bakış açısından ele aldı. Ardından gerçekleşen Tasarımdan Yapım Sürecine İçeriğin Seyri ise belgeselin fikir aşamasından post prodüksiyon ve yayın mecralarına kadar süren zorlu ama bir o kadar da keyifli yolculuğunu profesyonellerin gözünden değerlendirme şansı verdi. Bu panelin konuşmacıları arasında TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanı Kurtuluş Zeydan, TRT Belgesel Kanal Koordinatörü Cihat Şerif Ağırman olurken, panelin moderatörlüğünü TRT Belgesel Kanal Koordinatör Yardımcısı Ahmet Canbaz yaptı.

TRT Belgeselin sevilen isimleri izleyicisi ile buluştu

20 film, 1 atölye, 1 panel, 1 söyleşi ve 4 ekran buluşması ile günün tamamlandığı festivalin ikinci günü, 4 salon etkinliklerle dolup taşıdı. Özellikle uluslararası kategorinin öne çıktığı yapımlar arasında; A Mother Youngsoon, Giselou, Erasmus In Gazza, A Golden Life ilgi gördü. Seyircilerin yoğun olarak ilgi gösterdiği festival seçkileri arasında ise; Ormanın Sırrı: Karakulak, Başka Bir Roman, Demir Atlı Yürükler, Kara Tren ve Yüzyılımdaki Cumhuriyet yer

Tasarımdan Yapım Sürecine İçeriğin Seyri / TRT Belgesel Kanal Koordinatör Yardımcısı Ahmet Canbaz, TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanı Kurtuluş Zeydan, TRT Belgesel Kanal Koordinatörü Cihat Şerif Ağırman

“Su Savaşları: Memleket” ilk gösterimini festivalde yaptı

aldı.

Proje destek finalistleri için Prof. Dr. Cenk Demirkıran tarafından hazırlanan ve genel izleyiciye de açık olan atölye ise proje hazırlama ve sunumu konusunda, katılımcılara oldukça verimli bir deneyim sundu. Türkiye'nin başarılı kadın görüntü yönetmenlerinden Burcu Camcıoğlu'nun Bir 100. Yıl Belgeseli: İlk Türk Astronotun Hikâyesi isimli keyifli söyleşisi ikinci güne renk kattı.

Gazze'de işlenmeye devam eden insanlık suçuna karşı belgeselcilerin bakış açısının ve duruşunun tartışıldığı çok önemli bir

panel de ikinci günün yoğun programı arasında ilgi ile takip edilen etkinliklerden oldu. Gazze Gerçeği: “İnsanlığın Çılgılığı ve İçeriğin Gücü” isimli panelin konuşmacıları arasında Anadolu Ajansı Stratejik Analiz Müdürü Zeliha Eliaçık, Eğitimci, Dijital İçerik Üreticisi Jenny Molendyk Divleli, Yönetmen Nawras Abu Saleh ve Oyuncu Reshad Strik tarafından tüm yönleriyle ele alındı. Küresel konuların aydınlatılması, çözümü ve yaşanan insanlık suçunun görünür hâle getirilmesinde içerik üreticilerinin öneminin vurgulandığı panel belgeselin sahadakini gücünü de yineledi.

Ulak programının yüzü Serdar Kılıç, "Ekran Buluşmaları"nda belgesel severlerle bir araya geldi

Farklı coğrafyalardan keyifli seyirlikler

26 film gösterimin gerçekleştirildiği festivalin üçüncü günü, salonların en yoğun olduğu, izleyicinin hem yurt içi hem de yurt dışı film seçkisi ile dolu dolu bir belgesel seyri yaşadığı gün oldu. Film gösterimleri dışında; 1 panel, 1 söyleşi, 1 atölye, 3 ekran buluşmasıyla üçüncü gün tamamlandı.

Festivalin uluslararası kategorisinde ödülün sahibi olan The Lens of The Democracy, ulusal kategorinin üçüncüsü Kavur, The Voices of Artic, Let Me Win, Ekmek Teknesi en çok ilgi gören yapımlar oldu. TRT İç Yapımlar'ın da yer aldığı festival seçkisinde Eskindendi, Yaşamın Kıyısında: Nefes, Yüz Görümü gibi değerli pek çok yapım 4 salonun seyircilerine Türkiye coğrafyasından farklı seyirlikler sundu.

Tamara Kotevska, OSCAR adaylığını anlattı

Yoğun geçen üç günün ardından festivalin dördüncü gününde 17 film gösterimi gerçekleştirildi. Oscar Adayı Honeyland

filminin yönetmeni Tamara Kotevska ile gerçekleşen Ustalık Sınıfı, Erbatır Ergenekon, Mustafa Sapmaz ve Erdal Hoş'un eğlenceli yorumlarıyla Hikâyeye Pas: Spor Belgeselciliğini Yükselişi paneli ve Dr. Talha Eyüboğlu ile Bekir Yusuf Açıksöz'ü ağırlayan Ekrandaki Yüz söyleşisi dördüncü günden notlarımız arasında yer aldı.

TRT Ortak Yapımı projeleri ile tanıştığımız Tamara Kotevska, 14. TRT Belgesel Ödülleri'nin uluslararası jürisinde yer alan isimler arasındaydı. Festivalin "Ustalık Sınıfı" serisinde belgesel severlerle buluşan yönetmen "OSCAR Adaylığı ve Belgesellerde Sınırları Aşmak" konulu bir söyleşi gerçekleştirdi.

"TRT'nin onayı ve desteği filmi büyüttü"

Kotevska, konuşmasında festivale ve TRT'ye ayrı bir başlık açarak kendisi için önemine değindi. Yönetmen, TRT ortaklığı ile ilgili şunları söyledi: "Buradaki herkese hem festivale davetiniz hem de destekleriniz için çok teşekkür ediyorum. Benim film yapım yolculuğum, Türkiye ve

Dört gün süren festival boyunca; 5 panel, 2 atölye, 6 söyleşi, 7 ekran buluşması ve 2 ustalık sınıfı etkinliği düzenlendi. Fişekhane ana salonda gerçekleştirilen festivalin açılış ve kapanış törenleri ise; TRT 2 ve TRT Belgesel kanallarında canlı olarak yayımlandı.

TRT ile yaptığım büyük ve çok önemli bir ortaklıkla başladı. Bu ortaklığı hayat boyu sürdürmek isterim. TRT, Honeyland'e destek vermeyi onayladığında film henüz tamamlanmamıştı. Festivalde sadece on dakika gösterilmişti ama o on dakika filmin diğer ortaklıkları için büyük bir adım olmuştu. TRT'nin onayı ve desteği bizi çok cesaretlendirip filmi büyüttü. Honeyland'in ardından, haziran ayında benim ikinci uzun metraj filmim için TRT ile bir ortaklık daha yaptık. Bu gerçekten çok güzel bir ilişki ve ben bunu sürdürmeyi gelecekte de çok isterim."

Tamara Kotevska'ya en çok sorulan sorulardan birisi de Oscar yolculuğu oldu. Oscar deneyimi için "hayatımın heyecan verici çok önemli anları" olarak tanımlayan Kotevska, "Oscar yolculuğu gerçekten çok ilginçti, çünkü ekip olarak ilk kez uzun metraj bir film yaptık. Daha önce kısa filmler yapmıştık ama uzun metraj üzerine düşünmemiştik. Ardından hikâyeyi geliştirmeye başladık. Beraber bir yolculuğa çıktık ve bu ilk başlarda biraz ürkütücüydü. Bilmiyorum, daha önce hiç böyle heyecanlı hissetmiş miydim?" dedi.

Tamara Kotevska / Yönetmen

Coşkun Aral / Gazeteci, Belgesel Yapımcısı

“Belgesel yapmak, belgeselle yaşamak”

Haber belgeselciliğinin duayen ismi Coşkun Aral, 14. TRT Uluslararası Belgesel Günleri'nin “Ustalık Sınıfı” söyleşilerinin konuğu olarak festivalin üçüncü günü olan 16 Aralık'ta amatör ve profesyonel meslektaşları ve sevenleri ile bir araya geldi. İlginin yoğun olduğu söyleşide duayen isim soruları cevapladı. Aral, Siirt'te geçen çocukluk yıllarının fotoğraf ile bağ kurmasına ve etrafını gözlemleyerek fotoğraflamasına büyük etki ettiğini paylaştı. “Dünyayı ilk algılamaya başlayışım fotoğraftır.” diyen usta isim belgeselciliğin önemini şu sözlerle ifade etti; “Hayatın kendisi bir belgesel aslında. Yaşadığımız coğrafya ise belgeselcilik adına bir nimet. O yüzden biz belgeselciler, iyi ki varız diyorum. Bu bölgenin kaderini değiştirecek, aklın, bilimin, vicdanın, hukukun ve tüm bunların üzerine inşa edilmiş estetiğin gücü ile beraber insanlığı daha üst seviyeye taşıyarak yol göstericilik yapacak belgeseller ortaya koyacağız.”

Haber belgeselciliğinin duayen ismi Coşkun Aral, “Ustalık Sınıfı” söyleşilerinin konuğu oldu

“Meslek hayatımın en keyifli dönemleriydi”

Çocukluğundan itibaren içindeki merak duygusu ile belgesele yönelen Aral; “Belgeselciliğin temelini de merak” olduğunu söylüyor. TRT ile başlayan ilk haber belgesel dönemini ise şöyle anlatıyor; “İlk olarak TRT’de 32. Gün programıyla yaşadığım dünyaya aktarmaya çalıştım. TRT’de çalıştığım dönemler, meslek hayatımın en keyifli dönemleriydi. O zamanlar haber belgesel yapıyordum. TRT’de Türkiye’nin Renkleri programında inanılmaz konulara değinmiştik. Ben TRT ile gurur duyuyorum”. Günümüz televizyonculuğuna da eleştiri getiren usta isim; “Reyting uğruna özel kanallarda yayımlanan korkunç programlar var, TRT hariç tüm kanallar gündüz kuşağında bunları yayımlıyor. Biz radyo döneminden başladık, haftada bir yayımlanan siyah beyaz televizyon yayınları ile devam ettik. Ama inanın o kaliteyi televizyonlarda özledim. TRT 1’in daha çok belgesel ya da haber belgesel programlara ağırlık vermesini isterim.” dedi.

“Televizyon ve Dijitale Belgesel Üretmek”

Belgeselciliğin önemli isimlerinden Vedat Atasoy ve Terim belgeseli ile çıkış yapan genç yönetmen Altuğ Gültan, “Televizyon ve Dijitale Belgesel Üretmek” başlıklı panelde yeni nesil belgeselciliğin geleceği üzerine çok önemli bilgileri belgesel meraklıları ile paylaştı. Panelin moderatörlüğünü ise TRT Belgesel Kanal Koordinatörü Cihat Şerif Ağırman yaptı. Pek çok ödüllü belgesele imza atmış, önemli festivallerde jüri olarak yer almış Atasoy, TRT Belgesel Ödülleri'nin de jüri üyeleri arasındaydı. Atasoy, konuşmasının başında belgesele verilen önemin artmasından duyduğu mutluluğu şu sözlerle dile getirdi; “Dijital yayıncılık öncesinde belgesellere kanalların yayın akışı içerisinde yer vermesi neredeyse imkânsızdı. Televole kültürünün olduğu bir dönemde bir belgesel için kanaldan randevu alabilmek bile mümkün değilken, şimdi festivale giden bir yolculuğun içindeyiz. 20 yıldır belgesel yapan biri olarak, bu beni çok mutlu eden bir şey.”

“Belgeselde toplumsaldan bireyselliğe yönelim”

Dijital yayıncılık ile birlikte belgesel yapımında teknolojinin öneminin arttığını belirten Vedat Atasoy; “Bizim sektörde ‘yeni’ yadsınamaz bir şey. Çünkü o kadar teknolojik bir iş yapıyoruz ki; belki de dünyada savunma sanayisinden sonra en teknolojik işi yapıyoruz. Dolayısıyla bizim öncelikle teknolojiye çok kolay adapte olmamız lazım.” Usta yönetmen günümüzde belgesel yapmanın izleyicinin izleme şekillerinin değişmesi ile doğrudan ilintili olduğunu ve bunun teknik dillerine yansıdığını da ifade etti; “TRT'nin bize hediye ettiği müthiş belgeseller vardı, Ertuğrul Karslıoğlu'nun Keçenin Teri, Süha Arın'ın belgeselleri, Safranbolu'da Zaman gibi... Onlar müthiş işlerdi ama uzun sakın akışlar vardı ve yeni sistem bunu istemedi. Hız istedi. Böylece belgesel ilk kez tüketilen bir şey olmaya başladı. Ardından uluslararası platformlar alana girmeye başladı. Daha önce belgeselin temel kavramında olan bir şey anlatıyor olmak, sosyal bir konuya dokunuyor olmak, gerçekçilik kavramı bunların hepsini verebiliyorduk. Ama uluslararası alanda senin derdin çok da önemli olmamaya başladı. Böylece daha çok bireysel belgeseller ve daha da ziyade popüler kişileri anlatan belgeseller ilgi çekmeye başladı. İçerik olarak şu an geldiğimiz noktada toplumu düşünen, topluma bir şeyler anlatan belgesellerden bireyselliğe dönen bir belgesel anlayışına geçilmeye başlandı. Bunu çok sevdiğimi söyleyemem. Çünkü benim için bu işi yapıyor olmamızın en büyük sebebi, öncelikle yaşadığın topluma ardından da dünyaya bir şeyler anlatabilmek.”

“Festivaller iyi ki var”

“Terim” belgeselinin yapımcısı ve yönetmeni Altuğ Gültan paneldeki söyleşide, içerik üretirken yayımlanacak mecranın önemine dikkat çekti; “Mecraların değişmesini kişisel olarak şöyle görüyorum; izlediğin aygıtla alakalı bir durum var. Örneğin sinema için yaptığın bir işte karanlık kocaman bir ekrana bakıyorsunuz. Dolayısıyla izleyicinin daha çok vakti var, izleyiciyi etkilemek için kullanacağın argümanlar farklı. Televizyon ise daha çok evde izlenen ve çok dikkat dağıtan bir aygıt. Televizyonda sadece 5 dakikanız var. 5 dakika içerisinde izleyiciyi yakalayamazsanız, bir kumanda ile kanal değişiyor. Dijital platformlarda da durum aynı. Festivaller iyi ki var. Bizlerin ufkunu açıyor. Buralar belgesel yapımcılarının daha özgür hareket edebileceği alanlar...”

“Belgesel, ticari bir meta olmaya da başladı”

Atasoy, izleme alışkanlıklarının değişmesinin nedenini, bireyselliğe yönelen hikâye dilinde aranması gerekliliğine işaret etti; “Kolektif bir hikâyeden bireyselliğe dönen bir tarz değişimi var. Bu durum zaten yapı olarak uzun bir anlatımı getirmiyor. Dijitalin bence en önemli özelliği inanılmaz bir izlenme verisi elde etmemizi sağlıyor. Bu da belgeseli bir yarışa soktu, neler izleniyor neler izlenmiyor hakkında çok çarpıcı sonuçlar elde ediyoruz. Dolayısıyla ne kadar karşı çıksak da bir tarz oluştu. Sadece platform değil izleyici de bizi bu noktaya getirdi. Belgesel ticari bir meta olmaya da başladı.”

Altuğ Gültan; Terim'in üretim süreci hakkında da bilgi verdi; “Fikir açıkçası ‘platformdan’ geldi. Tarihe damga vuran isimlerle çalışmak belgeselci için büyük bir şans. Tabii yapım aşamasında kaygılarımız oluyor. Çünkü Türkiye’de TRT dışında arşiv tutan yok açıkçası. 2005 öncesine dair tüm kayıtları bulmakta çok zorlandık. TRT dışında keşke diğer kanallar da bu arşiv konusuna eğilebilse. Yurt dışında BBC çok önem veriyor buna ve çok ciddi paralar kazanılıyor. Bizi belgesel sürecinde en çok zorlayan bu oldu. Bu süreçte nostaljinin ve arşiv kayıtlarının yapımlar için çok kıymetli bir şey olduğunu da fark ettik.”

Cihat Şerif Ağırman (TRT Belgesel Kanal Koordinatörü), Vedat Atasoy (Yönetmen) ve Altuğ Gültan (Yönetmen)

Ahmet Canbaz (TRT Belgesel Kanal Koordinatörü Yardımcısı), Erbatır Ergenekon (Gazeteci, TRT Spor Yorumcusu), Erdal Hoş (Akademisyen, Araştırmacı, TRT Spor Yorumcusu) ve Mustafa Sapmaz (Gazeteci, TRT Spor Yorumcusu)

Sporun belgesel film yolculuğu

Günümüzde artan dijital mecralar ile her ne kadar eski bir tür olsa da yeniden keşfedilen yeni bir alan spor belgeselciliği oldu. 14. TRT Belgesel Ödülleri de bu keşfi pas geçmeyerek TRT Spor yorumcuları ile konu üzerine keyifli bir panel gerçekleştirdi. "Spor Belgeselciliğinin Yükselişi" başlığıyla festivalin son günü gerçekleşen panelin moderatörlüğünü Erbatır Ergenekon (Gazeteci, TRT Spor Yorumcusu) yaparken, konukları Mustafa Sapmaz (Gazeteci, TRT Spor yorumcusu) ve Erdal Hoş (Akademisyen, Araştırmacı, TRT Spor Yorumcusu) oldu.

"Gol Atan Cepheye" isimli belgeseli, TRT Belgesel Ödülleri kapsamında prömiyer yapan Erdal Hoş, son dönemde spor belgeselciliğindeki yükselişin nedenlerini dünya sporuna yön veren kahramanların son dönemlerini yakalayan bir çağda olmamıza bağlıyor. Hoş; "1980'lerden 2000'lere kadar gerçekten dünyada spor dünyasında çok zirve insanlar gördük. Ve onların hikâyelerinin artık bitışı ile belki de anlatılacak çok fazla hikâye birikti. Şüphesiz bunda dijital platformların da katkısı var. Çünkü maç yayınlarının belirli kanallarda toplanması, diğer mecraları başka şeyler aramaya itiyor." dedi.

TRT Spor'un sevilen yorumcularından Mustafa Sapmaz ise kısaca spor belgeselciliğinin tarihini özetleyerek, son dönemdeki yükselişini şu sözlerle anlattı; "Spor belgeselciliğine dair ilk çalışmayı 1938'de yayımlanan ve 1936 olimpiyatlarını konu edinen propaganda tarzındaki ilk örnekte görüyoruz. Sonrasında 1996'da Muhammed Ali'nin "kelebek gibi uçarım, arı gibi sokarım" dediği o ünlü maçın konu edildiği ödüllü filmle modernleşiyor. Bence spor belgeselciliğinin yükselmesinin sebeplerinden bir tanesi de pandemi oldu. İnsanlar evde kaldılar, daha fazla merak ettiler, araştırdılar, daha fazla bilgiye de açık kaldılar. O dönem içinde birçok platform ve yayıncı insanların spor belgeseli izleme ihtiyacını da keşfetti."

Türkiye'de spor belgeselciliği nerede?

TRT Spor'un sevilen yüzü Erbatır Ergenekon, Türkiye'de spor belgeselciliğinin Avrupa'ya göre geride kaldığını ifade ederek; "Oyun, hikâyeler oyunudur aslında... Biz maalesef o hikâyelerden uzak kalıp küçük karmaşalarımız içinde yaşamayı tercih ettiğimiz için genellikle bu hikâyeler ekrana yansımıyor. Biz bu olmaz, izlenmez vs. diye uzak kalıyoruz hikâyelerden...", yorumunda bulundu. Mustafa Sapmaz, Türkiye'de yapılan ilk spor belgeselinin Abidin Dino imzalı 1966 dünya kupası belgeseli olduğu bilgisini paylaşarak Türkiye'de spor belgeselciliğinin bugün için şunları söyledi; "Abidin Dino'nun çektiği 1966 dünya kupası belgeselini bizim spor belgeselciliği tarihimizin başlangıcı sayabiliriz. Sonrasında konulara onun kadar sanatsal, onun kadar dertlenerek bakan kimse olmadı. Erdal Hoş'un işlerine kadar sadece kişi değil, olaylar üzerine bir belgesel yapmak, bir durumu anlatmak, "arkasında ne var" diye göstermek insanların derdi olmadı. 1990'lardan sonra spor yayıncılığı günlük dertleri olan bir alana döndü. Erdal'ın o derinlemesine olan işlerine kadar büyük bir boşluk olduğunu düşünüyorum."

"Kahramanlara toz kondurmak istemiyoruz"

Spor belgeselleri konusunda önemli çalışmalar yapan Erdal Hoş, "Bizim bu alandan bir şey üretmiyor olmamızın birinci sebebi olarak kahramanlara toz kondurmak istemeyişimizi görüyorum" dedi. Hoş, konuşmasına şöyle devam etti; "Kahramanlar da kendi algılarına toz kondurmak istemiyorlar. Belgesel sadece kahramanlık hikâyesi üzerinden yürümez. Belgesel dediğiniz aynaya bakmaktır ve dünyada hiçbir kahramanın kırılmalar yaşamaması mümkün değil. Herkes sanki birer süper kahraman... Dolayısıyla bu bakış açısıyla elbette bir belgesel çıkması zor. Samsun Spor'un trafik kazasının belgeselini yapmadık, Trabzon Spor'un 1996 yılında kaybettiği şampiyonluğun belgeselini yapmadık ya da Fenerbahçe'nin Denizli'de kaybettiği şampiyonluğun belgeselini yapmadık... Biz spor belgeseli deyince hep bir başarı hikâyesi arıyoruz, aslında insan hikâyesi aramızda gerekiyor."

Kurtuluş Zeydan / TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanı

TRT İç Yapımlar 18 film ile festival seçkisinde yer aldı

14 - 17 Aralık 2023 tarihleri arasında İstanbul Fişekhane'de gerçekleştirilen 14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nin yarışma kategorileri dışında en merakla beklenen bölümlerinden birisi de her yıl olduğu gibi festival seçkisi bölümü oldu. Türkiye'de belgeselciliğin okulu olan TRT'nin iç yapımlar içerikleri bu seçkiye 18 film ile girdi. Bunlardan 9'u ise ilk gösterimlerini festivalde gerçekleştirdi.

TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanı Kurtuluş Zeydan ile iç yapımların festival sürecine katkısını ve seyircinin TRT yapımı belgesellere ilgisini sorduk:

"TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı, her yıl olduğu gibi bu yıl da TRT Belgesel Günleri'nde aktif bir rol oynadı. Ön eleme jürilerinde birimizden arkadaşlarımızın koordinasyonu vardı. Onun dışında açılış ve kapanış galalarının yayını ve prodüksiyonunu da İç Yapımlar üstlendi. Bir hayli aktif belgesel ödülleri..."

Festivalde bir salon tamamen İç Yapımlar'a ayrıldı

Zeydan, festival seçkisindeki yer alan filmlere izleyicinin gösterdiği ilgiden de memnuniyet duyduklarını belirtti. Zeydan, konu ile ilgili şu bilgileri verdi; "Bu yıl İç Yapımlar olarak festival organizasyonuna 30'a yakın film önerdik. Bunlardan 18'i festival seçkisine alındı. 18 filmimizin 9'unun prömiyeri ise Belgesel Ödülleri'nde gerçekleştirildi. Belgesel Ödülleri tarihinde ilk defa bir salon festival boyunca İç Yapımlar'a ayrıldı. Bu bizim için çok kıymetliydi. Bu salon bütün salonlardan daha fazla izleyici aldı. O da bizim için ayrı bir gurur kaynağı oldu."

Zeydan, prömiyer yapan filmlerimizde yakın zamanda TRT Belgesel kanalında yayımlanacağı bilgisini de verdi. Zeydan ayrıca; "Bu sene sadece TRT Belgesel kanalına 30'a yakın proje ürettik. Tabii ki bu sadece TRT Belgesel için olan yapımlarımız. İç Yapımlar olarak TRT 1'e, TRT Avaz'a, TRT Türk'e, TRT Kürdi'ye de belgesel çekmeye devam ediyoruz. İnşallah önümüzdeki sene çok daha fazla sayıda ve çok daha fazla içerikle bu ödüllerin bir parçası olmaya devam edeceğiz." dedi.

"Yaşamın Kıyısında Nefes" belgeseli ilgiyle takip edilen iç yapımlardan oldu

Cihat Şerif Ağırman (TRT Belgesel Kanal Koordinatörü)

“Festival, Cumhuriyetimizin 100. yılına ithaf edildi”

Dört gün boyunca üç ayrı mekânda dünyanın farklı coğrafyalarından hikâyeleri sinema perdesine taşıyarak, bizi birbirimize yaklaştıran TRT Belgesel Ödülleri, bu yıl Genel Sekreterlik, TRT İç Yapımlar Dairesi Başkanlığı ve TRT Belgesel Kanal Koordinatörlüğü organizasyonunda amatör ve profesyonel film yapımcılarını izleyicileriyle buluşturdu. Festivalin mimarlarından TRT Belgesel Kanal koordinatörü Cihat Şerif Ağırman ile festivalin bu seneki yolculuğu hakkında kısa bir söyleşi gerçekleştirdik. “Köklü İzler, Güçlü Hikâyeler” diyerek yola çıkan TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri’nin bu sene ki mottosunu “Cumhuriyetin 100. yılına ithafen belgeselin gerçekçiliği adına, hikâyelerin gücü ile tarihimize atf yapmak için seçtik. Hem içerikte, hem ödüllerde bunu destekleyen öğelerimiz var” şeklinde açıklayan Ağırman, festivalin 14. buluşmasını ise şu sözlerle değerlendirdi: “En başta fiziksel olarak mekânı değiştirdik; Fişekhane’deyiz. Burası tarihi bir mekân. Festivalde yarışan filmlerden “Büyük Tertip” isimli belgeselde Fişekhane’de üretilen barut, top mermisi gibi patlayıcıların 1. Dünya Savaşı ve Çanakkale’de de kullanıldığına atıfta bulunuyor. Dolayısıyla hem mottoyla hem de içerikle bağdaşan bir mekân seçtik. Tabii ki tek kampüs olması, sinema salonlarının, sergi salonlarının, festival alanlarının aynı yerde olması organizasyonumuzu daha güçlü gösterdi diyebiliriz. Bu sene farklı olarak bir de jüri başkanımız var, Derviş Zaim. Ayrıca Ustalar Sınıfı ve ‘masterclass’lar gerçekleştirerek biraz daha geniş bir perspektiften ele aldık.”

İzleyicilerin ilgisini de değerlendiren Ağırman; “Bilindiği üzere belgesel niş bir alan. Ona rağmen hem salonları hem panelleri dolu görüyoruz dolayısıyla halkın teveccühü de var. Burası aynı zamanda belgesel profesyonelleri için de bir iletişim ağı sunuyor. Panelist, festival seçkileri ve finalistlerden oluşan 100’ün üzerinde katılımcımız var. Ulusal ve uluslararası belgesel film yapımcılarını belgesel severlerle buluşturan interaktif bir festival ortamı oluşturduk.” dedi.

“İzleyicide iz bırakacak hikâyeler sunmak istedik”

Festival kapsamında pek çok panel ve söyleşinin moderatörlüğünü de üstlenen Ağırman’a festivale katılan filmler hakkındaki değerlendirmesini de sorduk. Sorumuzu; “Buradaki filmler piyasa filmleri değil, süper kahramanların uzaylı istilalarının veya sinema, televizyondan izlediğimiz kurgusal filmler değil hepsi gerçek filmler” diye cevaplayan Ağırman, şunları da ekledi; “Hepsi ayağı yere basan filmler. İzleyicide iz bırakacak hikâyeler sunmak istedik. Kore’den Rusya’ya, Polonya’dan Afrika’ya aslında bir seyahate çıkartıyoruz izleyicileri. Ve bu hikâyeler hem insanın empatisini geliştiriyor hem de başka coğrafyalarda da olsa evrensel olan duyguların keşfine şahitlik ettiriyor.”

TRT Belgesel Ödülleri kapsamında gösterilen filmleri, ilerleyen günlerde TRT Belgesel ekranlarında izlemek istediğimize dair dileklerimizi de ilettiğimiz Kanal Koordinatörü, 2024’deki stratejik planları arasında TRT Belgesel ekranlarında “belgesel film kuşağı” olacağını müjdesini de verdi. Ağırman, konu ile ilgili; “Sinemada ya da televizyonda göremediğimiz işleri izleyici ile buluşturmak yönünde çalışmalarımız devam ediyor. Bunu kamu yayıncılığı bilincinde ve görevinde yapıyoruz. İnşallah çalışmalar bitince, müjdeli haberi izleyicilerimizle de paylaşacağız.”

14. TRT Belgesel Ödülleri için bir yılı aşkın bir süredir kalabalık bir ekiple çalışıldığını belirten Cihat Şerif Ağırman, “Genel Müdürlüğümüzün himayesindeki festival çalışmalarımızı TRT Belgesel Kanal Koordinatörlüğü, Genel Sekreterlik ve İç Yapımlarımızla beraber gerçekleştirdik. Yaklaşık 60 kişilik bir festival ekibimiz vardı. Bütün herkes canla başla, heyecanla çalıştı. Herkesin emeklerine sağlık.” diyerek tüm festival ekibine teşekkürlerini ilettiler. Ağırman, bir sonraki yıl 15. yılına girecek olan festivalin “Golden Festival” kapsamına alınacağını, bununla birlikte OSCAR akreditasyonlarını da yapacaklarının haberlerini verdi.

Gala Programı / Fişekhane Ana Salon

“4 kategoride 12 ödül sahibini buldu

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri için bu yıl 93 ülkeden 998 belgesel film başvurusu yapıldı. Derviş Zaim ve Tamara Kotevska gibi belgesel film alanında önemli isimlerin yer aldığı jüri tarafından belirlenen 32 finalistin 12'si 4 ayrı kategoride ödüle layık görüldü. Uluslararası alanda en iyi film ödülünü Güney Koreli yönetmen Jae-hyung Kim “The Lens of the Democracy” isimli belgeseli ile aldı. Ödül töreninde konuşan Güney Koreli Yönetmen; “Bin yılı aşkın tarih ve kültüre sahip bir ülke olarak; Kore tarihine ilgi gösterdiğiniz için çok teşekkür ederim. İleride çok daha iyi yapımlarla burada olabilmeyi diliyorum. Tekrar çok teşekkürler.” dedi.

TRT Belgesel Ödülleri organizasyonunu gerçekleştirmek için kalabalık bir ekip çalıştı

14. TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nde ödül alan projeler;

Uluslararası Kategori
En İyi Film Ödülü: The Lens of the Democracy
Yönetmen: Jae-hyung Kim

İkincilik Ödülü: Giselou
Yönetmen: Mohammad Sadeq Esmaeli

Üçüncülük Ödülü: A Golden Life
Yönetmen: Boubacar Sangare

Ulusal Profesyonel Kategori
En İyi Film Ödülü: Flanöz
Yönetmen: Vahit Sartaş

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülü: Bilge Ana Mevlüde Genç
Yönetmen: Sevinç Yeşiltaş

Jüri Özel Ödülü: Kavur
Yönetmen: Frat Özeler

Ulusal Öğrenci Filmleri Kategorisi
En İyi Film Ödülü: Gökyüzüne Bak
Yönetmen: Esra Salman

İkincilik Ödülü: Ekmek Teknesi
Yönetmen: Meryem Ateş, Hakan Varankaya

Üçüncülük Ödülü: İyi Geceler Dede, Seni Seviyorum
Yönetmen: Cemal Karaaslan

Proje Destek Kategorisi
Proje İsmi: Boşluk
Yönetmen: Nihal Atasoy

Proje İsmi: Senin de Bir Mürüvvetini Görsek
Yönetmen: Begüm Aksoy

Proje İsmi: Tuzdan Hayaller
Yönetmen: Musa Ak

OCAK

#TRT2filmleri

*Yayın zamanlarındaki güncellemeler için bizi takip edin.

01	OCAK PAZARTESİ 21.30	Charade ÖLDÜREN ŞÜPHE Stanley Donen	17	OCAK SALI 21.30	Diyalog YERLİ FİLM Ali Tansu Turhan
02	OCAK SALI 21.30	Koncentrisi se, baba ODAKLAN BABAANNE Pjer Zalica	18	OCAK ÇARŞAMBA 21.30	Mon oncle d'Amérique AMERİKALI AMCAM Alain Resnais
03	OCAK ÇARŞAMBA 21.30	120 YERLİ FİLM Özhan Eren-Murat Saraçoğlu	19	OCAK PERŞEMBE 21.30	Sica SICA Carla Subirana
04	OCAK PERŞEMBE 21.30	Mukağali MUKAĞALI Bolat Kalymbetov	20	OCAK CUMA 21.30	Loin des hommes İNSANLIKTAN UZAKTA David Oelhoffen
05	OCAK CUMA 21.30	Raftis TERZİ Sonia Liza Kenterman	21	OCAK CUMARTESİ 21.30	Won't Back Down BOYUN EĞMEYECEĞİM Daniel Barnz
06	OCAK CUMARTESİ 21.30	Minari MINARI Lee Isaac Chung	22	OCAK PAZAR 21.30	The Light Between Oceans HAYAT IŞIĞIM Derek Cianfrance
07	OCAK PAZAR 21.30	X + Y X + Y Morgan Matthews	23	OCAK PAZARTESİ 21.30	Chce sie zyc HER ŞEYE RAĞMEN Maciej Pieprzycza
08	OCAK PAZARTESİ 21.30	The Electrical Life of Louis Wain LOUIS WAIN'IN RENKLİ DÜNYASI Will Sharpe	24	OCAK SALI 21.30	Bütün Saadetler Mümkündür YERLİ FİLM Selman Kılıçaslan
09	OCAK SALI 21.30	The Last Shift SON VARDIYA Andrew Cohn	25	OCAK ÇARŞAMBA 21.30	Töde ja öigus HAKİKAT VE ADALET Tanel Toom
10	OCAK ÇARŞAMBA 21.30	Bir Düş Gördüm YERLİ FİLM Murat Çeri	26	OCAK PERŞEMBE 21.30	Deset u pola KOMŞULUK HALLERİ Danis Tanovic
11	OCAK PERŞEMBE 21.30	Dilsiz YERLİ FİLM Murat Pay	27	OCAK CUMA 21.30	Milh Hadha al-Bahr BU DENİZİN TUZU Annemarie Jacir
12	OCAK CUMA 21.30	Copie conforme ASLI GİBİDİR Abbas Kiarostami	28	OCAK CUMARTESİ 21.30	Bread and Roses EKMEK VE GÜLLER Ken Loach
13	OCAK CUMARTESİ 21.30	Love Life SEVGİ DOLU YAŞAM Kôji Fukada	29	OCAK PAZAR 21.30	In The Mood For Love AŞK ZAMANI Wong Kar-Wai
14	OCAK PAZAR 21.30	My Salinger Year SALİNGER YILIM Philippe Falardeau	30	OCAK PAZARTESİ 21.30	Bacalaureat MEZUNİYET Cristian Mungiu
15	OCAK PAZARTESİ 21.30	Ouistreham AYRI DÜNYALAR Emmanuel Carrère	31	OCAK SALI 21.30	Kumbara YERLİ FİLM Ferit Karol
16	OCAK SALI 21.30	Chasing Mavericks DALGARIN PEŞİNDE Michael Apted-Curtis Hanson			

Uzak diyarlardan cana yolculuk

Vuslatın 750. yılı sebebiyle Sibel Değer ve Yıldırım Eskiçi tarafından yapım ve yönetimi gerçekleştirilen “Belh’ten Konya’ya Hz. Mevlânâ” belgeseli, TRT Avaz ekranından izleyiciyle buluştu. Belgesel, Mevlânâ’nın 5 yaşında çıktığı ve tam 17 yıl süren yolculuğunu anlatıyor.

Oku, dinle, hisset... Bu üç kelime, tam da bu yazıya başlarken zihnimizde dönüp duruyor. Oysa yazımız çok özel bir yolculuk üzerine... Peki, bu kavramlar nasıl oldu da bir arada zihnimize üşüştü? Yolculukla ne ilgisi var? Gelin birlikte keşfe çıkalım. Oku... Kur'an-ı Kerim aracılığıyla işittiğimiz ilk yüce kelâm... İlk vahiyle sunulan Alak suresinin 1. ayetiyle buyrulmuş ilk emir... Diyanet İşleri Başkanlığının tefsiriyle “Yaratana rabbinin adıyla oku!” Surenin diğer ayetleri (2, 3, 4 ve 5. Ayet) aynı kaynakta şu şekilde sıralanıyor: “O, insanı alaktan (asilip tutunan zigottan) yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı)

öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren rabbin sonsuz kerem sahibidir.” Dinle... Mevlânâ’nın Mesnevî’yi yazarken tercih ettiği bu ilk kelime, herkese önemli bir öğüt veriyor. Alimlerce bu öğüt çeşitli şekillerde yorumlansa da ana hatlarıyla yukarıda bahsettiğimiz “oku” emriyle okunanları dinlemeyi, dinlemeyi bilmeyi öğütüyor. Dinlerken kulaklarımızdan girenlerin gönlümüze dolması ve öğrenebilmek için dinlemek gerekliliği hatırlatılıyor. Dinlemek için susmak gerektiğini herhalde Mesnevî’nin ilk beytini okuyan, okumayan herkes biliyordur. Söylemeye ne hacet! Hisset... Bu kavram üzerine düşünmeyi, dahası bu kavramı hayatımızın her anında yaşamayı haddi olmadan öneren

ise bu satırların yazarı... Çünkü okumak ve dinlemek kadar öz yolculuğumuzda bizi hedefe bir adım daha yaklaştıran şeydir hissetmek. Okuduğunu, dinlediğini, yaşadığını, yaşayamadığını gönlünde hissedemiyorsan, neye yarar? Sizlerle tüm bu kavramlar üzerinde hızlıca çalıştığımız bu satırlar, aslında bir yolculuğun adımları olarak da kayda geçebilir. İnsanın kendini bilme yolunda attığı adımların gerektirdiği eylemler elbette bunlarla sınırlı değil. Ancak kadim öğretilerin her birinin ortak önerisi bu... Yoksa tapınakların kapılarına yazılır mıydı: Nosce te ipsum... “Kendini bil.” İnsanın kendini bilmesi aslında evreni tanıması na yönelik atılmış en önemli adımdır... Ne diyor Mevlânâ: “Bu âlemin,

Hız. Mevlânâ, 5 yaşında başladığı yolculuğunu 22 yaşında tamamlar

TRT Avaz için hazırlanan “Belh’ten Konya’ya Hz. Mevlânâ” belgeselinde tarihi görüntülere yer verildi. Belgesel ekibinin Suriye savaşıdan önce gerçekleştirdikleri Tur Rehberi için kayda aldıkları henüz yıkılmamış Halep görüntüleri belgeselde yer aldı.

bu kâinatın kitabı sensin: Aç da kendini oku ey can! Kâinatın en uzak köşesi, senin içinde ufak bir nokta... Ama sen bunun farkında değilsin.”

Vuslatın 750. yılı için

Şimdi geelim yazının başında “ıpuçu” verdiğimiz o özel yolculuğa, o yolculuğu 17 yıl boyunca sürdüren Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî’ye ve bu yolculuğu TRT Avaz ekranlarına taşıyan “Belh’ten Konya’ya Hz. Mevlânâ” belgeseline...

Hemen konunun başında belirtelim ki, Mevlânâ’nın asıl yolculuğunun bizim tarafımızdan “son” olarak algılanan, onun tarafından “vuslat” olarak adlandırılan

“Belh’den Konya’ya Hz. Mevlânâ” belgeseli TRT Avaz ekranında izleyiciyle buluştu

durağına dair hazırlandı belgeselimiz. Vuslatın 750. yılı sebebiyle Sibel Değer ve Yıldırım Eskici tarafından hazırlanan tek bölümlük belgesel, 17 Aralık’ta saat 22.30’da TRT Avaz ekranından izleyiciyle buluştu.

Uzun ve meşakkatli

Belgesel daha ilk dakikalarında bizleri 5 yaşındaki bir çocuğun uzak diyarlara çıktığı yolculuğa yoldaş etmeye başlıyor. Belh’den Konya’ya kadar sürecek uzun ve meşakkatli bir yolculuk bu. Her ne kadar

çıkış noktası ve varış noktası olsa da duraklarıyla, evreleriyle, dahası nihai durak olarak aslında kişinin kendine ulaştığı bir yolculuk. Mevlânâ’nın hayat yolculuğunda, “Hamdım, piştim, oldum” dedirten evrelerden biri...

Belgeselde, Celaleddin Muhammed’in bu yolculukta büyümesine, çok sevgili babasının himayesinde dağlar ve yolları aşmasına, nice olgun kişilerle görüşüp nice dualar almasına bir anlamda tanıklık ediyoruz.

Çeşitli duraklarda geçen zamanla birlikte

Semahane kâinatır

“Bu yolculuk nereden kaynaklanıyor tartışmalara da sebep olmuştur. Dönemin siyasi gelişmeleri yani Moğol istilasının ihtimalleri veya dini tartışmaların mevcudiyeti veya gönüllere doğmuş olan hissiyatın sonunda ortaya çıkmıştır. Yani Konya’dan dünyaya açılan bir pencerenin, açılması gerektiği için olmuştur manevi bir hisle ifade edersek.”

Prof. Dr. Adnan Karaismailoğlu

17 yıl sürer bu yolculuk. 5 yaşındaki Celaleddin Muhammed, Konya’ya vardığında 22 yaşındadır. Belh’ den Konya’ ya yolculuğu onun hayatının dönüm noktalarından biri olur. Bu yolculuğun izleri insanlık tarihinde derin bir etki bırakan Mevlânâ’nın evrensel mesajlarının da kaynağı olarak yorumlanır.

Mevlevî dervişinin, başındaki sikkesi mezar taşı, giydiği tennuresi kefeni, sırtındaki hırkası kabridir

Mevlânâ Konya’ya ulaşır ulaşmasına da onun yolculuğu aslında bitmemiştir. 24 yaşında babasını kaybeden Mevlânâ bir yıl sonra baba gibi bildiği hocasıyla tanışır. Babasının müridi Seyyid Burhânüddîn Hüseyin Muhakkık-ı Tirmizî, Horasan’dan Konya’ya gelir. Tirmizî, yolculuklar ekler ve Mevlânâ’yı tahsil görmesi için tekrar Halep ve Şam’a doğru yönlendirir. Şam ve Halep’ten döndüğünde hocasının gözetiminde bir medresede

dersler vermeye başlayan Mevlânâ’ya, hocası, “Artık sen olgunlaştın, kendine yetebilirsin” diyerek Kayseri’ye dönmek istediğini belirtir. Mevlânâ onu göndermek istemeyince de “Ben gideceğim buraya bir aslan yöneldi ki sen o aslanla birlikte çok güzel makamlara mevkilere ulaşacaksın gönüllerde aşk ateşi yakacaksın.” der.

Can suyu

Tirmizî’nin sözünü ettiği o aslan, Şems-i

“Sema, Allah’a karşı bir yolculuktur. Allah’a karşı bir gidiş geliştir. Semazenler bu düşünce ile Allah’a zikretmektedirler. Mevlevilerin çok farklı sembolik manaları da vardır aslında. Semazen üzerindeki siyah hırkası onun manevi olarak toprağını simgelemektedir ki Miraç dedik ya, bu gidiş geliş Cenab-ı Allah’a karşı bu yolculukta öteki âleme yani ahiretteki âleme karşı bir yolculuk başlamaktadır.”

Fahri Özçakıl - Postnişin

Hiz. Mevlânâ'nın Konya'daki türbesi

Tebrîzî'dir. Horasan'dan başlayan yolculuğun en önemli sonuçlarından biri de Mevlânâ'nın Şems-i Tebrîzî ile karşılaşmasıydı. Bu karşılaşma belgeselde şu cümlelerle aktarılıyor: “Bu aynı zamanda kadim medeniyetimizde iki denizin kavuşması olarak adlandırıldı. Şems, Mevlânâ'nın içindeki can mumunu aydınlatmak adına yola düşmüştü. O da bir kutlu yolcuydu. Rivayete göre Şems, Allah'a mütemadiyen şöyle yalvarıyordu: “Bana beni anlayacak birini nasip et.” Bir gün kendisine şöyle ilham olundu: - Bunun için bedel olarak ne verebilirsin? “Canımı” dedi Şems. - O zaman yola çık denildi. Aradığını Konya'da bulacaksınız. Şems de yola çıktı. Hz. Mevlânâ gibi kökü yerde, dalları gökyüzünde kutlu bir ağaca da can suyu oldu. Öyle olmakla birlikte sadece Mevlânâ değildir ondan beslenen. Bugün Konya'da bulunan kabri dünyanın her yerinden, her ırktan, her dinden, her milletten insanın buluşma noktasıdır. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'yi Belh'ten

Anadolu topraklarına getiren ve sonra da onun yeryüzündeki gönüllere ulaşmasına vesile olan onun ömür yolculuğu, hikmetin aşkın ve insanlığın ortak hikâyesidir. TRT Avaz ekranından izleyicisiyle buluşan belgesel, Hz. Mevlânâ'yı ve onun sözlerini 750. vuslat yılında bir kez daha içimizde hissetmemize yol açtığı için çok değerli. Bu yüzden son söz de yine program ekibine bırakalım: “Hayat bir yolculuktur. Ve her yolculuğun başı ayrılık olsa da sonu vuslattır. Dinle... Her yerde yolculuk davulları vurulmakta. Yola çıkmaya cesaret edersen aşk atına bin de çık. Korkma, her adımda yüzlerce can ülkesi var. Biz de Hz. Mevlânâ gibi Allah'ın görüp gözetmesine ve koruyup kollamasına sığınarak çıktık yola. Gördük ki aslında senin canından canınadır yolculuk; senden sanadır... Cefası gözünü korkutmasın, Gönül arayan yola düşsün. Hakikat isteyen yola çıksın. Hikmeti bulmayı dileyen yolda olsun.

“Bu kupkuru yerde ben Nuh'un gemisi, Ömrümün sona ermesi de tufan.

Girdik susanlar arasına, yattık uyuduk. Çılgılığımız sınırları aştı nasıl olsa. Biz gittik, kalanlar sağ olsun”

Belgesel ekibi

Yapım-Yönetim
Yıldırım Eskici
Sibel Değer

Kamera
Mevlüt Döner
Aydoğan Karadeniz

Kurgu
Ceylan Şahbaz Pelin

Işık
Tayyar Kaşkaya
Kadir Döner
Serhat Çakır

Danışmanlar
Adnan Karaismailoğlu
Faik Özdengül

Müzik
Cenk Yeles

Grafik
Rıdvan Varol

“Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” TRT World Forum 2023

TRT World Forum 2023, dünya siyasetinde kartlar karılmaya devam ederken, 8 - 9 Aralık tarihleri arasında “Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler” temasıyla İstanbul’da gerçekleşti.

Tam yedi yıl önce, 18 Ekim 2017 tarihinde TRT World Forum, küresel ve bölgesel sorunları gündeme taşımak; çözüm önerileri getirmek için uzmanları bir araya getiren bir “buluşma ortamı” olarak İstanbul’un tarihi atmosferinde başlamıştı. O forumun ana

konuları arasında Çin, Türkiye, Brezilya ve Hindistan’ın büyümesi ve dünyanın güçlü aktörleri arasında yerini alıp alamayacağı sorusuna cevap aramak da vardı. Ayrıca, insani yardımların çeşitlenmesi ve tüm mazlum coğrafyalara nasıl eşit ve ideal şekilde ulaşabileceği imkânları da gündeme getirilmişti. O günden bugüne

kadar, meşhur deyimle “köprü’nün altından çok sular aktı.” Türkiye Cumhuriyeti, 100 yaşına bastı. Gelecek yüzyıl için ortaya koyduğu bir vizyonu, vatandaşlarına ve hatta dünyaya yaşatmayı arzuladığı bir “Türkiye Yüzyılı” var. Köprü’nün altından çok sular aksa da dünyanın ortak sorunları hâlâ aynı: Çatışmalar, savaşlar, zorunlu

TRT World Forum'da önemli mesajlar veren Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin bundan sonra da Gazze için insani, maddi ve iletişim anlamında desteğe devam edeceğini belirtti

“Kimsenin kendini dışarıda tutamayacağı bir sorumluluk altındayız. Dünyanın neresinde olursa olsun hepimiz cesur olmak, dik durmak, hakkı ve hakikati açık yüreklilikle konuşmak zorundayız. Gazze’de yaşanan akıl dışı mezalimin önüne geçemezsek dünyanın hiçbir yerinde hiç kimse kendini güvende hissedemeyecek. Çünkü Pandora’nın kutusu açıldı.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan

göçler, gıda ve su krizi, enerji fiyatları ve iklim krizi, ayrımcılık ve üçüncü dünya ülkelerinin yaşadığı ekonomik sıkıntılar... Çözüm bekleyen bu zor listenin altına son yıllarda birkaç ekleme daha yapıldı: Küresel salgın, yapay zekâ etiği ve sosyal medyada dezenformasyon...

Yine de TRT World Forum'un düzenlendiği ülkeden çıkan büyük bir yazarın, Yaşar Kemal'in ifade ettiği gibi: “Umutların öldüğüne iyice inandığın bir anda insanlık, binbir yönden açan bir ışık - umut çiçeğiyle birden aydınlanır.”

Küresel sorunların çözüm yöntemleri ne yazık ki bugüne kadar pozitif yönde seyretmedi ancak buna karşı koyan, ahlaki düzlemde doğru adımları atmaya gayret eden ülkeler elbette mevcut. O az sayıdaki ülkelerin arasında ise Türkiye var. Türkiye, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, hem kendisi gelişerek ve büyüyerek hem de dünyanın meselelerine “yürekten” çözümler bulmak şiarıyla tarih sahnesindeki yolculuğuna devam ediyor.

TRT ise bu sürecin medya ve iletişim alanında önemli bir yeri temsil ediyor. Televizyon ve radyo kanalları, uluslararası yayıncılık ağı ile dijital platformlarının yanına TRT World Forum da eklendi. TRT World Forum'un amacı; insanı ve insanın

dertlerini merkeze oturtmak, çok söz verilmeyeni, fazla kulak kesilmeyenleri ön plana almak, farklı dünyalardan çözüm önerilerini ortak bir masada toparlamak ve mümkün olduğunda insanlara ilham vermek. Türkiye Radyo Televizyon

Türkiye Yüzyılı şeklinde olan barış anahtarı, özel filmde yer alan çocuklar tarafından Türkiye'nin çabalarını temsilen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sunuldu

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Sistem Kurucu Bir Aktör Olarak Türkiye" oturumunun açılış konuşmasını gerçekleştirdi

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun, Türkiye'nin dezenformasyon çağında her şeye rağmen 'yaşasın hakikat' dediğini söyledi

TRT'nin dijital platformu 'tabii'ye de özel bir paragraf açan Cumhurbaşkanı, 'tabii'nin gençleri zararlı yayınlardan uzak tutma açısından önemli bir görevi yerine getirdiğini söyledi: "Bu platform inşallah sapkın akımların ve örtük akımların hüküm sürdüğü mecralardan rahatsız olan herkese güçlü bir alternatif sunacaktır. TRT World ve TRT Arabi'nin yanı sıra TRT Almanca, TRT Rusça, TRT Fransızca, TRT Balkan ve TRT Afrika haber platformları da başarıyla faaliyetlerini sürdürüyor. Önümüzdeki sene sekizincisi düzenlenecek TRT World Forum, ülkemizin önemli markaları arasına girmiştir."

değiştiren" hamleleriyle ilgili çeşitli satır başları hatırlatıldı. TRT World Forum'un tanıtım filminin gösterilerek organizasyonun bu yılki sloganının ekranlara getirilmesiyle forumun 'gongu' çaldı: "Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler." Bu yıl, Türkiye'nin 100. yılı olması sebebiyle, "Türkiye Yüzyılı" iki gün boyunca bol bol referans aldı. Günün ilk oturumu "Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Sistem Kurucu Bir Aktör Olarak Türkiye" oturumundan önce, TRT World Forum 2023'ün açılış konuşmasını ev sahibi sıfatıyla gerçekleştiren TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, iki gün boyunca forumda tartışılacak konuları katılımcılara bir kez daha hatırlattı: "Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde başta savunma sanayimiz olmak üzere, ülkemizin her alandaki gelişimini, sergilediği insani, ahlaki duruşu, izlediği şahsiyetli politikaları ve herkes için adil bir âlem tasavvurunu bu oturumda konuşacağız. Çünkü Türkiye'yi anlamak, bölgesel ve küresel meselelere, adil, insani ve ahlaki bakışını da anlamak

Kurumu, üzerine aldığı bu sorumluluğu, tüm birimlerinin ortak çalışmasıyla yedinci seferde de başarıyla gerçekleştirdi. TRT World Forum 2023, 8 - 9 Aralık tarihleri arasında iki gün boyunca, "Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler" temasıyla İstanbul'da gerçekleşti. Küresel sorunların masaya yatırıldığı etkinliğe, 150'nin üzerinde konuşmacı ve 100'e yakın ülkeden binin üzerinde katılımcı katıldı. Dünyanın odak noktası bir kez daha İstanbul oldu.

"Sözde evrensel değerlerden kan damlıyor"

TRT World Forum 2023'ün ilk günü, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yanı sıra Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Dr. Vjosa Osmani Sadriu, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz,

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, İskoçya Eski Başbakanı Alex Salmond, Birleşik Krallık Filistin Misyonu Başkanı Büyükelçi Husam Zomlot'un katılımıyla gerçekleşti. Etkinlik dünyanın dört bir yanından akademisyenler, gazeteciler, politika belirleyicileri ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileriyle, binden fazla katılımcıyı bir araya getirdi. Forum aynı zamanda iki gün boyunca TRT World Forum'un sosyal medya hesaplarından canlı olarak yayımlandı. Etkinlikte açılış konuşmalarından önce özel olarak hazırlanan bir video gösterimi gerçekleşti. Ardından tanıtım filmine geçildi. Tanıtım filminde, Cumhurbaşkanı Erdoğan liderliğindeki Türkiye'nin son yıllarda özellikle dış politikadaki "oyun

demektir. Forumumuzda gıda, su ve enerji güvenliğinden yapay zekâya, insani krizlerden küresel ekonomiye kadar pek çok meseleyi önümüzdeki iki gün boyunca değerlendirecek tespit ve yol haritalarını ortaya koyacağız.”

Genel Müdür Sobacı, forumun en kıymet verdiği otumlardan bir tanesi olan, hatta bir anlamda tartışmaların “merkezine” oturan “İsrail’in Gazze Savaşı: İnsani Kriz ve Barış Beklentileri” oturumunu ön plana çıkartarak, İsrail’in on yıllardır Filistin topraklarında gerçekleştirdiği eziyeti dünyanın vicdanına sunacaklarını belirtti: “Dünyanın acı bir insani sınavı daha başarısızlıkla geçirdiğini görüyoruz. İsrail, 7 Ekim’den beri Gazze halkına yönelik topyekûn bir soykırım gerçekleştirmektedir. Bebek, çocuk, çoluk, kadın, yaşlı tanımadan kutsal mekânları, hastaneleri, okulları, mülteci kamplarını yerle bir ederek insanlık suçu işlemektedir.” Uluslararası medyanın ne yazık ki bu gerçeği gördüğünü ancak yine de İsrail’in eylemlerini meşrulaştırmaya çalıştığını söyleyen TRT Genel Müdürü, küreseldeki meslektaşlarına önemli mesajlar verdi: “Açıkça ifade etmeliyim ki zulümden yana tavır alan ülkelerin, arkasına saklandıkları sözde evrensel değerlerden ve kavramlardan kan damlıyor. Böyle bir katliama rıza üretmeye çalışanlar unutmamalıdır ki katilden kurban, kurbandan katil üretilmez.”

“Güçlü yayın, güçlü etki”

TRT Genel Müdürü Sobacı, açılış konuşmasında TRT’nin TRT World özelinde küresel markaya dönen uluslararası yayıncılığına değindi. Amaçlarının filtrelerle değil, adil bir vizörle dünyanın tamamına bakmak, ayırım gözetmeksizin hakkaniyet ilkesinden hareketle habercilik ve yayın yapmak olduğunu belirten Zahid Sobacı, mazlumların hakkını ve iddiasını duyurmak için, güçlü yayın, güçlü etki vizyonu ile dünyanın dört bir yanına ulaştıklarını ifade etti: “Artık dünyanın zihnindeki ablukaların kaldırılma vakti geldi. Bugün dünyadaki insanlar, Gazze’nin gerçeklerini öğrenmek için TRT’nin yayınlarını izliyor. Tarihin karanlık sayfasında yer almak istemeyen vicdanlı insanlar, Türkiye’nin sesinden ve duruşundan güç alıyor. Batı, Gazze için seslerini yükselten vicdanlı insanlarını susturmaya çalışırken Sayın

TRT World Forum 2023’ün açılışında konuşan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, Gazze’de yaşanan drama sessiz kalan Batılı meslektaşlarını eleştirdi

Fotoğraflar: Aykut Çevik - Kaan Kutlu

“TRT olarak yayınlarımız, dijital platformlarımız ve TRT World Forum gibi uluslararası platformlarımızla Filistin’deki İsrail zulmünü anlatmaktan bir an için geride durmayacağız. En nihayetinde bizler vicdani sesimizle yayın yapabiliyorsak, özgürce bu acı gerçeği dünya ile paylaşabiliyorsak, bu durum Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki ülkemizin adil ve merhametli duruşu sebebiyledir.”

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı

Cumhurbaşkanımız, meydanlarda milletle birlikte adaleti haykırıyor; barışın tesisi için tüm enstrümanlarla mücadele veriyor; duruşuyla insanlığın onurunu koruyor.”

TRT Genel Müdürü, konuşmasının devamında Cumhuriyetimizin 100. yılına ulaşmamızı ön plana alarak Türkiye’nin bin yıldır bu coğrafyada esenlik için çaba gösterdiğini, gücünü hep mazlumdan yana kullandığını söyledi. Genel Müdür, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın liderliğini örnek göstererek Türkiye ve TRT olarak hangi ahlaki pusulayı takip ettiklerini paylaştı: “Cumhurbaşkanımızın liderliğinde her zaman zulme kalkan olan, mazlumun yanında duran bir Türkiye vardır. Evrensel değerler diye pazarlanan doneler, bunlar kendi çıkarlarına dokununca kendileri lehine eğip bükenleri ikiyüzlülükleriyle yüzleştiren bir Türkiye var. Biz, Cemil Meriç’in ifade ettiği gibi ‘Zulüm karşısında tarafsızlık namussuzluktur.’ düsturuna inanıyoruz. Bu anlayış ile TRT olarak yayınlarımız,

dijital platformlarımız ve TRT World Forum gibi uluslararası platformlarımızla Filistin’deki İsrail zulmünü anlatmaktan bir an için geride durmayacağız. En nihayetinde bizler vicdani sesimizle yayın yapabiliyorsak, özgürce bu acı gerçeği dünya ile paylaşabiliyorsak, bu Cumhurbaşkanımızın liderliğindeki ülkemizin adil ve merhametli duruşu sebebiyledir.”

Hakikat eksenli siyaset

Bu yıl yedincisi düzenlenen TRT World Forum’un açılış gününde konuşan, sözleri manşetlere çıkan diğer bir isim de İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun’du. Altun, konuşmasında Forum’un “birlikte gelişmek” temasına referans vererek, dünyanın her yerinden İstanbul’a gelen uzman isimlerin buluşma nedenlerini paylaştı: “Bugün bizleri İstanbul’da TRT World Forum’da bir araya getiren temel saik, ortak sorunlarımıza ortak çözümler üretme gayretidir. Zira hepimiz bugün bir yandan küresel adaletsizlikle, bir

TRT World Forum 2023'e katılanlar dünyaya iletmek istedikleri barış mesajlarını özel olarak hazırlanmış dijital ekranda paylaştı

yandan küresel acizlikle sınılandığımızın bilincindeyiz. İçinde bulunduğumuz belirsizlik çağında stratejik iletişim artık kamu politikası ve uluslararası iletişimin bir hâli olmaktan çıkmış etkin bir dış politika oluştururken, güvenliğinin en önemli unsurlarından bir tanesine dönüşmüştür." İletişim Başkanı Altun, internetin artık tamamen dünyamızın temel bilgi kaynağı ve yayıncısı olduğunu söylerken, bunun aynı zamanda çığırın bir dezenformasyon alanı oluşturduğunu ifade ederek, bu durumun sakıncalarını sıraladı: "Bugünkü dezenformasyon ortamı, ülkelerin siyasi istikrarını, demokrasilerini, kamu sağlığını ve ekonomik ortamını tehdit eden bir duruma dönmüştür. Türkiye, bu durumu en sert ve en erken şekilde tecrübe eden ülkelerin başında geliyor." Türkiye'nin zaman içinde bölgesel bir güce dönüştüğünü söyleyen Fahrettin Altun, küresel bir oyuncuya dönüşen ülkemizden rahatsız olan odakların başarısızlıklarını gündeme getirdi: "Ülkemizin etkin bir bölgesel güce ve bir küresel oyuncuya dönüşmesinden rahatsız olan bazı odaklar, geçtiğimiz 10 yılda dezenformasyon silahını güçlü bir şekilde kullandılar. Çok şükür ki bu dezenformasyon saldırıları Sayın Cumhurbaşkanımızın hakikat eksenli siyaseti sayesinde başarısızlığa uğratıldı."

Güçlü bir Filistin

İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun, Türkiye'nin uluslararası alanda kurduğu

TRT World Forum'un fuaye alanında katılımcılar için yapay zekâ destekli üç boyutlu fotoğraf çekim alanı yer aldı

iş birliklerinin önemine değinerek, gerek yurt içi gerek yurt dışındaki eğitim programlarıyla dezenformasyonla mücadele konusunda sağlam bir bilinç oluşturma noktasında belirli bir aşamaya ulaştıklarını söyledi. Altun, bu dezenformasyona karşı bilinçlenme halinin İsrail'in 7 Ekim'den itibaren Filistin topraklarında başlattığı sistematik zulümlere karşı doğru stratejik hamlelere dönüşmesi gerektiğine konuşmasında yer verdi: "İsrail'in 7 Ekim'den bu yana Gazze'de uyguladığı sistematik zulümlerde gördük ki, doğru stratejik iletişim hamleleriyle dezenformasyonun zehirli

bir küresel enstrümana dönüşmesine mâni olabiliriz. İsrail, bugün bebeklerin, kadınların, yaşlıların, çocukların ve mazlumların yanı sıra, Gazze'de 'hakikati' de katletmenin arayışı içindedir. İsrail sürdürdüğü vahşet ve soykırıma varan katliamları gizlemek için sistematik şekilde yalan ve yanıltıcı haberler imal etmekte, bunları yaymaya çalışmaktadır. Malumlarınız bu, esas itibarıyla İsrail'in kirliliği propaganda makinesinin alışageldiğimiz yöntemlerinden biridir. Ne var ki İsrail, bu kez dünya kamuoyunu yalanlarıyla rahatlıkla manipüle edememekte, karşısında Sayın Cumhurbaşkanımızın

“Vicdanları kanatan bu sessizliğin arkasında suçluluk duygusu vardır. İsrail Devlet Başkanı Netanyahu başta olmak üzere ona destek verenler de dâhil olmak üzere suçludur, bunlar terörün yordakçısı olma suretiyle teröristtir ve er ya da geç Lahey Uluslararası Adalet Divanı’nda yargılanacaklardır.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan

liderliğinde verdiğimiz hakikat mücadelesini bulmaktadır.”

Türkiye'nin dünyadaki gerilimleri çözülmesinde daima aktif bir rol alacağını belirten Altun, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bölgedeki güçlü bir Filistin'in kurulmasına dair çabalarını katılımcılara bir kez daha hatırlattı: “Cumhurbaşkanımız, güçlü bir Filistin'in kurulması, bölgede akan kanın durması için mücadele ederken öte yandan da vizyonu ve liderliğiyle bu kanı akıtan zalimlerin kendini aklamasını engellemesine de vesile oldu. Gazze'de devam eden gerilimlerin hemen dikkate alınması, kalıcı bir çözüm için çalışılması gereğini ortaya koydu. Sadece Gazze değil Ukrayna, Libya ve diğer pek çok ülkede yaşanan çatışmalar, arabuluculuğa olan ihtiyacın her zamankinden önemli olduğunu göstermektedir.”

Barışın anahtarı her kapıyı açar

Adaletsiz bir dünyada yaşıyoruz. Mavi gezegenin farklı coğrafyalarında insanlar zulüm altında ve maalesef ki “büyüklerin” kavgasından en çok çocukların canı yaniyor. Gazze'de, Azerbaycan'da,

Yemen'de, Ukrayna'da, Suriye'de, Libya'da, Afrika'da ve dünyanın zulüm altındaki tüm bölgelerinde çocuklar, adaletle barışın kapısını açacak anahtarlar arıyor.

TRT World Forum 2023'te Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşmasından önce “Anahtarlar” adında özel bir kısa film gösterildi. Barışa uzanan yolun anahtar metaforu üzerinden anlatıldığı kısa filmde, Türkiye'nin çatışmaların yaşandığı ve barışı sağlamak için rol oynadığı coğrafyalarda bıraktığı izler, anahtarlarla sembolize edildi. Filmin sonunda çatışmalı coğrafyaların çocukları, Türkiye'nin gayretlerini temsil eden anahtarları tutacak o eli aramak üzere buluştu. O el ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın temsil ettiği Türkiye Cumhuriyeti'nin eliydi. “Anahtarlar” filminde yer alan çocuklar, ellerindeki anahtarların birleşiminden oluşan ve tutma yeri “Türkiye Yüzyılı” şeklinde olan anahtarı, Türkiye'nin barış çabalarını temsilen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a sundu. Çocuklarla tek tek sohbet eden Erdoğan, anahtarı, konuşması boyunca kürsüde yanında tuttu.

“Adil bir barışın kaybedeni olmaz”

Tüm dünyanın gözü Gazze'deki çatışmalarda ve yaşanan insanlık dramındayken, doğal olarak bölgedeki önemli bir güç olan Türkiye'nin mesajları da son derece dikkatli şekilde takip edildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler” temasıyla İstanbul'da gerçekleştirilen TRT World Forum 2023'ün açılışında yaptığı ve merakla beklenen konuşmasına, bu yıl yedincisi düzenlenen foruma katılmaktan duyduğu mutluluğu dile getirerek başladı. Türkiye'nin Gazze'de devam eden durum başta olmak üzere Ukrayna ve Rusya arasındaki çatışmalarda da koyduğu barış planının değerini anlatan Cumhurbaşkanı, barışı sağlaması gereken kuruluşların umursamazlığını eleştirdi: “Küresel güvenliği sağlamakla mükellef uluslararası kuruluşların sorun çözme kabiliyetlerinin olmadığını daha iyi algılıyoruz. Adil bir barışın kaybedenin olmayacağı gerçeği, tartışmasız bir şekilde karşımızdadır. Temennimiz, bizim ısrarla gündeme getirdiğimiz bu hakikatin tüm

TRT World Forum 2023 sonrasında forumda emeği geçen çalışma arkadaşlarımız 'aile fotoğrafı' çekirdi

tarafarla bir an önce idrak edilmesidir. Türkiye, daha fazla kan akmaması ve daha fazla yıkım yaşanmaması, daha fazla gözyaşı akmaması için elini taşın altına koymaya hazırdır. Kalıcı barışı temin ederken kaybedilen her günün, her anın bedelini ateşe benzin döken Batılılar değil maalesef masumlar ödemektedir. Buna artık dur demenin zamanı çoktan gelmiştir. Komşularımızı bu içine düştükleri kaybet - kaybet denkleminde çıkarmayı komşuluk hukukumuzun bir gereği olarak görüyoruz. Sizlerin de gayretleriyle bölgemiz bir süredir hasret kaldığı barış ve istikrar iklimine inşallah yeniden kavuşacaktır." Konuşmasında özellikle bazı ülkelerin ahlaki pusulalarının şaşabildiği bugünlerde, özgür ve objektif basının önemini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gazze'de hayatını kaybeden basın mensuplarını anarak, Batı medyasının tutumunu eleştirdi: "Gazze'de bugüne kadar yetmiş aşkın medya mensubu hayatını kaybetti. O meşhur basın yayın organları nerede? Niye sesleri çıkmıyor? Niçin manşetlere çıkarmıyorlar bu haberleri? ABD'nin, İngiltere'nin, Fransa'nın o meşhur gazeteleri nerede? İnşallah önümüzdeki dönemlerde atacağımız adımlarla bu zorlukların üstesinden geleceğiz. Çünkü Gazze'deki bu durum vicdanlı basın da önemini bir kez daha bizlere hatırlattı. Çoğu kadın ve çocuk 180 bine yakın kişinin katledilmesinin kâğıt

kesiği kadar yer bulamadığı bir medya karartmasıyla karşı karşıyayız." Gazze'deki gazeteci vefatlarına ses çıkartmayanların, yarın başka bir konuda söz söyleme, tabiri caizse 'hesap sorma' haklarının bulunmadığını belirten Erdoğan, her türlü riski göze alarak en zor bölgelerde adil yayıncılık yapmaya çalışan TRT ve Anadolu Ajansı'nı tebrik etti: "Her türlü riski göze alarak Gazze'den dünyaya hayati bir iletişim koridoru açan TRT'mizi, Anadolu Ajansı'mızı ve diğer basın kuruluşlarımızı canı gönülden tebrik ediyorum. İsrail'in yalanlarla örülü propaganda makinesine karşı yürütülen dezenformasyonla mücadele çalışmalarını takdirle karşılıyorum. Şu anda bizim Anadolu Ajansı'ndan şehidimiz, yaralı 'gazi' kameramız ve kameraman arkadaşımız var. Bugüne kadar 130'u aşkın İsrail temelli yalanın ifşa edilmesi bu çabanın ne kadar kıymetli olduğunu göstermiştir. İsrail güçleri, basın mensuplarımızın hakikate ayarlı kameralarını kırmış olsa da hakikatlerin ortaya çıkmasına engel olamamıştır. Bir kameramız gider, bin kameramız gelir. Tüm mesele Gazze'deki yalanları ve iftiralara ortaya çıkarmaktır. Tüm barbarlığına rağmen Gazze'deki direnişi kıramayan İsrail, medyadaki propaganda savaşını kaybetmektedir. Olağanüstü bir gayret ve fedakârlık göstererek Gazze'deki insani dramı dünyaya duyuran medya mensuplarına

şükranlarımı sunuyorum. Gazze'de hayatını kaybeden gazetecileri rahmetle yâd ediyorum."

"Lahey Uluslararası Adalet Divanı'nda yargılanacaklar"

"Kıymetli dostlarım, burada sizlerle bir tespitimi paylaşmak istiyorum. Vicdanları kanatan bu sessizliğin arkasında suçluluk duygusu vardır. İsrail Devlet Başkanı Netanyahu başta olmak üzere ona destek verenler de dâhil olmak üzere suçludur, bunlar terörün yordakçısı olma suretiyle teröristtir ve er ya da geç Lahey Uluslararası Adalet Divanı'nda yargılanacaklardır." TRT World Forum 2023'e damga vuran bu sözler Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ait. İsrail'in, Holokost'u dünyaya susturmak amaçlı bir mağduriyet olarak kullandığını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun er ya da geç tıpkı Sırbistan eski Cumhurbaşkanı Slobodan Milošević gibi yargılanacağını dile getirdi. İsrail'in işlediği suçlara sessiz kalan medyanın bir kısmının da bu yoldan derhal vazgeçmelerini öneren Erdoğan, herkesin ama istisnasız herkesin cesur olmak zorunda olduğunu belirtti: "Kimsenin kendini dışarıda tutamayacağı bir sorumluluk altındayız. Dünyanın neresinde olursa olsun hepimiz cesur olmak, dik durmak, hakkı ve hakikati açık yüreklilikle

konuşmak zorundayız. Gazze’de yaşanan akıl dışı mezalimin önüne geçemezsek dünyanın hiçbir yerinde hiç kimse kendini güvende hissedemeyecek. Çünkü Pandora’nın kutusu açıldı. Gazze ile ilgili çarpık bakış açısının asıl sonucu, dünyayı böyle bir gayya çukurunun içine atmasıdır.” Özellikle ABD ve AB’deki liderlere İstanbul’dan seslenen Cumhurbaşkanı, Türkiye’nin Filistin ile olan insani iletişim koridorunu devam ettireceğini açıkça ilan etti: “ABD ve AB’deki yöneticiler Gazze’ye kulak tıkayarak asıl kötülüğü kendilerine yapıyorlar. Batı çok değer verdiği güvenlik ve müreffeh değerlerinin büyük bir sınamadan geçtiğinin farkında değil. ‘Dost acı söyler.’ prensibiyle ifade ediyorum: Biz üzerimize düşen uyarıları yapacağız. Gazze için yaptığımız insani ve maddi yardımlara devam edeceğiz. Filistin’in ve Gazze’nin insani sesi olan iletişim koridorunu devam ettireceğiz.”

“TRT görevini layıkıyla yerine getirmektedir”

TRT World Forum’u, Türkiye’nin “daha adil bir dünya” idealinin hayata geçmesine katkı yapacak bir etkinlik olarak düşündüğünü söyleyen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, forum aracılığıyla “Dünya 5’ten büyüktür.” iddiasını bir kez daha yineledi. Ayrıca Cumhurbaşkanı, bundan sonra da mevcut mekanizmaların, dünyanın ve insanlığın ihtiyacı olan çözümleri üretmemesinin bedelini masumlara ödetmesine seyirci kalamayacaklarını kamuoyu ile paylaştı.

Cumhurbaşkanı, konuşmasının kapanış bölümünü ise TRT’ye ayırdı. TRT’ye tüm dünyayı ilgilendiren hayati meseleleri gündeme aldığı için teşekkür eden Cumhurbaşkanı, TRT’nin millî bir yayın kuruluşu olarak görevini layıkıyla yerini getirdiğini ifade etti: “Uluslararası ölçekte güvenilir bir haber kaynağı haline gelen TRT, kısık sesleri duyurma, olayları çok boyutlu aktarma görevini hakkıyla yerine getirmektedir. Ülkemizin millî yayın kuruluşu TRT, 19 televizyon ve 17 radyo kanalı, 41 yabancı dil ve lehçede yayın yapan radyolarıyla geleneksel yayıncılıkta çok önemli bir tecrübeye sahiptir.”

TRT’nin dijital platformu ‘tabii’ye de özel bir paragraf açan Cumhurbaşkanı, ‘tabii’nin gençleri zararlı yayınlardan uzak tutma açısından önemli bir görevi yerine getirdiğini söyledi: “Geçtiğimiz

mayıs ayında Türkiye’nin uluslararası dijital platformu ‘tabii’yi hayata geçiren TRT, yayıncılık zincirine yeni bir halka daha ekledi. Bu platform, inşallah sapkın akımların ve örtük akımların hüküm sürdüğü mecralardan rahatsız olan herkese güçlü bir alternatif sunacaktır. TRT World ve TRT Arabi’nin yanı sıra TRT Almanca, TRT Rusça, TRT Fransızca, TRT Balkan ve TRT Afrika haber platformları da başarıyla faaliyetlerini sürdürüyor.

Bakan Mehmet Şimşek, eski dünyanın II. Dünya Savaşı’ndan sonra arkada kaldığını belirterek, Gazze’de yaşanan insanlık dramını işaret etti ve “En temel ahlaki değerlere saygı duyulmayan bir zamanda yaşıyoruz.” görüşünü paylaşarak, İtalyan yazar Antonio Gramsci’nin meşhur “Eski dünya ölüyor, yenisi de doğum sancısı çekiyor. Şimdi canavarların zamanı.” cümlesine atıfta bulundu.

Önümüzdeki sene sekizincisi yapılacak TRT World Forum, ülkemizin önemli markaları arasına girmiştir.” Konuşmasının ardından ise TRT Genel

Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı tarafından Cumhurbaşkanı Erdoğan’a 100. yıl logolu bir işleme sahip olan özel bir tablo hediye edildi.

“Yurtta sulh, cihanda sulh”

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, “Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Sistem Kurucu Bir Aktör Olarak Türkiye” oturumunun açılış konuşmasını gerçekleştirdi. İngilizce olarak yaptığı konuşmasında, ülkemizin diplomatik ağlarının genişlik olarak dünyanın ilk beşine girdiğini söyleyen Cevdet Yılmaz, Türkiye’nin bundan sonra da bu ağı kullanarak, küresel ve bölgesel problemlerin çözülmesi konusunda ısrarcı olacağını notları arasında paylaştı. Gazze’deki zor durum dışında ülkemizin aktif olarak Ukrayna’nın “bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü” temelinde, savaşın diplomatik yollarla sonlandırılması için çabalarının sürdüğünü aktaran Yılmaz, Karadeniz Tahıl Girişimi ile küresel gıda güvencesine Türkiye’nin katkı sağladığını söyledi.

Gazze’deki krizde Türkiye’nin hem aktif hem etken hem de birleştirici tavrını katılımcılara bir kez daha hatırlatan Yılmaz, Türkiye’nin İslam İşbirliği Teşkilatı, Arap Birliği ve Birleşmiş Milletler nezdinde girişimlerde bulunduğunu paylaştı. Türkiye’nin, söz konusu barış anlaşması için garantör olmayı önerdiğini ve bu konuda diğer ülkelerle birlikte sorumluluk almaya hazır olduğunu hatırlattı.

Türkiye’nin bölgedeki iş birlikleri için ekonomik, lojistik ve enerji bağlantıları açısından potansiyel barındırdığına işaret eden Cumhurbaşkanı Yardımcısı,

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "Çok Bilmiş Yapay Zekâ: Yaratıcı Potansiyel mi? Yıkıcı Musibet mi?" oturumundaki konuşmasında Türkiye'nin yakın zamanda uluslararası "süper bilgisayar" projelerine dahil olacağını açıkladı

Teknolojinin geleceği ile beklentilerinin yüksek olduğunu söyleyen Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, yapay zekâ temelli teknolojilerin 2030'a kadar 10 trilyon dolarlık bir ekonomik değer üreteceğinin tahmin edildiği bilgisini de katılımcıların görüşlerine sundu.

"Türkiye, bölgesini sahiplenerek bölgesel sorunların çözümünü desteklemektedir. Bölge dışındaki bazı güçlerin, bölgesel gelişmeleri negatif yönde etkilediğini geçmişte tecrübe ettik. Sorunların çözümünü bölgedeki aktörlere bırakmak en doğrusu." diye konuştu.

Türkiye Yüzyılı'nın ülkemize ve dünyaya getirecekleri konusunda heyecan duyduğunu belirten Yılmaz, konuşmasını Türkiye'nin bölge için değeriyle tamamlarken, Mustafa Kemal Atatürk'ten bir referans verdi: "Türkiye, Türkiye Yüzyılı'nın başındayken, aksiyon kabiliyeti, geniş diplomatik ağı, kurumsallaştırılmış ilişkileri ve politik kararlılığıyla bölgede problem çözücülük, sistem geliştiricilik ve dönüştürücü aktörlüğe uygunluğunu koruyor. Dünya parçalanmış olabilir fakat Türkiye'nin 'Yurtta sulh, cihanda sulh'a yönelik arzusu açık ve net şekilde devam ediyor."

"Şimdi canavarlar zamanı"

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin ekonomik yönetimi için son derece önemli bir konumda ve yurt dışındaki finans çevrelerinde de saygıyla bahsedilen bir isim. Dolayısıyla özellikle ekonomi hakkındaki sözleri ekonomik çevrelerce dikkatle takip ediliyor. Bakan Şimşek de TRT World Forum 2023'ün

katılımcıları arasındaydı ve "Küresel Ekonomiyi Yeniden Şekillendirmek" başlıklı oturumun açılışında konuştu. Hitabını bir sunumla destekleyen Şimşek, küresel ısınmanın artık bir gerçek olarak hayatımıza girdiğini, bunun da ekonomik karşılığı olacağını belirtti: "Küresel ısınmaya dair teori bitti, artık kanıt çağındayız. Küresel ısınmanın kabul edilebilir seviyelerin üstünde olduğunu kabul ediyoruz. Bunun da ekonomik açıdan sorunları olacak. Küresel ısınmanın küresel ekonomik kalkınmayı yılda yüzde 1 azaltabileceği düşünülüyor ama yüzde 0,5 azaltsa bile bu hepimiz için büyük tehlike. Gıda güvenliği, kitlesel göçler, çatışmalar ve savaşlar bunların hepsi belirsizliklerin sonuçları..."

Bakan Şimşek, eski dünyanın II. Dünya Savaşı'ndan sonra arkada kaldığını belirterek, Gazze'de yaşanan insanlık dramını işaret etti ve "En temel ahlaki değerlere saygı duyulmayan bir zamanda yaşıyoruz." görüşünü paylaşarak, İtalyan yazar Antonio Gramsci'nin meşhur "Eski dünya ölüyor, yenisi de doğum sancısı çekiyor. Şimdi canavarların zamanı." cümlesine atıfta bulundu.

"Kural kitabımız yok"

Sunumu dışında da sık sık farklı örneklere, verilere başvuran Hazine ve Maliye

Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye'nin genç nüfusuyla farklı bir yerde dursa da 2050'de bu avantajın ortadan kalkma ihtimalini katılımcılarla paylaşarak, dünyanın yeni düzenine dair bazı detayları ortaya koydu: "Henüz eski dünyanın değerlerinin yerine koyabilecek yeterlilikte 'kural kitabımız' yok. Çünkü küresel güçler ve bu güçlerden pay almak isteyenlerin mücadelesinde tam bir düzen henüz oturtulamadı. Bu da doğal şekilde küresel ekonomi için daimî bir belirsizlik getiriyor. IMF, önümüzdeki beş yıl sürecinde dünya ekonomisinin yüzde 3 büyüyeceği tahmininde bulunuyor. Bu oran, koronavirüs salgını zamanındaki orandan bile daha düşük."

Türkiye'nin bu zorlu durum da dâhil Avrupa Birliği ülkelerine göre hâlâ avantajlı durumda bulunduğunu belirten Hazine ve Maliye Bakanı, Türkiye ekonomisi için de 2024'ün ikinci yarısından itibaren enflasyonda kalıcı düşüş beklediklerini sözlerine ekledi. Ülkemiz ile Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki bazı ekonomik göstergeleri karşılaştıran Mehmet Şimşek, ülkemizin çalışan kişi oranı, hane halkının borç oranı gibi önemli göstergelerde AB'ye göre önde olduğumuzu belirtti. Maliye Bakanı Mehmet Şimşek aynı zamanda yeşil enerjinin ülkemize ve yerel - global ekonomiye olan dönüştürücü etkisinden de bahsetti. Türkiye'nin ekonomik açıdan gelişiminin devam edebilmesi için yapılması gereken bazı ödevlerin de bulunduğunu belirterek, en temel önceliklerinin enflasyonla mücadele olduğunu belirtti.

"Makineler düşünebilir mi?"

"Öyle bir noktadayız ki insanlık yapay zekâ, kuantum bilgisayar ve biyoteknolojiler noktasında inanılmaz gelişmeler gösteriyor. Ancak tarih bize pek çok örnekte göstermiştir ki teknolojik yeterlilikler ahlaki değerler eksikse insanlara felaket getirir. İsrail'in baskısını şu anda Filistin'de görüyoruz. Bu bize teknolojik yeterliliklerin ahlaki değerler olmazsa insanlığı nasıl tekrar tekrar yok ettiğini gösteriyor. Adaletsiz dünya düzeni bize parlak bir gelecek vadetmemektedir. Bu konsensüse tüm insanlık tarafından sahip çıkılmalıdır. Sadece geçtiğimiz 10 yılın değil, belki de son 50 yılın ve geleceğin en hassas teknolojik gelişimlerinden bir tanesi de yapay zekâ ve bizlere getirdikleridir." Yukarıdaki sözler ise Türkiye'nin teknoloji alanındaki önemli bir ismine, Sanayi ve

“Kültürümüzde; insanın ayağına takılacak bir taş alıp kenara koymak, iyiliktir. Ekmeğini paylaşmak iyiliktir. Derdine ortak olmak iyiliktir. Tebessüm bile iyiliktir. İyilik adına sorumluluk almak, insanlığın en sade, en uygulanabilir halidir. Bu noktada her insan, bildiği ve gücü yettiği kadar harekete geçmeyi yeniden şiar edinmelidir. Çünkü yükselişimizin temeli ancak adalettir ve adalet evrensel bir değerdir.”

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş

Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'a ait. TRT World Forum'da “Çok Bilmiş Yapay Zekâ: Yaratıcı Potansiyel mi? Yıkıcı Musibet mi?” oturumunda bir konuşma gerçekleştiren Bakan Kacır, ülkemizin yapay zekâyı da eksenine alan son yıllardaki teknolojik organizasyonlarından bahsetti. Bakan, Avrupa çapında stratejik dijital kapasitelerin oluşturulmasına ve dijital teknolojilerin kullanımının yaygınlaştırılmasına odaklanan ve bir AB finansman programı olan Dijital Avrupa Programı'na değindi: “Bu yıl Dijital Avrupa Programı'na katılımımızla birlikte süper bilgisayarlar erişim sağlayacağız. Ülkemiz açık veri ve yapay zekâ konusunda aynı zamanda küresel ortaklık sağlayacak.” Kacır, bu programa katılımlarının inovasyon, AR-GE ve yapay zekâ noktasında katkı sunacağını, Türkiye'nin inovasyon merkezi olmasını ve teknolojik konumunu güçlendireceğini vurguladı. İş hayatından gündelik yaşamımıza kadar yapay zekânın istisnasız her alanda bir yer işgal ettiğini ve edeceğini söyleyen Bakan Kacır, altmış beş yıl önce matematikçi Prof. Cahit Arf'ın “Makineler düşünebilir mi?” sorusunu sormasının ardından bugün AI (yapay zekâ) sistemlerinin teknoloji ve savunma sanayinin temel taşlarından birisi haline gelmeye başladığını ifade etti: “Örneğin

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, kültürümüzün iyilik yapmaya verdiği değeri anlattı

cep telefonlarımızdaki akıllı asistanları ele alalım. Tıpkı gerçek bir asistan gibi günlük işlerimizi organize etmemize yardımcı oluyor. Harita uygulamaları ve otomobil otonomları daha güvenli bir yol sürüş deneyimi sunuyor. Sağlık alanında yapay zekâ, teşhis ve tedavi süreçlerine birebir dâhil oluyor. Yazılımların içindeki hataları görerek düzeltebiliyor ve geliştirebiliyor.” Teknolojinin geleceği ile beklentilerinin yüksek olduğunu söyleyen Sanayi ve Teknoloji Bakanı, yapay zekâ temelli teknolojilerin 2030'a kadar 10 trilyon dolarlık bir ekonomik değer üreteceğinin tahmin edildiği bilgisini de katılımcıların görüşlerine sundu.

“Türkiye, tarihin doğru tarafında duruyor”

TRT World Forum, belki ilk bakışta, dışarıdan uzman isimlerin son derece teknik konuları tartıştığı, “uzmanlar toplantısı” gibi görünse de Forum ilk günden bugüne kadar insani ve sosyal tarafından asla ödün vermedi, vermeyi de düşünmüyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, İstanbul'da “Birlikte Gelişmek: Sorumluluklar, Eylemler ve Çözümler” temasıyla düzenlenen TRT World Forum 2023'te “İnsanlığı Güçlendirmek: Sosyal Krizlerin ve Eşitsizliklerin Ele Alınması” başlıklı oturumun açılışında konuştu. TRT World Forum'un yedi yılda yaptığı aşamaya değinen Bakan Göktaş, artık bir marka haline gelen TRT World Forum'da olmanın mutluluğunu yaşadığını dile getirdi. TRT World Forum'un buhran haline gelmiş meselelerde aldığı sorumluluğun

önemine değinen Bakan, insan olan herkesin yüreğinin Filistin'in acısını en derinden hissettiğini söylerken önemli insani tespitlerde bulundu: “Maalesef Gazze ve Filistin'de sadece insani değerlerin değil, insanların yaşamının yok edildiği bir krizle karşı karşıyayız. Gazze'de şahit olduğumuz devam eden bir soykırımdır. Bebeklere, çocuklara, kadınlara, yaşlılara ve annelere hiç sevgi, şefkat ve saygı yok. İsrail yönetiminin Filistinlilere uyguladığı soykırım; insanın varlığına, yaşam hakkına ve gelecek nesillere yapılmış vahşi bir saldırıdır. Bu saldırıyı kınıyor, zulmün karşısında ve Filistinli kardeşlerimizin yanında olduğumuzu bir kere daha, yüksek sesle ifade ediyoruz.”

Batı medyasının önemli kısmının “uç maymun”u oynadığını ifade eden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, yine de birçok ülkede Filistinlileri destekleyen ve İsrail yönetiminin zorbalığına isyan eden eylemler düzenlendiğini aktararak İrlanda'dan Japonya'ya, Endonezya'dan Amerika'ya halkların sergilediği bu dik duruşun, insanlığın geleceğine dair inançlarını güçlendirdiğini belirtti.

“Bizim kültürümüz iyiliktir”

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı, TRT World'ün kurulduğu günden bu yana başarıyla gerçekleştirdiği gibi; uluslararası ölçekte yalın gerçeklerin peşindeki diğer medya kurumlarının da Gazze'de, sahada gerçekten ne olduğunu dünyaya göstermelerinin önemini vurguladı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın

“Bugün binlerce Gazzeli çocuğun ölümüne seyirci kalanların, yarın herhangi bir konuda söyleyecekleri hiçbir sözün kıymetiharbiyesi olmaz” sözüne atıfta bulunan Göktaş, “Türkiye her insani krizde olduğu gibi Gazze için de tarihin doğru tarafında duruyor ve insanlık tarihinden nasibini almış her devleti, tarihin doğru tarafında, insanlığın yanına durmaya davet ediyor.” ifadeleriyle Forum aracılığıyla dünyayı bu insanlık dramına karşı birlik olmaya çağırıyordu.

Türkiye'nin başarısının anahtarı olan ve ülkeyi Türkiye Yüzyılı'na taşıyan enerjinin ülkemizin insani değerleri olduğunu söyleyen Bakan Göktaş, medeniyetimizin bize özel değerlerine dair örnekler verdi: “Bizim kültürümüzde, insanın ayağına takılacak bir taşı alıp kenara koymak iyiliktir. Ekmeğini paylaşmak iyiliktir. Derdine ortak olmak iyiliktir. Tebessüm bile iyiliktir. İyilik adına sorumluluk almak, insanlığın en sade, en uygulanabilir halidir. Bu noktada her insan, bildiği ve gücü

“Her bir saat içinde dört Filistinli çocuk öldürülüyor, sayısız insan evini kaybediyor. İsraili olmaktan hiçbir zaman bu kadar utanmamıştım. Binlerce çocuğun öldürülmesinin bu kadar izin verilebilir bir şey olduğunu düşünmemiştim. İsrail devletinin ‘resmî’ görüşlerini desteklemeyen pek çok İsrail vatandaşı da var ve maalesef Gazze’den gelen görüntüler orta sınıf İsrail vatandaşlarına ulaşamıyor bile.”

İsrail Haaretz gazetesi köşe yazarı Gideon Levy

yettiği kadar harekete geçmeyi yeniden şiar edinmelidir. Çünkü yükselişimizin temeli ancak adalettir ve adalet evrensel bir değerdir.”

“Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Sistem Kurucu Bir Aktör Olarak Türkiye” paneline CeSPI Türkiye Gözlem Merkezi Koordinatörü Dr. Valeria Giannotta, SETA Genel Koordinatörü Prof. Dr. Burhanettin Duran, İskoçya eski Başbakanı Alex Salmond ve Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün katıldı

İsrail'in Haaretz gazetesi yazarı Gideon Levy, TRT World Forum'daki konuşmasında İsrail'e önemli mesajlar gönderdi

2024'te görüşmek üzere!

Dünyada bir medya kuruluşunun organize ettiği en büyük forumlar arasında yer alan, her yıl büyüyen, her yıl daha fazla öğrenen ve her sene bu konudaki kurumsal tecrübesini arttıran TRT World Forum, yedinci kez başarıyla tamamlandı. Dünya çapında önemli isimler TRT World Forum 2023'te bir araya geldi. Sayısı 150'yi aşan konuşmacılar, iki gün boyunca uluslararası güvenlik, enerji ve iklim, ekonomi, teknoloji, yapay zekâ, medya ve kamu yayıncılığı ile dünya dengeleri üzerinde etkisi bulunan birçok konuyu tartıştı.

Forumda ev sahibi sıfatıyla yer alan TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı da tüm oturumların tamamlanmasının ardından, Forum ile ilgili duygu ve düşüncelerini kapanış konuşmasında katılımcılar ve organizasyonda görev almış TRT çalışanlarıyla paylaştı. Forumda, iki gün boyunca düşünce eylemini gerçeğe

dönüştürebilmek açısından güçlü bir zemin oluşturduğunu belirten Genel Müdür Sobacı, TRT World Forum'u insani meselelere ilişkin tüm problemleri adil bir çözüme kavuşturabilmekte fayda sağlayacak uzun bir serüven olarak gördüğünü ifade etti: “Biz aslında içimizi acıtan hangi mesele varsa onları konuşmak üzere ne kadar bir araya gelirsek, ne kadar konuşursak, o meselelere ilişkin adil ve insani bir çözüme yaklaşma noktasında da o kadar mesafe kat ederiz. Ben buna inanıyorum. Bu anlamda TRT ailesi olarak, TRT World Forum'u Türkiye'nin kamu yayıncısı sıfatıyla aslında dünyayı, dünyaya adil bir şekilde anlatma misyonumuzun da bir parçası olarak görüyoruz.” Genel Müdür Sobacı, konuşmasının sonunda gelecek yıl için forum'da görüşme dileğini, Gazze'de barışı temsil eden özel bir mesajla paylaştı: “İnşallah seneye Gazzeli çocukların da kendilerini güvende ve yeniden çocuk hissettiği bir TRT World Forum'da görüşmek üzere!”

Oturumlardan notlar

TRT World Forum 2023'te, katılımcıları açık ve canlı yayınlarda, tüm dünya ile buluşturulan; birisi özel oturum olmak üzere on ayrı oturum gerçekleşti. Yüz elliden fazla uzmanın yer aldığı oturumlardan uluslararası medyaya yansıyan önemli satır başlarına bakalım.

“Türkiye Yüzyılı Vizyonu: Sistem Kurucu Bir Aktör Olarak Türkiye”

SETA Genel Koordinatörü

Prof. Dr. Burhanettin Duran

Türkiye'nin dış politika opsiyonlarını “reformist” olarak nitelendirdi ve Türkiye'nin yeni uluslararası sistemin kurulmasına, yeniden inşa edilmesine katkıda bulunduğunu ifade etti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sözlerine atıfta bulunarak, “Daha adil bir dünya için” ve “Dünya 5'ten büyüktür.” ifadelerinin bir çağrı olduğunu kaydetti. Küresel konularda sorunların çözümüne odaklanılması gerektiğini ve bu tür yaklaşımların Türkiye tarafından geliştirildiğini belirtti.

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün

“Özellikle bölgemizde oluşan konjonktür ve daha uzun yıllar devam edeceği endişesini taşıdığımız istikrarsızlık, caydırıcılığımızın ancak güçlü bir savunma sanayisi ile mümkün olabileceğini ortaya koymaktadır. Ülkemizin savunma ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanmasında teknolojik bağımsızlık, her zamankinden daha önemli bir konuma gelmiş bulunmaktadır. Bu ihtiyaçlar için biz, bize yetemediğimiz durumda bağımsız bir Türkiye'den bahsedemeyiz.”

İskoçya eski Başbakanı Alex Salmond

“Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ‘Dünya 5'ten büyüktür.’ cümlesi sadece güçlü ve ilham verici bir sloganı değil, çok daha kapsamlı bir yaklaşımı simgeliyor.”

CeSPI Türkiye Gözlem Merkezi Koordinatörü Dr. Valeria Giannotta

Türkiye'nin savunma sanayii, kültürel diplomasi, eğitim diplomasisi, acil durum

diplomasisi ve insani diplomasi gibi alanlarında vizyon sahibi olduğunu dile getiren Giannotta, bu vizyonları aktif bir şekilde geliştirmenin uluslararası sistemde Türkiye'ye yarar sağladığını ifade etti.

“İsrail'in Gazze Savaşı: İnsani Kriz ve Barış Beklentileri”

Filistin Birleşik Krallık Büyükelçisi Husam Zomlot

“Zulüm sadece Filistinlilere yönelik bir zulüm değil, tüm bölgenin de güvenliğini etkiliyor; birlikte kurduğumuz küresel barış düzenini ve liberal demokrasi prensiplerini tehdit ediyor. İsrail, Batı'ya da kendi ahlak dışı yörüngesine sürüklüyor. Batı'da insanların protesto hakkını kullanmasını engelleyen mevzuatlar ortaya çıkıyor. İsrail, herkesi ve her şeyi kendisi gibi aşağı çekiyor; toplu cinayetleri normalleştiriyor.”

İsrail Haaretz Gazetesi Köşe Yazarı Gideon Levy

“Her bir saat içinde dört Filistinli çocuk öldürülüyor, sayısız insan evini kaybediyor. İsraili olmaktan hiçbir zaman bu kadar utanmamıştım. Binlerce çocuğun öldürülmesinin bu kadar izin verilebilir bir şey olduğunu düşünmemiştim. Politika ciddi ve önemli olsa da meseleyi duygusal açıdan da ele almalıyız. İsrail devletinin ‘resmî’ görüşlerini desteklemeyen pek çok İsrail vatandaşı da var ve maalesef Gazze'den gelen görüntüler orta sınıf İsrail vatandaşlarına ulaşmıyor bile.”

Malta Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa İşleri eski Bakanı Evarist Bartolo

“Eskiden ‘Meksika'nın şanssızlığı ABD'ye yakın olması’ derdik. İsrail'in şansı da tam tersi olarak ‘Tanrıya yakın, Amerika'ya çok daha yakın’ olmasıdır. Bu İsrail'e kendini beğenmişlik ve güçlülük sağlıyor, istediği silahları da temin edebiliyor.”

“Bölgesel İş Birliği: Daha İyi Bir Gelecek İçin Balkan Ülkeleri Arasındaki İlişkilerin Güçlendirilmesi”

Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Vjosa Osmani-Sadriu

Cumhurbaşkanı Osmani-Sadriu, Avrupa

Birliği Komisyonu'nun Sırbistan'a karşı önlemler alması gerektiğini ifade etti ve AB'nin, Balkanlar'ın batısına olan desteğinin yüzde 60'ın üstünde bir kısmının, tüm eylemlerine rağmen Sırbistan'a yapıldığını hatırlattı. Ülkesinin ve Bosna Hersek'in NATO'ya katılımıyla herkesin daha güvenli olacağını, uzun vadeli barış isteyen herkes için en doğru yöntemin bu olduğunu anlatan Osmani-Sadriu, Türkiye'nin süreçteki desteği için teşekkür etti.

“Dijital Çağda Kamu Yayıncılığı” Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun

“Vatandaşlarımızı viral içeriklerin peşinden koşan sözde gazetecilerin insafına bırakamayız. Yapay zekânın şüpheli algoritmalar kullanarak bilgi toplaması ve bunları içerik olarak sunmasına izin veremeyiz. Kamu yayıncıları, dezenformasyon ve bağlam eksikliği ile mücadelede ciddi bir rol oynamalıdır. Kamu yayıncıları, dijital dönüşümün ortaya çıkarttığı engeli arezide yol almaktadır. Bu geniş ekosistemde içerik üretme ve tüketme yaklaşımını, insana, bize özgü eşsiz nitelikleri kullanarak değiştirme şansına sahip olduğumuzu düşünüyorum. Bilgi ve uzmanlık hep önemliydi ve önemli olmaya devam edecek.”

Avrupa Yayın Birliği (EBU) Genel Direktörü Noel Curran

Dijital yayıncılığın etkisinin artmasıyla dezenformasyon ve yanlış bilgilendirmenin de arttığını belirterek kamu yayıncılarının bununla mücadele etmek için medya okuryazarlığı ve bilginin teyit edilmesine yatırım yapması gerektiğini söyledi.

Al Mamlaka TV Yönetim Kurulu Başkanı Dana Al Suyyagh

İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının, insanlara haberde anlatı geliştirmenin ve olayları kavramsallaştırmanın önemini hatırlattığını kaydetti. Dünya, hızla değişirken kamu yayıncılarının bu hıza yetişemediğini belirten Suyyagh, izleyiciyle sürekli etkileşimde olmanın önemini vurguladı.

“Jeopolitiğin Geri Dönüşü: Yeni Yüzyılda Rekabetler ve Yeniden İttifaklar”

Portekiz Avrupa İlişkileri Devlet eski Sekreteri Bruno Maçaes

“Dünyada sınırların kaynaşması gelecekte yeni kurallar, yeni düzenlemeler getirecek, bunlar da ister istemez yüzleşmemiz gereken yeni düzensizliklere neden olacak. Dünya düzeni değişikçe de bu devam edecek.”

Georgetown Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Charles A. Kupchan

“Türkiye'nin yeri 'Batı' olmalı ve 'Batı' olarak da kalmalı çünkü Batı'nın ve dünyanın Türkiye'nin bu rolüne ihtiyacı var.”

“İnsanlığı Güçlendirmek: Sosyal Krizlerin ve Eşitsizliklerin Ele Alınması”

Türk Kızılay Genel Başkanı Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz

Dünyanın doğal ve beşerî afetlerle karşılaştığını belirterek krizlere karşı Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) ile iş

birlikleri yaparak dünyanın en ücra köşelerine ulaştıklarını söyledi.

SNP eski üyesi Ahmed-Sheikh

BM Güvenlik Konseyi (BMGK) üyesi ülkelerin, özellikle İsrail ve Filistin arasındaki krizde ateşkese dair veto hakkını eleştirerek bu uygulamanın sivil can kayıplarının önüne geçebilecek bir uygulamayı engellediğini vurguladı. Her ne olursa olsun, “insanlığın kazanması” için ortak hamleler atılması gerektiğini söyledi.

UNHCR Türkiye Geçici Temsilcisi Daniela Cicchella

Dünya çapında, 23 ülkede 46 acil durum yaşanmakta olduğunu söylerken, insani krizlerle mücadelede geleneksel aktörler dışında özel sektörün de “elini taşın altına koyması” gerekliliğinin önemine vurgu yaptı.

“Çok Bilmiş Yapay Zekâ: Yaratıcı Potansiyel mi? Yıkıcı Musibet mi?”

Turkcell Genel Müdürü Ali Taha Koç

“Deniyor ki yapay zekâ insanların yerini alacak. Hayır! Yapay zekâ insanın yerini almayacak ama yapay zekâyı kullananlar, kullanmayanların yerini alacak. Bu eylemi yapay zekâ değil, insanlar yapacak. Bu yüzden

çok dikkatli olmamızın nedenleri var. Özellikle günümüzde herkes yapay zekâ kullanıyor. Daha önce sadece oyun, oyun endüstrisi ve bazı spesifik görevler içindi. Ancak şu anda her yerde, tüm büyük dil modelleriyle herkes Chat GPT'yi ve diğerlerini kullanıyor.”

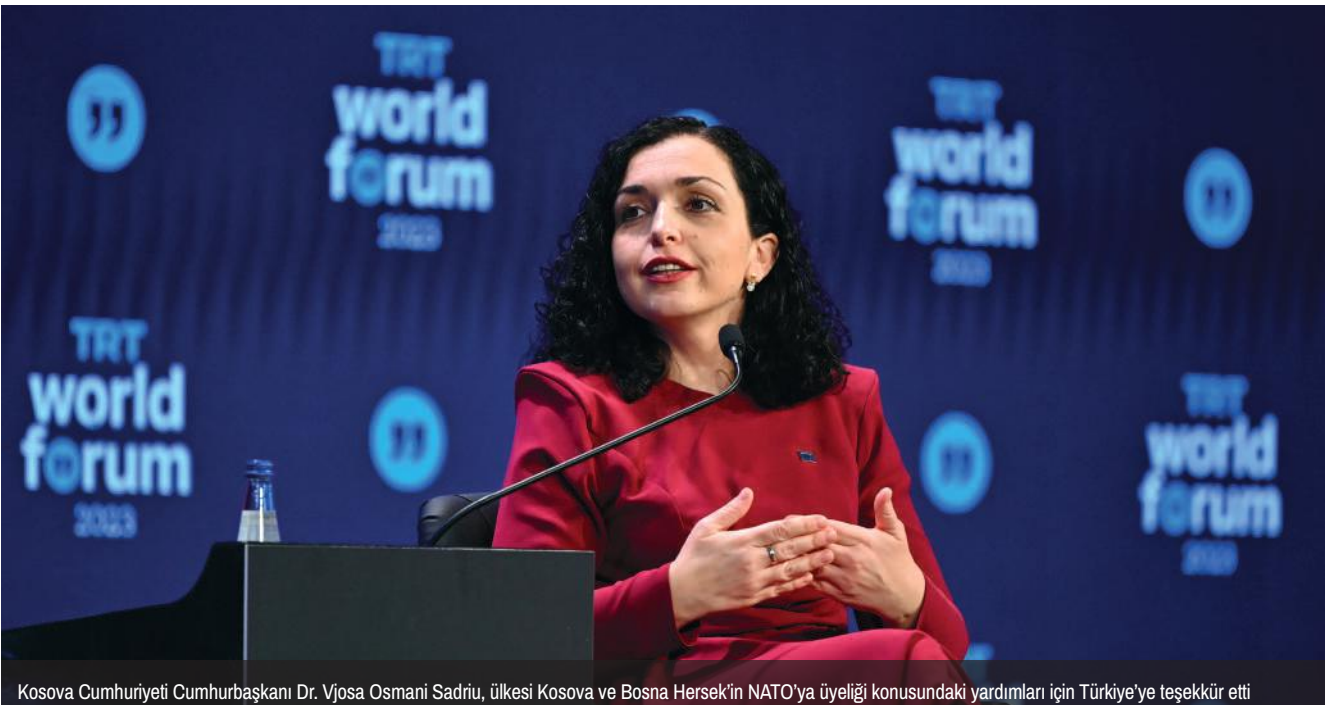
“Bölünmüş / Birleşmiş Milletler: Etkin Çok Tarafılık İçin Çalışmak”

BM eski Genel Sekreter Yardımcısı ve BM Irak İnsani Yardım Koordinatörü Hans von Sponeck

“BM'nin ilerlediği yönde etkisi olan önemli 5 üyeden 3'ü, Batı'dan geliyor.” Batı, istese de istemese de dünya hızlı bir şekilde batılılaşmadan arınıyor. BM, (dünyada) değişime ayak uydurmadı. Dünya, BM'nin gördüğünden çok daha farklı bir yapıda.”

Meksika Dışişleri eski Bakanı Jorge Castaneda

“BM olmasaydı onu icat etmek zorunda kalırdık. Beş kalıcı üyenin kendilerine daha az güç verdikleri ya da diğerlerine güç verdikleri bir kural değişikliğine onay verecekleri bir durumu düşünemiyorum. Bunun, ne yazık ki makul bir zamanda gerçekleşeceğini düşünmüyorum.”

Kosova Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Dr. Vjosa Osmani Sadriu, ülkesi Kosova ve Bosna Hersek'in NATO'ya üyeliği konusundaki yardımları için Türkiye'ye teşekkür etti

TRT Akademi

Hayallerin **tecrübeyle**
buluştuğu yer

YÜZ YÜZE
EĞİTİMLER

VIDEO
EĞİTİMLER

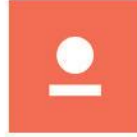
SANAL SINIF
EĞİTİMLERİ

WEBİNARLAR

PODCASTLER

YAYINLAR

→ [TRTAkademi.com](https://www.trtakademi.com)

    TRTAkademi

“Onlar, asıl unutursan ölür!”

Geçtiğimiz haftalarda vizyona giren TRT ortak yapımı “Nefes Yer Eksi İki”, Türk sinemasına yeni bir Mehmetçik destanı yazıyor.

Ve Yüzbaşı, gazeteciye der ki, “Burada yaşananları yazman gerek. Ufuk, burası birbirlerinin yaşadıklarından habersiz insanların ülkesi!” Ne kadar çarpıcı bir cümle, ne kadar acı... Hani insanın yüzüne bir tokat gibi çarpan... Evet, burası birbirinden habersiz yaşayanların ülkesi! Öyle ya, aldığımız her şehit haberi ile yüreğimiz dağlansa da arka planda yaşanan trajediyi tam anlamıyla idrak edebilmemiz her zaman mümkün olmuyor ne yazık ki... Ne

bültenlerdeki birkaç dakikalık görüntüye, ne de sosyal medyada tek dilden yazılan cümlelere sığabilecek bir acı değil ki bu. Hepsi anlamsız, hepsi yarım kalıyor aslında yaşanan gerçekliğin yanında. Nelerle karşılaştıklarını bilmiyoruz. Her an tehlikeyle burun buruna olmanın, ölümün soğukluğunu her an yanında hissetmenin nasıl bir şey olduğunu bilmiyoruz. Biz sıcacık evlerimizde mutlu, mesut uyurken onların nasıl üşüdüklerinden habersiziz. Ne sevdalarını biliyoruz, ne de özlemlerini; ne duygularını, ne de korkularını... Ardında bıraktıklarına, “Ben şehit olursam söyleyin

anama ağlamasın.” diyecek kadar vatan aşkıyla yanıp tutuşan körpe yürekler onlar. Her biri kendi destanını yazan Mehmetçiklerimiz... Ama önce insan... Evlat, eş, baba, kardeş... Topraktan önce kalplerimize gömsek de biz onları, o insanın içini kaskatı kesen salt gerçeğe tanık olmadan kavrayabilmek çok zor bir çoğumuz için. Görebilmek gerek; duyabilmek, dokunabilmek...

TRT omuz verdi

Kuşkusuz bu anlamda sinemanın yeri tartışmasız çok büyük. En etkili iletişim

Ufuk, fotoğraf çekmek için Genelkurmay Başkanlığı'ndan izinli olarak karargâha gelen bir gazetecedir

Her biri kendi destanını yazan Mehmetçiklerimiz... Ama önce insan... Evlat, eş, baba, kardeş... Topraktan önce kalplerimize gömsek de biz onları, o insanın içini kaskatı kesen salt gerçeğe tanık olmadan kavrayabilmek çok zor birçoğumuz için. Görebilmek gerek; duyabilmek, dokunabilmek...

araçlarından biri olarak o salt gerçeğe biraz olsun yaklaşmamızı sağlıyor. Kamu yayıncılığının çok ötesinde bir misyon üstlenen TRT'nin sinemaya verdiği destek ise sırf bu sebeple bile çok büyük önem taşıyor.

Aralık ayında vizyona giren ve oldukça ses getiren TRT ortak yapımı "Nefes Yer Eksi İki" izleyicilerini işte o trajedinin arka planında yaşananlarla yüzleştiriyor. Filmin senaryosu, 2009 yılında sinemalarda yaklaşık 2,5 milyon seyirci tarafından izlenen "Nefes Vatan Sağolsun" filminin

Film, her biri kendi destanını yazan gerçek kahramanlarımızdan izler taşıyor

senaristi Hakan Evrensel'in gerçek hayata dayanan "Yer Eksi İki" kitabından uyarlanarak yine Evrensel tarafından kaleme alındı. Yapımcılığını Mustafa Cihat Durmuş'un, yönetmenliği Ozan Uzunoglu'nun üstlendiği film; Murat Yıldırım, İlker Aksum, Şahin Kendirci, Arda Anarat, Eren Hacısalihoğlu, Cezmi Baskın, Erdal Cindoruk ve Burak Sergen gibi oyuncuların bir araya getiriyor. Film, çekim teknikleri ve efektleri ile de oldukça etkili sahnelere sahip.

Gerçek kahramanlardan izler taşıyor

1993 yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin zorlu ve çetin şartlarında geçen film, hikâyeleri kesişen üç farklı karaktere odaklanıyor. Yüzbaşı Tayfun (Murat Yıldırım), Gazeteci Ufuk (İlker Aksum), köyün ve birliğin elektrik - elektronik tamiratını üstlenen Salman (Şahin Kendirci)... Bölgede görev yapmış birçok gerçek kahramandan izler taşıyan film, iki bin metre yükseklikteki bir karakolda her

Filmde gelincikler bir metafor olarak karşımıza çıkıyor

Yapımcılığını Mustafa Cihat Durmuş'un, yönetmenliği Ozan Uzunoğlu'nun üstlendiği film; Murat Yıldırım, İlker Aksum, Şahin Kendirci, Arda Anarat, Eren Hacısalihoğlu, Eren Hacısalihoğlu, Cezmi Baskın, Erdal Cindoruk ve Burak Sergen gibi oyuncularını bir araya getiriyor. Film, Hakan Evrensel'in gerçek hayata dayanan "Yer Eksi İki" kitabından uyarlanarak yine Evrensel tarafından kaleme alındı.

ne pahasına olursa olsun görevini bir an bile bırakmayan onurlu Mehmetçiklerin hikâyesini anlatıyor.

Tayfun Yüzbaşı, birliğin komutanıdır. Tatlı sert emir komuta yönetimi, pratik zekâsı ve adil tavırları ile altları ve üstleri tarafından sevilen Tayfun Yüzbaşı'nın tek amacı zorlu coğrafyayı herkes için güvenli bir hâle getirmektir. Filmin açılış sahnesinde

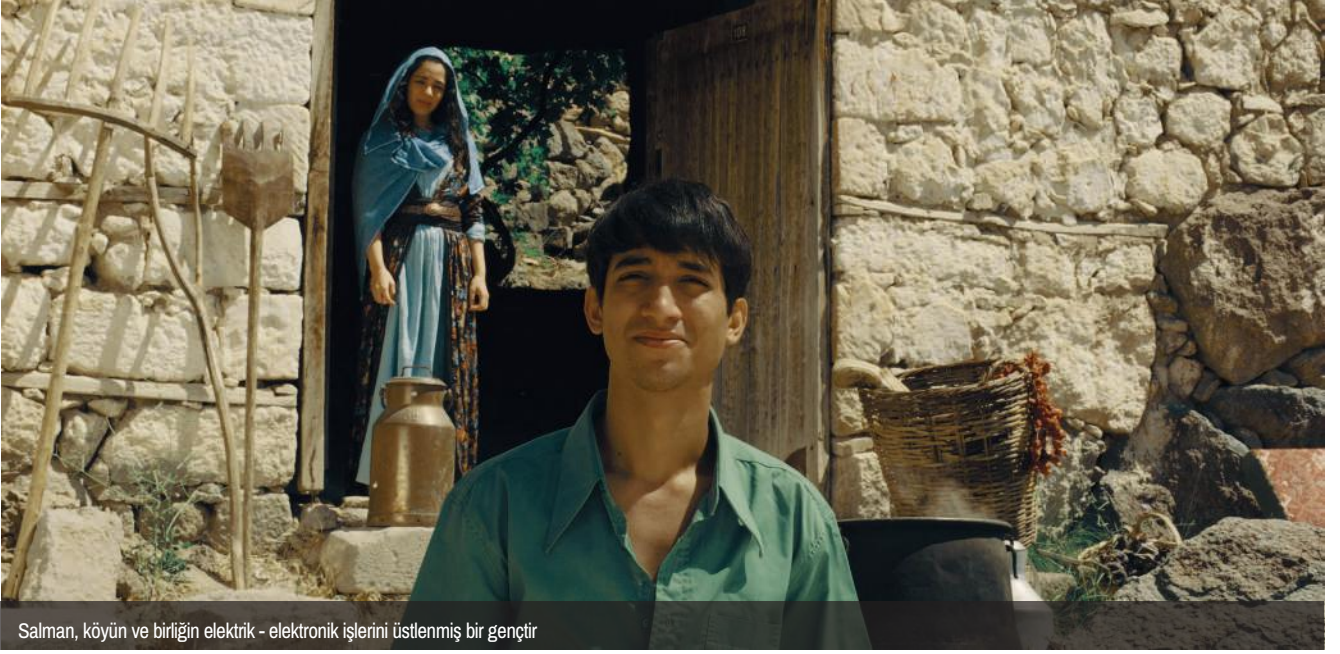
Tayfun, emrindeki manga ile dağlık bölgede mayın taraması yaparken keskin nişancı bir teröristin silahlı saldırısına maruz kalır. Yüzbaşı, teröristi öldürür ama emrindeki bir erin şehit olmasını engelleyemez ne yazık ki. Bu arada Yüzbaşı'nın karısı hamiledir ve doğum yaklaşmıştır. Ama Tayfun bir türlü birliğini bırakıp karısının yanına gidemez. Bölgede yaşananların fotoğraflarını çekmek

için Genelkurmay Başkanlığından izinli bir gazetecinin karargâha gelmesiyle olaylar gelişir...

Gelincik metaforu

Filmde kullanılan bir metafor ile de ilgili not düşelim okuyucularımıza: Gelincikler mevsim itibarıyla tam kışın bitip baharın başladığı dönemde doğayla buluşuyor.

Salman, köyün ve birliğin elektrik - elektronik işlerini üstlenmiş bir gençtir

Yani birçoğumuz için baharın müjdecisi demek - narin kırmızı çiçekler. Oysa mitolojide, edebiyatta ve sanatta bazen çok farklı anlamlarla karşımıza çıkıyor gelincikler. Tarih boyu kimi zaman bereketin simgesi olmuş kimi zaman da savaşta ölen askerlerin... Açan her bir gelincik savaş meydanında ölen bir askeri ve onun sonsuza dek yaşayacak ruhunu temsil ediyor bugün farklı pek çok kültürde. Güçlü gövdesiyle dimdik ayakta durmasına rağmen çiçeğinin bu kadar kırılğan olması bundandır belki de... İşte "Nefes" filminde de gelincik metaforu ile kışın bittiği ve savaşın başladığı mesajı veriliyor.

Filmin galasına İstanbul Valisi Davut Gül, TRT Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol, filmin oyuncularını ve prodüksiyon ekibi katıldı

Fotoğraf: Kaan Kutlu

Terörle mücadelede farkındalık yaratmanın önemi

"Nefes - Yer Eksi İki", sinemalarda vizyona girmeden önce İstanbul Kanyon AVM'de gerçekleştirilen bir gala ile ilk gösterimini yaptı. Galaya İstanbul Valisi Davut Gül, TRT Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol, filmin oyuncularını ve prodüksiyon ekibi katıldı.

Basın mensuplarına açıklama yapan Genel Müdür Yardımcısı Muhammed Ziyad Varol, "Türkiye terör konusunda çok önemli badireler atlattı, çok büyük sınamalardan geçmiş, maalesef birçok evladını şehit vermiş ve aynı zamanda çok önemli hadiselerin içerisinde yıllar boyunca geçmiş, birçok gazisini, şehidini geride bırakmış ama asla bunları unutmamış bir ülke." diye konuştu. Devletin terörle mücadeleden bir an olsun geri durmadığını vurgulayan Varol, "Bugünlere geldiğimizde

1993 yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin zorlu ve çetin şartlarında geçen ve birçok gerçek kahramandan izler taşıyan film, iki bin metre yükseklikteki bir karakolda her ne pahasına olursa olsun görevini bir an bile bırakmayan onurlu Mehmetçiklerin hikâyesini anlatıyor.

bu hadiseler eski durumları ifade ediyor olsa da hafıza-i beşer nisyan ile malul." ifadelerini kaydetti. TRT olarak, bu tarz yapımlarla tıpkı Aybuke Yalçın ve Eren Bülbül filmlerinde olduğu gibi şehitlerin hatırasını yâd ettiklerini

dile getirdi. Terörle mücadelede farkındalık oluşturmaya önemine de değinen ve kamu yayıncısı olarak böyle kıymetli bir projeye üzerlerine düşen vazifeyi yerine getirdiklerine dikkat çeken Varol, filmi izlerken çok duygulandıklarını, izleyicilerin de anlatılan kahramanlardan etkileneceğini dile getirdi. Filminde anlatılan günlerin geride kaldığını, tekrar böyle dönemlerden geçilmeyeceğini ifade eden Varol konuşmasında, "Umarım Türkiye'de olduğu gibi dünyada da barışın egemen olduğu bir gelecek hepimizin önünde olsun. Filmimizin yolu, bahtı açık olsun." sözlerine yer verdi.

"Türkiye'nin gerçeğini sinema perdesine aktarmaya çalıştık"

Filminde "Tayfun Yüzbaşı" karakterini oynayan Murat Yıldırım, Türkiye'nin gerçeğini sinema perdesine aktarmaya çalıştıklarını söyleyerek "Bu işin büyük sorumluluğu var.

Önce sorumluluğu üzerimize aldık, sonra da görevimizi yerine getirmeye çalıştık. Güzel de oldu film. O anlamda içime çok sınıyor. Seyirci de izlediği zaman beğenecek diye düşünüyorum.” açıklamasında bulundu.

“Onlar kurşun asker değil, insan!”

20 yıldır sektörün içinde olan yönetmen Ozan Uzunoğlu, “Bu benim için tabii diğer işlerimin yanında en önemli ve en önemseydiğim işim. Yaklaşık 2,5 yıldır senaryonun ilk aşamasından itibaren çok büyük bir titizlikle çalıştığımız, çabaladığımız bir film.” diye konuştu. O atmosferi yansıtmak için dönemin dağ karakollarının benzerini yakın bir coğrafyada sıfırdan kurduklarını dile getiren Uzunoğlu sözlerine şöyle devam etti: “Bu bir asker filmi ve savaş filmi değil. Bu iddiayla, bu beklentiyle, bu motivasyonla yola çıkmadım. Bu, üniforma

giyen insanların hikâyesi. Her şeyden önce filmde gördüğünüz karakterler bir asker değil, onlar üniforma giyen insanlar. İnsanlar sever, özler, acı çeker, ağlar, üşür... Onlar kurşun askerler değil, onlar etiyle kemiğiyle insan. Bunu düşünerek yola çıktığınızda bir asker filmi ya da bir aksiyon filmi olmuyor bu, çok daha büyük, çok daha kapsayıcı bir şey oluyor.”

“Hepimizi düşündürmesi gereken bir hikâye”

Filmin senaryosunu kaleme alan Hakan Evrensel ise bu filmde beklentisinin huzurlu bir şekilde yaşamamızı sağlayan Mehmetçiklerimize dikkati çekmek olduğunu söyleyerek şunları kaydetti: “Ne yazık ki kanaksıyoruz yaşananları. Biraz empati duygumuzun yerine gelmesi gerekiyor. ‘Ya üzülürüz şimdi.’ orada diye sinemaya

gitmekten vazgeçmesin kimse. Üzüntü de insani bir duygudur, insanı harekete geçirir.”

Genel Müdür Sobacı: “2024’te kendimizle yarışacağız”

Türk sinemasında yeni bir Mehmetçik destanının yazıldığı TRT ortak yapımı “Nefes - Yer Eksi İki” filminin TRT personeline özel gösterimi de Ankara’da İletişim Başkanlığı Konferans Salonu’nda gerçekleştirildi.

Çalışma arkadaşlarıyla birlikte filmi izleyen TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı, film gösterimi öncesinde TRT personeline şöyle seslendi: “Bu film, kahraman yiğitlerimize karşı sorumluluğumuzu yerine getirme çabamızın bir yansımasıdır. Biz herhangi bir ülkenin kamu yayıncısı değiliz, Türkiye’nin kamu yayıncısıyız. Bağımsızlığımızdan asla ödün vermemiş, toprakları şehit kaniyle sulanmış, bu coğrafyada bin yıldır dimdik ayakta duran, bölgesel ve küresel ölçekte barıştan yana her zaman tavır sergilemiş, gayret göstermiş, son dönemde özellikle vurguladığımız gibi ‘daha adil bir dünya’ tasavvuru çerçevesinde 8 milyar insanı kucaklamaya çalışan bir Türkiye’nin kamu yayıncısıyız.”

2024 hedefinin daha büyük olduğunu hatırlatan Genel Müdür Sobacı, “İddiamızın büyüklüğü aslında ülkemizin büyüklüğünden kaynaklanıyor. 2024 yılında da biz kimseyle değil, kendimizle yarışacağız ve çitayı çok daha yukarılara taşıyacağız.” diye konuştu.

En başta söylediğimiz gibi; onlar asıl unutursak ölümler

Mustafa Cihat Durmuş

Yapımcı

“Unutulan acılar tekrarlanır”

2009’da vizyona giren “Nefes Vatan Sağolsun” ile nasıl bir bağı var filmin?

Ortak noktalarından biri “Nefes - Yer Eksi İki”nin, “Nefes: Vatan Sağolsun”un senaryo yazarlarından biri tarafından kaleme alınmış olması. Her iki film de diyaloglarından mekânlarına, kostümünden makyajına kadar son derece gerçekçi bir çizgide işlenmiştir. “Nefes: Vatan Sağolsun” filminin senaryosunda yazarın “Yer Eksi İki” romanından yararlanılmış, “Nefes: Yer Eksi İki”nin senaryosu ise küçük revizyonlar dışında romana sadık kalınarak kaleme alınmıştır.

Film nasıl bir misyon üstleniyor? Özellikle neye vurgu yapmak istediniz?

“Nefes - Yer Eksi İki”, uzun süredir ülkemizin gündeminde olmasına rağmen kanıksanan ve artık sıradan olaylar gibi görülen terörle mücadelede yaşananlara dikkat çekmek arzusunda olan bir film. Şehitlerin, geri dönenlerin, örgütün katliamlarında hayatlarını kaybetmiş insanların ve örgütün baskıyla oluşturduğu ortamda yaşama tutunmaya çalışanların unutulmamasını amaçlıyor.

Biraz hazırlık sürecinden ve çekimlerden bahsedebilir misiniz?

15 aylık bir yapım sürecimiz oldu. Yaklaşık 8 ay kadar hazırlık, 2 ay çekim ve 5 ayda da post prodüksiyon süreci sürdü. Çekimlerimiz Niğde ili Demirkazık dağlarında kurmuş olduğumuz karakol platomuzda gerçekleştirdik. Çok zor bir alandı. Güneydoğu bölgesine benzeyen bir coğrafyası vardı ve şehirden yaklaşık 85 kilometre uzaklıktaydı. Dağ yolundan ulaşım sağlıyorduk ve 250 kişiyi taşıyorduk her gün.

Çekimlerimizin en mutlu eden yanı uyumlu bir ekibimizin olmasıydı. Yönetmenimiz Ozan Uzunoğlu’nun projenin her aşamasında çok büyük emeği var. Zaten filmi izleyince bunu çok iyi anlıyoruz. Kıymetli senaristimiz Hakan Evrensel’in asker emeklisi olması sebebiyle teknik olarak o dönemi iyi yansıtmamızda katkısı çok büyüktür. Değerli oyuncularımızın da

özverili hazırlıkları ve muhteşem performanslarıyla unutulmayacak bir eser ortaya çıkarmış olduk. Bu filmin standartların üzerinde bir film olarak ortaya çıkmasında tüm ekibimizin emeği çok büyük.

Film teknik donanımı ve efektleriyle de dikkat çekiyor...

Teknik anlamda çok güçlü bir prodüksiyon hazırladık. Kullanılan kostüm, dekor ve askeri ekipmanların tamamı gerçek ve dönemin ekipmanlarıydı. Kullanmış olduğumuz helikopterler ‘Skorsky’di. Pilotlarımız gösteri pilotuydu. Bu sebeple o riskli manevra ve uçuşları canlandırabildiler. Çatışma esnasındaki efektler gerçek yerinde hazırlandı; o duygu ve görsellik doğal olsun diye mayınlar yapıldı, patlatıldı. İzlediğinizde oyunculuklara da yansıdığını görüyorsunuz. Aynı şekilde patlayan araçlar gerçekten patlatıldı. Kısacası çok büyük bir emek verdi sanat set ve efekt ekibimiz.

Filmin en çok hangi sahnelerinde zorlandınız?

“Nefes - Yer Eksi İki”, terörle mücadelenin en yoğun ve en kanlı döneminde, 1993 yılında geçiyor. Öncelikle senaristimiz Hakan Evrensel’in bizimle paylaştığı döneme dair anekdotlar bu gerçekliği yüzümüze bir kez daha çarptı. Biz de bu duyguları en doğru şekilde aktarmaya çalıştık. Filmde bölgede görev yapan Tayfun Yüzbaşı ve karakoldaki askerleri, gazete yönetimi tarafından haber yapması için bölgeye gönderilen gazeteci Ufuk ve ilçenin tek elektrikçisi Salman’ın keşiştiği hayatlar ayrı ayrı duygusal noktalar taşıyor. Fakat tabii ki bir baskın sahnesi ve şehit cenazesi çekmek film için bile hepimizi çok etkiledi. Şahsımı duygusal olarak en çok zorlayan sahne ise Er Ramazan’ın şehit olma sahnesi. Haberci Er Ali’nin çatışma esnasındaki komutanını kurtarma mücadelesi de beni çok zorladı.

Film vizyona girdikten kısa bir süre sonra yine ard arda gelen şehit haberleri ile sarsıldık. Bu konuda neler söylemek istersiniz? Bu anlamda film gerçeklere ne ölçüde ışık tutuyor?

Hayatını kaybeden kahraman şehitlerimize bir kez daha sizin aracılığınızla Allah’tan rahmet diliyoruz.

Mustafa Cihat Durmuş

Tüm milletimiz için olduğu gibi bizim için de yıkıcı bir haber oldu. Şehitlerimizin yakınlarına ve tüm Türkiye’ye sabırlar diliyoruz. “Biz Nefes - Yer Eksi İki”yi çekerken odaklandığımız en önemli nokta ‘unutmamak’ oldu. “Onlar; asıl unutursan ölü” derken bu vatan için kendini hiç düşünmeden feda eden Mehmetçiklerimize saygı durumunda bulunmak istedik. Sadece o anlarda değil hayatımızın her noktasında Türkiye’nin dört bir köşesinde farklı şartlar altında milletimiz için mücadele veren askerlerimizi unutmamalıyız. Çünkü unutulmuş acılar tekrarlanır.

Türkiye ile birlikte Avrupa’da da vizyona girdi film. Şimdiye dek ulusal ve uluslararası düzeyde nasıl tepkiler aldınız?

Aldığımız tepkilerden dolayı mutluyuz, güzel bir ilgi görmeye devam ediyor filmimiz. Türkiye’nin her şehirden güzel mesajlar alıyoruz. İstanbul’daki galamızdan sonra Ankara, Kayseri ve Konya’da özel gösterimler yapma şansı bulduk, seyircilerimizle bir araya geldik. Onlardan aldığımız dönüşler de bizi çok mutlu etti. Avrupa’dan da aynı şekilde duygusal mesajlar alıyoruz. Türkiye’den uzakta yaşayan vatandaşlarımız belki içlerindeki vatan hasretiyle de filmi daha da büyük bir heyecanla karşıladı. Seyircilerimize dokunabildiysek, onlara ‘unutma’ mesajı verebildiysek ne mutlu bize.

Kahire'den Berlin'e: Mehmet Akif

Şairden istihbaratçı olur mu? Mehmet Akif Ersoy, 63 yıllık yaşamının her anında devletine hizmet etmiş; bir güneş gibi doğmuş, bir gurûb ihtişamıyla batmıştı. Fatih Camii'nin kürsüsünde filizlenen ve Sebîlürreşâd'ta yeşeren fikirleri, Osmanlı Devleti'nin istihbaratı Teşkilat-ı Mahsusa için çalıştığı sıralarda işgalin pençesinde kıvranıp duran ülkesine can suyu olacaktı.

Güneş, bütün azametiyle kaşlarını çatıyor; kumlar, mıknatısa koşan zerreler gibi rüzgârda sağa sola savruluyordu. Deve hörgücündeki adam, büyük bir hayâl kırıklığıyla bineğinden bir çırpıda kumlara atladı. Dilinde, fısıltıyla söylenmiş birkaç kelâm, bir ıstırap terennümü vardı: "İlâhi! Gördüğüm âlem mi insanîyetin

mehdi? / Bütün ümrânı tarihin bu çöllerden mi yükseldi? / Şu zâirsiz bucaklar mıydı vahdaniyetin yurdu? / Bu kumlardan mı Allah'ım, nebiler fıskırıp durdu?" Kumlu fesini çıkararak düşüncelere daldı. Bir zamanlar, yaşlı gözleriyle baktığı bu topraklarda ve ufkun ötesindeki her yerde ay yıldızlı al bayrak dalgalanıyordu. Kavruk yüzünü göğe çevirdi: "Ne yapsın, nâ-ümid olsun mu Şark'ın intibahından? / Perişan

ruhumuz hâib, dönerken bar-gâhından?" Mehmet Akif, Asım'ın neslini bina ettiği Safahat'ta yer verdiği bu dizeleri kaleme alırken, muhtemelen küfesinde taşıdığı ıstırapları böyle bir ortamda biriktirmişti. Akif'in ayak bastığı bu "zâirsiz bucaklardaki" en mümbit, en verimli şey, onun dimağı ve müktesebatıydı. O, bir düşün peşinden gelmişti bu çöllere, bir serabın peşinden: Vatan... Asırlardır

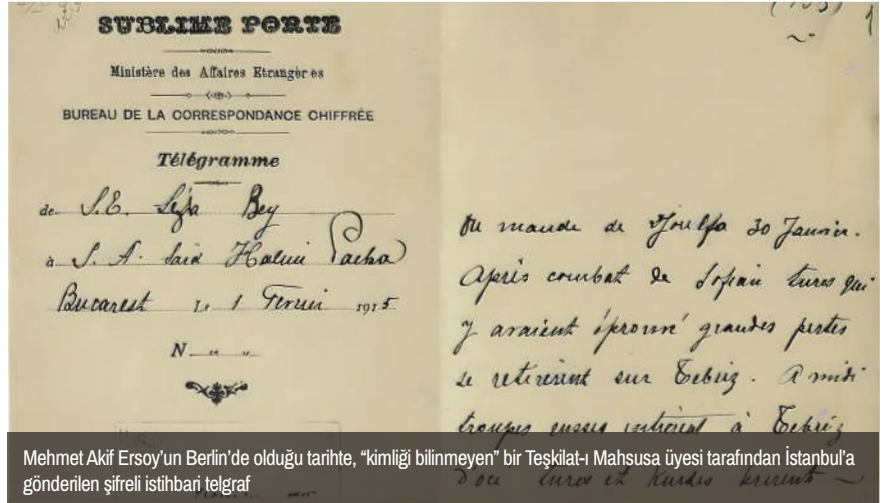

Abbas Halim Paşa ve Mehmet Akif develer üstünde, Mısır çöllerinde seyahat ederken

adaletle idare edilmiş bu kutsal topraklar, gözünün önünde sömürgeleştiriliyordu. Devesinin yularını kaptı ve istikametini kuzeye, ana yurda çevirdi: “Geçerken ağladım geçtim, dururken ağladım durdum / Duyan yok, ses veren yok, bin perişan yurda başvurdum.”

1873 Aralık’ında dünyaya geldi Akif. 1936 Aralık’ında da hayata gözlerini yumdu. Vefat ettiğinde canından çok sevdiği peygamberiyle aynı yaşta, 63 yaşındaydı. Etrafındaki insanlar kendisine birçok isim taktı: Şair, müderris, muharrir, mütercim, baytar... Hayatının merkezinde tuttuğu en önemli kimliği ise Müslümanlığıydı. Osmanlı Devleti’nin geçtiği tüm cenderelere şahit olarak

Safahat, bir şiir destesinin ötesinde yerküreden maveraya bir yakarıştı. Akif, idrak denen küfeye yüklediği bütün ıstırabını dizelerinin içine gizlemişti. Bir “vatan fedaisi” olarak vazife aldığı Berlin’den, Kahire’ye tüm yaşanmışlıklarını satır aralarına, kendi deyimiyle “sevgili kaarı” için not düşmüştü.

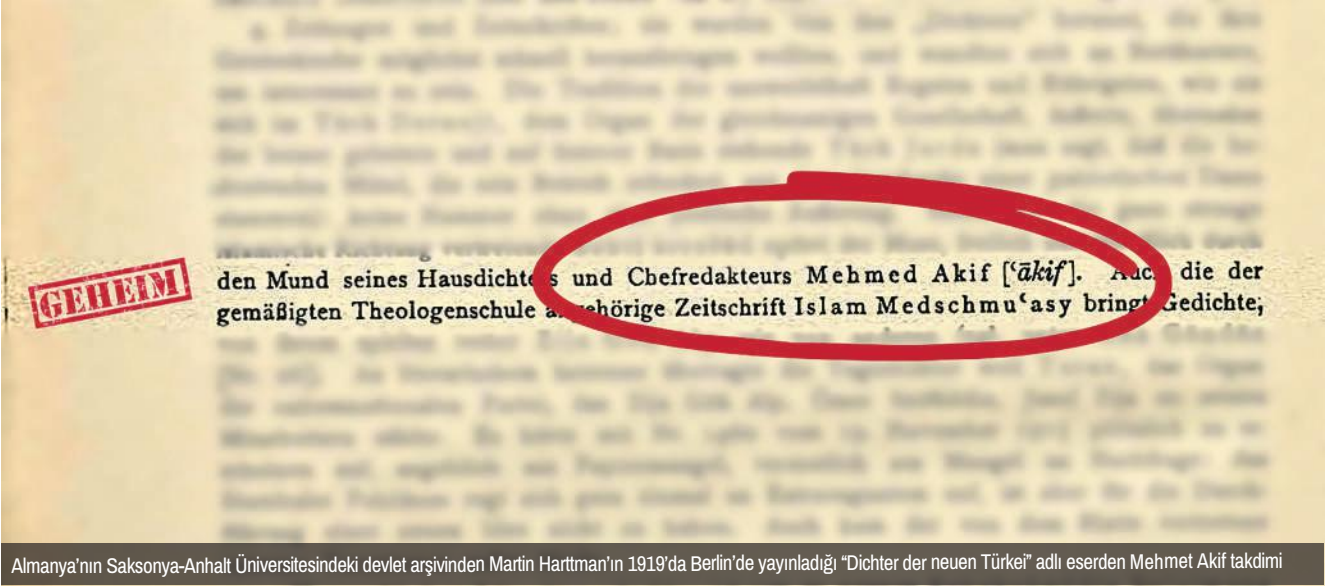
Mehmet Akif Ersoy’un Berlin’de olduğu tarihte, “kimliği bilinmeyen” bir Teşkilat-ı Mahsusa üyesi tarafından İstanbul’a gönderilen şifreli istihbari telgraf

büyümüşü. Mukaddes saydığı her şey, büyük bir hızla uçuşuma sürükleniyordu. Bunların en başında da ümmeti ve vatani vardı. Nitekim bu sevgisi, onu kâh Kastamonu’da bir vaiz, kâh Berlin’de bir kahvede istihbaratçı yapacaktı. Babasının izinden giden Akif, geçtiği tedrisat ile hafız olmuş hem kıraatıyla hem belagatiyle genç yaşta herkesin can kulağıyla dinlediği bir vaiz haline gelmişti. Payitahtın en büyük iki camisinin: Süleymaniye ve Fatih’in kürsülerinde gürleyen bu sesin ikna kabiliyeti çok kısa süre içinde fark edilecekti.

Islamwaffe’nin tetiğini kim çekecek?

1914 yılından itibaren Osmanlı ile kader

birliği yapan Almanya, gitgide gerilen savaş ortamında en büyük avantajın “Islamwaffe” yani “İslam Silahı” olduğuna inanıyordu. Onlara göre, hilafetin gücü, gölgelerde saklanıp saldırmaya hazırlanan düşmana bir caydırıcı etki oluşturabilirdi. Bu yüzden; 1915’te Almanya Şark İstihbarat Birimi’nin (Nachrichtenstelle für den Orient-NFO) kontrolünde, Müslümanlara yönelik propaganda maksadıyla, çeşitli dillerde yazılmış gazeteler çıkarılmaya başlandı. Bu gazetelere Osmanlı’nın kontrolündeki milletlerin diline hâkim bir yazar gerekiyordu. Bu kişinin kim olacağı, daha sonra gayriresmî olarak Almanya’nın istihbarat sorumlusu olacak Prof. Dr. Martin Hartmann’ın 1909’da kaleme aldığı mektuplarda saklı olabilirdi: “Mehmet

Almanya'nın Saksonya-Anhalt Üniversitesindeki devlet arşivinden Martin Hartmann'ın 1919'da Berlin'de yayınladığı "Dichter der neuen Türkei" adlı eserden Mehmet Akif takdimi

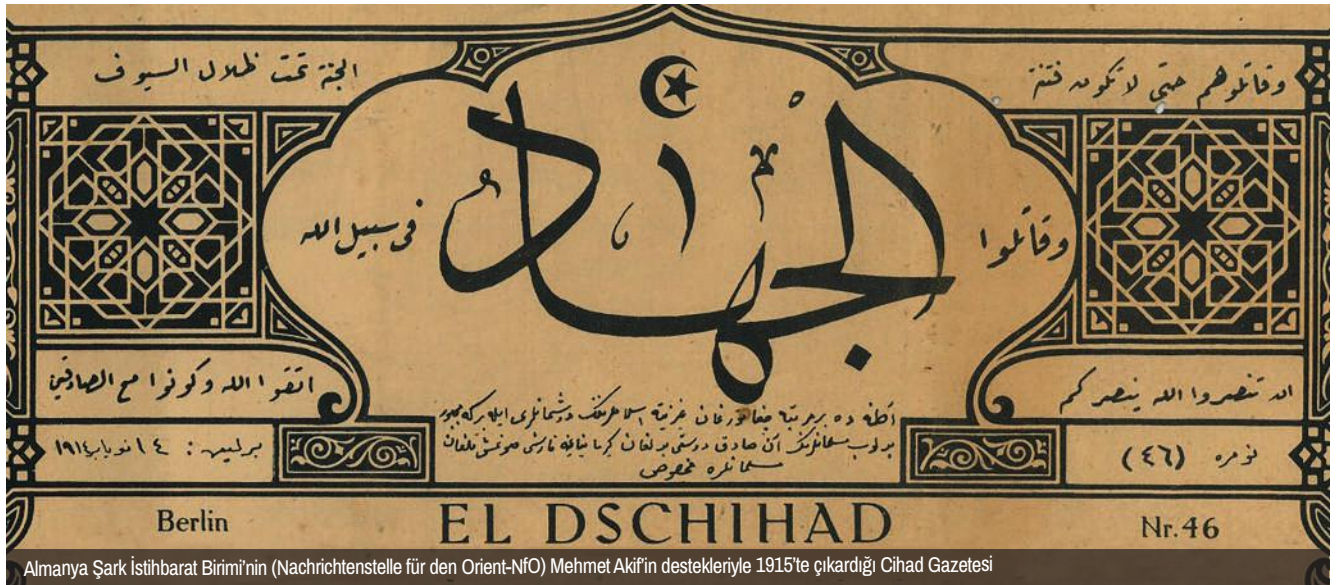
Akif, sevilen bir insan ve yetenekli bir icracı. Farsça ve Arapça ile âdeta gerçeği resmediyor." Aynı Hartmann, 1916'da yazdığı "Yeni Türkiye'nin Şairleri" adlı raporda da ondan, "Chefredakteurs" yani "Baş Redaktör" olarak bahsetmişti. Akif'ten bahseden bir diğer Alman ise Dr. Otto Hachtmann'dır. 1916'da yayımladığı 20'inci Yüzyıl Türk Edebiyatı adlı kitapta Mehmet Akif'e özel bir bölümde değinen Hachtmann, ondan "Modern zamanların en büyük dini şairi" olarak bahsetti. Bu büyük şaire dikkatini veren tek isim o da değil. Berlin Şarkiyat Enstitüsü'nde hocalık yapan Dr. Agust Fitcher de onu Türk şiirinin mistisizmine sunduğu katkılarla andı. Almanya'nın tozlu arşivlerinden gün yüzüne çıkarılan bu vesikalar, Mehmet Akif Ersoy'un Osmanlı Devleti'nin istihbaratı adına Almanya'ya

Almanya, müttefiki Osmanlı Devleti'nin elindeki hilafeti "İslamwaffe" yani "İslam Silahı" olarak adlandırıyordu. Silahın ateşlenmesi için de bir dimağa ihtiyaç vardı: Müslümanca düşünen, Müslümanca yaşayan bir dimağa...

gittiğini de kanıtlar nitelikte. Belgelerde, oluşturulacak şark basın grubu içinde Akif'in adı yer alsada da o, ön plana çıkmak istemedi. Nitekim Almanya'ya da Alman Dışişleri Bakanlığı temsilcisinin (M. Hartmann) refakatinde gitmişlerdi. Peki

onu ne ya da kim hayatı boyunca tenkit ettiği Batı'nın tam da kalbine, Berlin'e göndermişti?

Kavmiyetçi değil, vatanperver
Mehmet Akif, Osmanlı Devleti'nin Balkan Harbi, Arnavutluk İsyanları, I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı dönemlerinde yaşadığı üzücü gelişmelerin "kavmiyetçilik" düşüncesi ile ilgili olduğunu düşünüyor, önce Sırat-ı Müstakim daha sonra Sebülürreşâd'ta bunu her fırsatta dile getiriyordu. Bu düşüncesi, onu vatanperverliğinden alıkoymadı, milletin selameti için İttihat ve Terakki ile Teşkilat-ı Mahsusa çatısı altında çalışmaktan çekinmedi. Onun, bu cemiyetlerde faaliyet göstermesinin nedeni, ümmetin yaşanan yıkım karşısında birlik olarak yeniden güçlü ve yetkin bir toplum haline gelmesini

Almanya Şark İstihbarat Birimi'nin (Nachrichtenstelle für den Orient-NFO) Mehmet Akif'in destekleriyle 1915'te çıkardığı Cihad Gazetesi

istememesiydi. Nitekim, "Allah'tan başkasına iman etmeyen" Akif, Meşrutiyet'in ilanından dört gün sonra üyesi olduğu İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yemininde yer alan "Cemiyetin bütün emirlerine bilâ kayd-u şart itaat" ilkesine karşı çıktı ve muhakemesiz itaate rıza göstermedi. Akif, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin halkı bilinçlendirmek ve savaşa karşı hazır tutmak amacıyla kurduğu Heyet-i İrşadiye'nin en önemli parçası haline gelmişti. Öyle ki vaazlarında; dinî ve vatanî konuları işliyor, vatanın muhasarasının olumsuzluklarını anlatıyor, Osmanlı

Necid, Hicaz, Mısır... İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yönlendirmesiyle Akif, bir zamanlar Osmanlı sancağı dalgalanan bu coğrafyayı karış karış gezmişti. "Ümmehatın akdesi" onun vaazlarıyla kurtulabilecek miydi?

topraklarında Batılı devletlerin işledikleri suçlardan haber veriyor fakat bunları büyük bir gizlilik içinde, cemiyeti imadan kaçınarak yapıyordu. Osmanlı Devleti'nin istihbarat faaliyetlerini yürüten Teşkilat-ı Mahsusa ise 1914'te Akif'e, Kuşçubaşı Eşref aracılığıyla daha önemli bir vazife vermişti. Akif'in vazifesi, Wünsdorf adlı yerde tutulan Müslüman esirlere yönelik propaganda faaliyeti yapmak ve Almanya Şark İstihbarat Birimi'nin esirleri bilgilendirmek için çıkardığı Cihad adlı gazetenin yayımlarına destek olmaktı. Tamamı Müslüman ülkelerden toplanıp Rus, İngiliz ve Fransızların Almanlara karşı savaşmak üzere cephenin önüne yerleştirdikleri bu esirler, "Almanlar İstanbul'u işgal etti. Halifenizi esir aldı. Biz halifenizi kurtarmak için savaşıyoruz. Bu savaş halifenizi kurtarma savaşıdır." denilerek kandırılmışlardı. Akif, orada şahit olduğu manzarayı ise şöyle dile getirmişti: "Hesaba katmıyorum şimdilik bizim yakada / Sönen ocakları, lakin zavallı Afrika'da / Yüz elli bin kadının tütmüyor bugün bacası / Ne körpe oğlu denilmiş ne ihtiyar kocası / Tutup tutup getirilmiş Fransız askerine /

Siperlik etmek için saff-ı harbin önlerine." Bir süre Berlin'de devletin bilgisi dahilinde kalan Akif, Kuşçubaşı Eşref ile bu süre zarfında mektuplaştı ve gözlemlerini aktarmaya çalıştı. Burada Berlin'den Hatıralar adlı bir şiir yazan Mehmet Akif, savaşta oğlunu kaybeden bir Alman anneye sohbetini şu satırlara nakşetmişti: "Düşün, neden bu çocuk yaktı gitti annesini? / Evet, yaşatmak için ümmehatın akdesini / 'Feda-i can edeceksin!' Demişvatan hissi / Demek: Heder değil oğlun, vatan fedaisi."

Küfesinde dert taşıyordu

Akif, bir şair olarak yerküreden maveraya şiirleriyle haykırıyordu. Berlin'den her gün aldığı haberler karşısında bir yandan idrak küfesine dertler yükleniyor, diğer yandan gurbetten haber aldığı vatan, artık bir kabristana dönüyordu. Onun dert yükünü Nihat Sami Banarlı şöyle izah etmiştir: "Bursa'nın Yunanlılar tarafından işgâli, Türk tarihinin en acı sahifesiydi. O gün Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Türk Hükümdarı Sultan Osman'ın Gümüşlü'deki türbesinde, Türk'ün mukaddesâtına hakaret edilmişti. Bu acı karşısında, yine millî bir ıstırapla haykıran ilk Türk

Mazhar Nazım imzalı ve 1 Şubat 1923 tarihli Mehmet Akif Ersoy karikatürü

şairi Mehmet Akif'tir. Bu felâket Türk şiirine Bülbül manzumesi gibi hazin bir zafer kazandırmıştır. Akif, Bülbül şiirinde Türkçeyi vatan semalarına ve kaybolan topraklarımız için ağlayanların vicdanlarına gerilmiş bir tel gibi inletmiştir." O, yüreğinde yanan vatan ıstırabını: "Gamsız insanlara eğlence gelirmiş yaşamak / Yüreğin hisli mi? İşkencedesin, talihe bak!" diye tarif ediyordu. En büyük ıstırapı da din kardeşlerinin yaşadığı Necid'in, Mekke'nin, Medine'nin ve Mısır'ın hal-i pürmelâiydi.

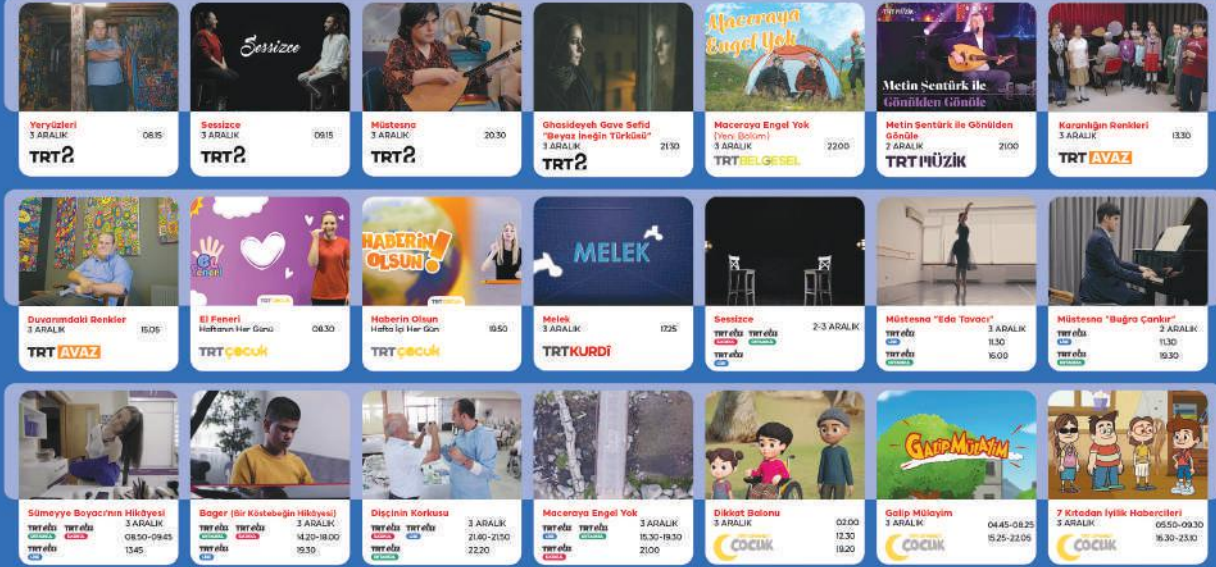
Buruk bir vuslat: Necid - Mısır seyahatleri

Mehmet Akif, hayatı boyunca seyahat etmişti. Bilhassa Müslüman milletlerden birçok kimseyle tanışmıştı. Onun ziyaret ettiği ülkelerde sahip olduğu coğrafi ve sosyolojik deneyimleri Teşkilat-ı Mahsusa için de velinimetti. Doğu'ya ilk kapsamlı ziyaretini 1914 yılının ocak ayında gerçekleştiren Akif; Beyrut'tan Kahire'ye, Medine'den Şam'a kadar sayısız şehirde bulunmuştu.

Berlin seyahatinin ardından da bölgeye yönelik çalışmalarını devam ettiren Mehmet Akif, 1914 - 1918 yılları arasında aktif bir propaganda faaliyeti yürüterek Orta Doğu'da İngiltere'nin etkinliğini azaltmaya çalışmıştı. Teşkilat-ı Mahsusa uhdesinde yürütülen çalışmalarla, çeşitli dillerde bildiriler basılmış, beyannameler hazırlanarak havadan ve karadan Müslümanlara iletilmişti. İngiltere ile iş birliği yaparak Osmanlı'ya ihanet eden Şerif Hüseyin'in yerine geçen Şerif Ali Haydar Paşa'nın daveti üzerine Mısır'a giden Akif, burada Abbas Halim Paşa'nın yardımlarıyla geçinecek ve bu zorlu şartlarla mücadelesi amansız hastalıklara yakalanmasına sebep olacaktı. Kadere bakınız ki Akif, Mısır'da yakalandığı hastalıktan dolayı 1936'da Beyoğlu'ndaki Mısır Apartmanı'nda hayata gözlerini yumdu.

Türk edebiyatı tarihinde daha çok sanat ve düşünce dünyasıyla tanınan Mehmet Akif Ersoy, aynı zamanda kendi deyimiyle bir "vatan fedaisi"ydi. Ümmetin bir bütün olarak kurtulması gerektiğini ve bunu da ancak milletin yapabileceğini söyleyen Akif, hayatını adadığı Asım'ın nesline, fikirleriyle olduğu kadar, duruşuyla ve yaşayışıyla da bir örnek olacaktı. Nurettin Topçu'nun dediği gibi, "O, koca bir tarihin türbedarıdır."

TRT 3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ ÖZEL İÇERİKLERİ (Televizyon)

TRT
Engelsiz
engelsiztrt.tv

tabii
TRT
Tüm yayınlarımız ve hizmetlerimiz tabii engelsiz uygulamalarıyla
www.tabii.com adresi üzerinden akıllı telefonunuza indirilebilir.

App Store'dan
indirin

Google Play
indirin

Onlar da var!

3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde, engelli bireylerin hayatına ilişkin konular TRT'nin televizyon ve radyo kanalları aracılığı ile ele alındı.

Bir çift göz, kulak, el ya da ayakta ibaret değil onlar... Hayatı herkes gibi algılayamasalar da yükselen güneşi göremeseler de doğan bir bebeğin yüce çılgınlığını duyamasalar da koskocaman, azim dolu bir kalbin sahibi onlar... Engellerini diğer uzuvları ile kapatabilecek güce muktedir onlar...

Engeli olmamasına rağmen duyduğu, gördüğü, deneyimlediği hiçbir olgunun farkında olmadan, üretmeden yaşayıp giden bireylere inat, duruşlarıyla parmak ısırtan engelli bireyler "Toplumun içinde biz de varız!" diyor. Onları duymak zorundayız! Bir tomurcuğun çiçeğe nasıl dönüştüğünü izlemenin, öğretmenimizin sesini iştebilmenin, bir hayvana sevgiyle

dokunabilecek ellere; yere düşen birine yardım etmek için koşabilecek ayaklara sahip olmanın büyük bir mutluluk olduğunu unutuyoruz çoğu zaman. Ancak engelli bireyler hayata karşı duruşlarıyla büyük bir ders veriyor biz unutanlara...

Kararı Birleşmiş Milletler tarafından alınarak, 1992 yılından bu yana 3 Aralık'ta kutlanan ve uluslararası bir farkındalık günü olan Dünya Engelliler Günü, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çeşitli etkinliklerle yaşanıyor. Dünya Engelliler haftasında pek çok açıdan farklı engellerin aslında engel olmadığına dikkat çekiliyor; her engelin kendi içinde sayısız farklı sorunları olduğu gösterilirken engelli kişilerin katkılarını ve başarılarını hedef alan konular üzerinde duruluyor. TRT ise tüm önemli toplumsal değerlere yayınlarında yer verdiği gibi

sadece 3 Aralık günü değil, her zaman engellilere ilişkin konuları da televizyon ve radyo kanalları aracılığıyla gündemde tutuyor.

Kültür ve sanatın tek adresi

TRT 2 kanalı, 3 Aralık Pazar günü Dünya Engelliler Günü'ne özel hazırladığı yayın akışını "Yeryüzleri", "Sessizce" ve "Müstesna" programlarının yanı sıra "Ballad of a White Cow - Beyaz İneğin Türküsü" isimli film ile oluşturdu.

Masal anlatıcısından sihirbaz, psikolog ressamdan karikatüriste, patoloji uzmanından diorama sanatçısına pek çok alanda kendini geliştirmiş olan insanların hikâyelerine şahit kılan program "Yeryüzleri"nde zihinsel engelli Muhammed Yalçın ekrana geldi. Yalçın,

çizdiği dikkat çekici figürleri ve tuvalinden taşarak evinin duvarlarına yansıyan resim tutkusuyla hayata renk katıyor. "Sessizce"nin bu güne özel bölümünde; Carrara Güzel Sanatlar Akademisi Heykel Bölümü'nde yüksek lisans eğitimi sürdüren ve İtalya'daki atölyesinde heykel çalışmalarına devam eden işitme engelli heykeltıraş Ege Kolcu'nun hikâyesi yer aldı. Engel tanımayan sanatçıların eserleri ile onların ilham veren hikâyelerine yer veren "Müstesna" programı, görme engelli saz sanatçısı ve solist Burçin Ulusoy'un hayatını ekrana getirdi. Tutkunları için birbirinden önemli sinema filmlerini yayın akışına alan TRT 2 kanalının 3 Aralık günü için belirlediği film "Ballad of a White Cow - Beyaz İneğin Türküsü" isimli yapım oldu. Yapımda; kocasının idam edildiği suçtan masum olduğunu öğrenince hayatı altüst olan Mina'nın, kendisi ve kızının iyiliği için sisteme karşı başlattığı sessiz savaş anlatılıyor.

Tüm sıkıntılara rağmen hayatın içinde olabilmek, yaşama sıkı sıkı tutunmak ve her türlü engeli aşabilmek mümkün!

Her insanın biricik rengini göz alıcı hikâyelerle birleştiren kanal

TRT Belgesel kanalı, "Maceraya Engel Yok" programının 3 Aralık Pazar günü, saat 22.00'de yayınlanan yeni bölümünde, doğa tutkunu üç engelli arkadaşın spor deneyimleriyle seyircisini buluşturdu. Programda yer alan Ayhan Metin, Şule Denli ve Lokman Ayva'nın 'başarabilme' mutlulukları duygulandırırken hayata sevgiyle tutunuşları muhteşem bir hayat dersi sunuyor. Ve Şule Denli'nin ifadesiyle, toplum adına engellerin nasıl aşıldığı "Maceraya Engel Yok" ile ekrana yansıyor. Yaşam enerjisiyle dolu, hayatla barışık ve doğaya âşık üç insanın, engel tanımayan maceralarını ekrana getiren belgesel, asıl engelin bedenlerde değil zihinlerde ve bakış açılarında olduğunun altını çiziyor. Yapım ekibi, her bölümde yollara düşerek, sınırlarını zorlayarak ve maceralara atılarak insanlara güçlü bir mesaj veriyor.

Bütün çocuklara ulaşiyor

TRT Çocuk, tüm yıl boyunca dezavantajlı çocukların izleyebileceği içerikleri artırma konusunda önemli adımlar atıyor; engel tanımayan bir yayın anlayışı sürdürmek için çalışmalarına devam ediyor. Sevilen içeriklerini ayrıntılı alt yazı seçeneğiyle izleyicileriyle buluşturan kanal, Türkiye'nin ilk ve tek çocuk haber programı "Haberin Olsun"u işaret dili tercümesiyle

yayınlıyor ve işaret dilini öğretmeyi amaçlayan özel bir içeriğine de yayın akışında yer veriyor. Alanında uzman bir işaret dili tercümanının anlatımıyla işitme engelli çocuklar da tıpkı diğer akranları gibi programı izleme imkânına sahip oluyor. Dünyada neler olup bittiğini öğrenmek isteyen miniklere canlılar dünyası, etkinlikler, müzeler, uzay, sanat, bilim gibi konuların yanı sıra gündem hakkında da bilgiler veren "Haberin Olsun", işaret dili tercümesiyle hafta içi her gün saat 19.50'de TRT Çocuk'ta izleyicilerle buluşuyor. Çocuklar, "El Feneri" programı ile işaret dilini öğreniyor. TRT Çocuk, kamu yayıncılığı sorumluluğuyla dezavantajlı çocuklara ulaşmak ve akranlarının empati yeteneğini geliştirmek için özel olarak hazırladığı "El Feneri"ni ekrana getiriyor. Yapım, haftanın her günü 08.30'da yayınlanıyor. TRT Çocuk, çocuğun kendi temsilini ekranda görmesi ve empati duygusunu pekiştirebilmesi için sevilen içeriklerinde dezavantajlı karakterlere de yer veriyor. Kanalın ilgiyle takip edilen çizgi dizileri "Rafadan Tayfa", "Maysa ve Bulut", "Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu", "Aslan", "Elif ve Arkadaşları", "İbi", "Pırıl" ve "Doru", hedef kitesine uygun olan ayrıntılı alt yazı seçenekleriyle izleyicilerle buluşuyor. Alt yazılar hazırlanırken, konunun hassasiyetine uygun olarak

uzman ekiplerden her aşamada destek alınıyor. İşitme engelli çocukların diğer akranlarından farkları, okuma alışkanlıkları, okumada bölümlenme becerileri, dakika başına ortalama kaç kelime görmeleri gerektiği gibi konularda yapılan araştırmalar göz önünde bulunduruluyor. TRT Çocuk yapımlarını alt yazılı izlemek isteyen izleyiciler, kumandalarında bulunan alt yazı tuşuna basarak bu özelliği kullanabiliyor.

Müziğin tüm tonları

Farklı müzik türlerinden eserlerin, eğlence programlarının ve söyleşilerle süslenen keyifli anların yer aldığı kanal TRT Müzik, yapımlarıyla müzikseverlerin gözdesi olmayı sürdürüyor. Devam eden içeriklerinden bir tanesi olan "Metin Şentürk ile Gönülden Gönüle" ise izleyicisinin vazgeçilmezi...

Metin Şentürk, 2 Aralık Cumartesi günü, saat 21.00'de yayınlanan programıyla 3 Aralık Engelliler Günü'ne özel bir yayın gerçekleştirdi. Konuklarıyla birlikte, bu günü özellikle ele alan sanatçı, her hafta hayata dair bir sohbeti müzik eşliğinde sevenleriyle buluşturuyor.

Kafkasya'dan Asya'nın içlerine kadar uzanan

Türk soylu halkların yaşadığı coğrafyanın dış dünyaya açılan penceresi olan TRT Avaz kanalı, Kafkasya'dan Asya içlerine

kadar uzanan sahada var olan inancın, kültürün, sanatın, siyasi - ekonomik gelişmelerin ve gündelik yaşamın kendine yer bulduğu bir platform. Kanal, engelli bireylerin yaşamına dair özel olarak hazırlanan yapımlara 3 Aralık günü yer verdi.

Bir grup görme engelli kahramanın hayatları üzerinden, karanlığı anlamaya ve karanlığın renklerini görmeye çalışan belgesel "Karanlığın Renkleri", Dünya Engelliler Günü'nde TRT Avaz'daydı.

"Duvarımdaki Renkler" programı ise engelleri aşan, yüzde 70 zihinsel engelli ressam Muhammed Yalçın'ın hikâyesini TRT Avaz kanalıyla ekrana taşıdı. Yaşadığı gecekonduyu renkli bir müzeye çeviren Muhammed'in hayatına yer veren belgesel, bambaşka bir dünyaya gözleri çeviriyor.

Yaşama karşı duruşlarıyla parmak ısırtan engelli bireyler "Toplumun içinde biz de varız!" diyor. TRT, işte o bireylerin başarı hikâyelerini tüm kanalları aracılığı ile izleyici ve dinleyicileri ile buluşturdu.

TRT, özel yapımlara tüm kanallarında yer verdi

Ailelerdir bir engellinin ilk dayanağı... Ailesinin sevgisi ve gayretidir engelli bireyi hayata bağlayan... Bu yüzden örnek teşkil eden ailelerin fedakârlığını, çabalarını vurgulamak gerekir. TRT Kurdî kanalı, "Melek" programında izleyene umut aşılayacak, benzer durumdaki ailelere ilham verecek engelli bireyleri ekrana getirdi. TRT'nin, uzman kadrosuyla eğitim alanında ön plana çıkan, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde önemli yayınlarıyla dikkat çeken TRT EBA kanalları, engelli bireylerin yaşamını ve onlara ait konuları ekrana taşıdı. Kanallarda; "Sessizce - Yönetmen", "Sessizce - Ressam", "Sessizce - Fotoğrafçı", "Sessizce - Heykeltıraş", "Müstesna - Eda Tavacı", "Müstesna - Buğra Çankır", "Sümeyye Boyacı'nın Hikâyesi", "Bager - Bir Köstebeğin Hikâyesi", "Dişçinin Korkusu" ve "Maceraya Engel Yok" programları yayınlandı. TRT Diyanet Çocuk kanalı ise "Dikkat Balonu", "Galip Mülayim" ve "Kıtadan İyilik Habercileri" ile engelliler gününe özel yapımlara yer verdi.

Engellilere ait yaşamlar TRT radyolarında konuşuldu

3 Aralık Dünya Engelliler Günü dolayısı ile radyo kanallarında engelli bireylerin yaşamına vurgu yapıldı. Ulusal ve bölgesel

“Dikkat Balonu”, Engelliler Günü özel içeriğinde yer aldı

Yayınların program açılış ve kapanış anonslarında günün önemine özellikle değinildi. Dezavantajlı gruplara dönük sorunlar, çözüm önerileri, konuyla ilgili yasalar ve engelli haklarını konu alan uzman konuklarla söyleşilere yer verildi. Bölgesel yayınlarda ise uzman konukların katılımıyla söyleşiler gerçekleştirilirken gün dolayısı ile sorumluluk alanındaki illerde yapılacak etkinlikler duyuruldu. TRT Radyo 1 kanalında; “Engelsiz Sesler” programında Avukat Cemal Donat ile engelli hakları ve Birleşmiş Milletler’in bu konudaki tutumu üzerine konuşuldu. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fatih Yılmaz ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi Koordinatörü Doç. Dr. Onur Saraçoğlu ile 14 Aralık’ta hayata geçirilecek olan Gaziosmanpaşa Üniversitesi Engelsiz Girişimcilik Projesi üzerine bir söyleşi

gerçekleştirildi. “Günebakan” programında Engelli Vakfı Başkanı Abdurrahman Kurtaslan ile Dünya Engelliler Günü ve engellilerin gereksinimleri ele alındı. “Ailece” programında ise Psikolog İbrahim Elibal ile engelli bireylerin bilgiye erişim sorunları ve çözüm önerileri yer aldı. TRT Antalya radyosunda; Muratpaşa Belediyesi Engelsiz Kafe Başkanı Yılmaz Altun ve Türkiye Sakatlar Derneği Antalya Şube Başkanı Mehmet Karavural, Dünya Engelliler Günü’nün anlam ve önemi üzerine konuşmak üzere “Bölge Gündemi” programına konuk oldu. TRT Çukurova radyosunda “Bölge Gündemi” programında, Türkiye Sakatlar Derneği Gaziantep Şube Başkanı Hulusi Kalender ile engellilerin toplum yaşamına özgür, üretken bireyler olarak katılıp katkıda bulunmaları için neler yapıyor? sorusunun cevabı arandı. “Hayatın

İçinden” programında ise Kahramanmaraş Ampute Spor Futbol Kulübü Başkanı Vedat Dışbudak ile 2023 - 2024 faaliyet programı çerçevesinde oynanan “Bitexen Ampute Futbol Süper Ligi”; Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler ve Sağlık Hizmetleri Daire Başkanı Hülya Atilla ile engelli bireyler için yürütülen sağlık ve sosyal hizmetlerden vatandaşlar nasıl yararlanır?; Mekatronik Mühendisi Göncü Musa Zeytin ile işitme engelli arkadaşıyla daha rahat iletişim kurabilmek için geliştirdiği DOSTEXT isimli uygulama konuşuldu. TRT Trabzon radyosunda “Hayatın İçinden” programından, Ordulu Görme Engelli Türkçe Öğretmeni Zeynep Yılmaz’ın başarılarla dolu hayat hikâyesi yansdı. TRT TSR’nin “Baş Tacı” programında, 3 Aralık Engelliler Günü, Engelli Kadın Derneği üyesi Serebral Palsi rahatsızlığı bulunan Melike Bal ile ele alındı.

TRT 3 ARALIK DÜNYA ENGELLİLER GÜNÜ ÖZEL İÇERİKLERİ (Radyo)

<p>Ailece 1 ARALIK 10:15 TRT RADYO1</p>	<p>Günebakan 4 ARALIK 10:05-12:00 TRT RADYO1</p>	<p>Engelsiz Sesler 7 ARALIK 17:08-17:30 TRT RADYO1</p>	<p>Bölge Gündemi 3 ARALIK 10:30-11:00 TRT ANTALYA</p>	<p>Bölge Gündemi 3 ARALIK 11:10 TRT ÇUKUROVA</p>	<p>Hayatın İçinden 3 ARALIK 11:45-12:00-12:20 TRT ÇUKUROVA</p>
<p>Bölge Gündemi 3 ARALIK 10:40-11:00 TRT ERZURUM</p>	<p>Hayatın İçinden 3 ARALIK 12:20 TRT ERZURUM</p>	<p>Hayatın İçinden 11:40-12:30-15:20 TRT TRABZON</p>	<p>Baş Tacı 1 ARALIK 14:05 TRT 15B</p>	<p>Gün İçerisinde Uygun Programlarda İhtisastir. 3 ARALIK TRT FİM TRT RADYO1 TRT HAĞME TRT TÜRKÜ TRT HADIR TRT DAP DAVANBAĞIR</p>	

Kalpten bir dokunuş

Her biri farklı bir hastalık ya da özel gereksinimle yaşamak durumunda olan çocuklar, aileleriyle birlikte hayata sımsıkı tutunuyor. Mücadeleyi ve umudu hiç bırakmıyorlar.

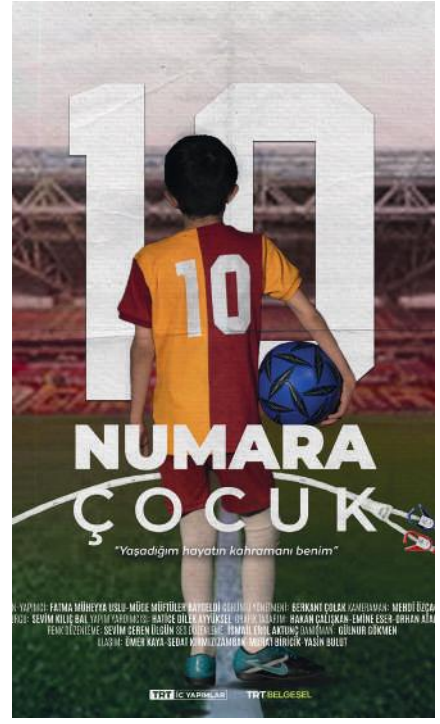
Bir insanın gelişiminde en büyük pay sahibi olan ebeveynler için her şey yolunda gitse bile bir çocuğun sorumluluğunu taşıyabilmek hayli zor. Her ebeveynin çocuğu için istekleri, beklentileri ve umutları bazen hayatta karşılığını bulamayabiliyor. Bir de doğum sonrası olası farklı bir durumla karşı karşıya kaldıklarında hayatlarının tepetaklak olması işten bile değil. John Lennon'un "Hayat, sen başka planlar yaparken başına gelenlerdir." sözü tam da böylesi durumlar için söylenmiş sanki. TRT Belgesel kanalında yayımlanan "Her Çocuk Özeldir" programı, farklı bir hastalık ya da özel gereksinimle yaşamak durumunda olan çocuklar ve ailelerinin rutin giden yaşamlarını tümünden değiştiren ve zorlu bir mücadele içine sokan

hayatlarını ekrana getiriyor. Ekrana gelen her bir hikâye ayrı olsa da ortak paydaları; mücadele, azim ve umut... Yapım; hiçbir zaman duygularını çocuğunun önüne koymadan hastalıklarıyla ilgili yapılması gerekenleri yapıp, sevgisini hiç eksiltmeyen ve her daim çocuklarının yanında olan ailelerin, çocuklarının hayatında nasıl büyük değişimler yarattığını gözler önüne seriyor. Bir sosyal sorumluluk projesi kapsamında gösterilen belgesel, nadir görülen hastalıklar hakkında bilinç oluşturmak istiyor. TRT İç Yapımlar İzmir Müdürlüğünce hazırlanan "Her Çocuk Özeldir" programının yapım ve yönetimini, Fatma Müheyya Uslu ile Müge Müftüler Baygeldi paylaşıyor. TRT Belgesel kanalında yayınlanan programın şimdiye kadar; tip 1 diyabet hastası Bükre, dislektik

Çınar, albinizmlili İrmak, DEHB tanılı Demir, fenilketonüri hastası Mustafa, sistinozis hastası Yusuf, Akdeniz Ateşi tanısı almış küçük Arel ve kistik fibrozis hastası Fatih'in hayatını anlatan bölümleri izleyicisiyle buluştu.

Bulut Çocuk

"Hiç arkadaşım yoktu benim. Hep hayal kuruyordum. Görünmez olup eve gitmeyi hayal ediyordum. Hiçbir şey anlamıyordum. Olmuyordu yani. Niye bilmiyorum ama olmuyordu. Kafamın üstünde kocaman bir bulut var gibiydi." Bu sözler dislektik olan 11 yaşındaki Çınar Aslım'a ait. Disleksi; normal ve normalüstü zekâya sahip bireylerde karşılaşılan, doğuştan gelen bir öğrenme farklılığı. Ülkemizdeki son verilere göre her 5 çocuktan birine disleksi tanısı konuluyor. Bir hastalık olmadığı için

Her bölümünde, farklı bir hastalık ya da özel gereksinimle yaşamak durumunda olan çocuklar ve ailelerinin rutin giden yaşamlarını tümenden değiştiren ve zorlu bir mücadele içine sokan hayatları ekrana geliyor.

herhangi bir ilaç tedavisi de yok. Ancak erken teşhis ve özel eğitimle sevdipleri ve istedikleri alanlarda başarılı olmaları mümkün. Çınar'a disleksi teşhisi okula başladığı yıl konulmuş. Tanı konulduktan sonra çocuklarına destek olmak için bambaşka bir hayata başlayan ailesinin Çınar'a olan yaklaşımı da değişmiş. Okuma ve yazma sürecinde yaşadığı zorlukları ya da ödev yaptırırken yaşanan çatışmaları önceden tembelliğine ya da yaramazlığına yorarken, bunların bir öğrenme farklılığından kaynaklandığını öğrenmişler. Akademik ve sosyal hayatta karşılaştığı güçlükleri aldığı özel eğitimlerle aşan Çınar'ın hikâyesi disleksiye dair bir farkındalık yaratmak için ekrana geliyor.

PKU Çocuk

Tüm genetik bilgilerimiz genlerimizde saklı. Ailelerimizden aldığımız ve taşıdığımız tüm bilgiler aynı formüller gibi saç ve göz rengimizden tükettiğimiz besinleri parçalayan enzimlerin yapımına kadar her şey hakkında bilgi veriyor. Yapımın bu bölümünde ekrana gelen Fenilketonüri (PKU) de genler yoluyla geçen kalıtsal bir hastalık. 12 yaşındaki Mustafa Sezen'in hikâyesi doğduğunda topuğundan

alınan bir damla kan ile başladı. Genler yoluyla geçen ve kalıtsal bir metabolizma bozukluğu olan Fenilketonüri (PKU) hastası olduğu anlaşıldı. Ailesi için de çok zorlu bir sürecin başlangıcı oldu. Karaciğerdeki bir enzimin eksik çalışması ya da hiç çalışmamasından kaynaklanan bu hastalık, akraba evliliğinin sıklığı yüzünden ülkemizde de sıkça görülüyor. Türkiye Halk Sağlığı Kurumunun 2016 verilerine göre her 6 bin 228 çocuktan birisi PKU'lu olarak doğuyor. Her 20 - 25 kişiden biri bu hastalığın taşıyıcısı durumunda. Yaşam boyu sürecek özel bir tıbbi beslenme düzeni ile tedavi edilen PKU hastaları, kendilerine uygun besinlerle beslenmezlerse proteinli besinler kanda ve sıvıda birikiyor, geri dönüşü olmayan ve ilerleyici bir beyin hasarına neden oluyor. Hastalığın tedavisi için gereken besinler ise çok pahalı. Kendileri yerken çocuklarının her şeyi yiyememesi, yemek zorunda olduğu besinlerin hem zor ulaşılabilir hem de pahalı olması derken bu sürecin insanı yalnızlaştıran, depresif ruh haline sokan bir yanı da var. Sezen ailesi de kendilerini yalnız hissettikleri bir dönemde girdikleri arayış sonucu PKU derneği ile tanışmış. Bu dernek aracılığıyla kendileriyle aynı

sıkıntıları yaşayan ailelerle bir araya gelmeleri, onlarla bağ kurmaları yalnız olmadıklarını hatırlatmış. Maddi ve manevi destek olarak yaşadıkları bu zorlu süreci daha yaşanır kılabacak gücü birlik olmakta bulmuşlar.

Firtına Çocuk

Siz mutfakta yemeğinizi yaparken balkon demirlerine tırmanan bir çocuğunuz olsa... Sokakta gördüğü balonun peşine takılıp kaybolan bir çocuk. Dinlemeyen, dikkat etmeyen, diğer çocukları rahatsız eden, yerinde duramayan bir çocuk... Freni yok, yerinde duramıyor çünkü elinde değil! "Yapma, etme, dikkat et! Bir dur! Hep bunları duyuyorum. Sanki elimde! İçimde bir fırtına vardı. Beni bir oraya, bir buraya savuruyordu..." Demir Kaan Köseli'nin 12 yıllık yaşamının özeti bu. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) hastası olan Demir'in ailesi için yaşam hiç kolay olmamış. Belki de kendi yetersizliklerinin bir sonucu olarak gördükleri ve ebeveynliklerini sorguladıkları bir sürecin sonunda, yaşlılarından farklı hareket eden küçük çocuklarına DEHB tanısı koyulmuş. Dikkatsizlik, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik belirtileri ile kendini gösteren; yürütücü

işlemler, düşünme, planlama, erteleme, ortama uygun hareket etme alanlarının tümünde nöro gelişimsel bir bozukluk olan bu durum, çocukluk çağının en sık görülen psikiyatrik rahatsızlıklarından biri. Bir çocuğun doğarken sahip olduğu genetik geçişli bir durum. Anne ve babanın hatalı tutumları, DEHB belirtilerinde artışa ya da DEHB'ye başka psikiyatrik sorunların eklenmesine yol açabiliyor. Demir'in içindeki fırtına da ilaç tedavisi ve ailesinin sabırlı tutumlarıyla dinmiş.

Duygularını çocuğunun önüne koymayan, sevgisini hiç eksiltmeyen ve her daim çocuklarının yanında olan aileler, onların hayatında çok büyük değişimler yaratıyor.

Papatya Çocuk

Saçları, kaşları, teni bembeyaz, melek gibi çocuklar onlar: Güneşten çok etkilenen, görme duyusunda sıkıntı yaşayan albinolar... Albinizm, melanin pigmenti eksikliği sonucu ortaya çıkan genetik bir durum. Hem anne hem de baba "albinizm geni" taşırsa çocukları da albinizmlili doğuyor. Dünya ortalamasına göre yaklaşık 17 bin insandan birinde albinizm görülüyor. 14 yaşındaki Irmak Vural da albinizmlili bir genç kız. "Bir gün bir tanıdığımız bana 'papatyam' demişti. O gün farklı değil, özel olduğumu hissetmişim." diyen bir başka melek... Okulda çok başarılı. Derslerini çok seviyor ama görmesi zor olduğu için büyük puntolu

kitaplara ihtiyacı var. Sınav kâğıtlarının da aynı şekilde büyük puntolu olması ya da sınavda bir okutman bulunması gerek. Yaz - kış sürmek zorunda olduğu pahalı güneş kremleri ve teleskobik gözlükler de hayatını daha sağlıklı yaşayabilmesi için ihtiyacı olanlardan bazıları. Kendinden farklı olanı dışlayan sosyal hayatın görünmez kurallarına rağmen Irmak, kendisini sevgiyle kabullenen ailesinin desteğiyle yaşama sınırsız tutunmaya devam ediyor.

Şeker Çocuk

"Ben çocuktum, çok korkmuştum. Bir doktor bana: 'Artık hayatında şeker olmayacak.' dedi." 12 yaşındaki Bükre Nil Bayar'ın yaşam öyküsü tip 1 diyabet hakkında farkındalığı artırmak için yapıma konu edilen başka bir hastalık. İnsülin eksikliği sonucunda oluşan, kan şekeri yükselmesi şeklinde ortaya çıkan tip 1 diyabet, çoğunlukla çocukluk çağında ortaya çıkan metabolik bir hastalık. Ülkemizdeki son verilere göre tip 1 diyabetli çocuk sayısı hızla artıyor. Çocuklarda diyabetin kontrol edilememesi, organ kayıplarına ve hatta ölümcül sonuçlara kadar götürüyor. Ancak erken teşhis ve iyi yönetimle bu sonuçları ortadan kaldırmak mümkün. Yapımın bu bölümünde, Bükre'nin hastalığına rağmen, mücadelecisi ve azimli kişiliği sayesinde yaşadığı hayatı nasıl bir başarı öyküsüne dönüştürdüğüne tanık olacaksınız.

10 Numara Çocuk

Yusuf Kar, sağlıklı dünyaya gelen, ailesinin gözbebeği bir çocuk. Altı aylıkken belirtilerini göstermeye başlayan bir hastalıkla hem ailesinin hem de kendisinin hayatı tepetaklak oldu. Çok su içen, sık idrara çıkan, çok ağlayan, ağladığında da

gözünden yaş gelmeyen Yusuf ve ailesi için hastane günleri başladı. Nadir görülen bir depo hastalığı olan sistinozis tanısı kondu. Ailesini ağır bir sorumluluk altında ezen ve çaresiz bırakan ise doktorun "Biraz daha geç gelseydiniz çocuğunuz ölebilirdi!" sözleri olmuş. Genetik kökenli, ailevi geçişli, metabolik bir hastalık olan sistinozis başta böbrekler ve gözler olmak üzere kaslar, karaciğer, pankreas ve beyin gibi farklı organ ve dokularda hasara neden oluyor. Erken teşhis ile bu zararlardan korunmak mümkün. Türkiye'deki gibi akraba evliliğinin sık olduğu bölgelerde görülme oranı ise daha fazla. Hayata futbola tutunan Yusuf, her gün onlarca ilaç içmek zorunda. Böbrekleri çok hasar gördüğü için bir sene boyunca odasından çıkmadan diyaliz makinasına bağlı yaşamak zorunda. Hastalığından dolayı çevresinden gördüğü tepkiler de cabası. Sistinozis derneğiyle tanıştıktan sonra, hayata tutunmalarını sağlayan umudu tekrar yeşerterek, zorlukları birlikte aşan Kar ailesi geleceğe dair hayallerini her şeye rağmen koruyor. 10 numaralı formasıyla sahada rüzgâr gibi esmek isteyen Yusuf, annesinden aldığı böbrekle hayata yeniden doğdu. Organ bağışının önemine de dikkat çeken yapım, sistinozis hastalığı hakkında farkındalık oluşturmak için izleyiciyle buluşuyor.

Program Ekibi

Yapım ve Yönetim
Müge Müftüler Baygeldi
Fatma Müheyya Uslu

Görüntü Yönetmeni
Berkant Çolak

Kamera
Murat Balcı
Hayrettin Demir
Mehdi Resul Özçağlayan
Orhan Aybertürk

Kurgu
E. Filiz Karadeniz

Grafik Tasarım – Animasyon
Hakan Çalışkan

Ses
Ali Temuçin
Cemal Ensari
Erol Aktunç
Şenol Vatanserver

Danışman
Fatma Özcanlı

tabii orijinal dizisi

HÜR

tabii
TRT

Hemen izle!

Nasreddin Hoca'yla zamanda yolculuk

TRT ortak yapımı “Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu: Dinozorlar Çağı” çocuklara zamanda yolculuk yaptırarak, gelenekle geleceği buluşturuyor.

Efsanevi mizah kahramanı Nasreddin Hoca, yüzyıllardır anlatılagelen hikâyeleriyle sadece çocuklar için değil, büyükler için de önemli bir kişilik. Fıkralarındaki anlatıların mesajları, özellikleri ve taşıdığı mitolojik unsurlar dolayısıyla hâlâ birçok ülkede eğitim ve öğretimde yer almaya devam ediyor. Yazılı kültürde bilinen en eski anlatısına 1480 yılında rastladığımız Nasreddin Hoca'nın derlemeleri; tiyatro oyunlarından filmlere, adına yapılan şenliklerden yarışmalara kadar sanat ve popüler kültür alanlarında çokça yer buluyor. Hazırcevap bilgenin, Çinlilerden Ruslara farklı toplumlarda da karşılık bulan yerel kahramanlarının anlatıları ile iç içe geçmiş fıkraları; korunması ve yaşatılması gereken bir kültür hazinesi. 1996 yılında UNESCO tarafından tüm dünyada kutlanan

“Nasreddin Hoca Yılı” da bu hazineyi yaşatan etkinliklerden biriydi. Kültürel kıymetlerimizi yeni nesile aktarmak hedefiyle yoluna devam eden TRT de, 1 Aralık'ta beyazperde de izleyicisiyle buluşturduğu “Nasreddin Hoca” filmiyle değerlerimizi korumak ve yaşatmak adına üstüne düşeni yapıyor. Nasreddin Hoca'nın ilk sinema filmi geçtiğimiz sene “Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu” adıyla 15 ülkede gösterime girmiş ve bu alanda yapılan ilk film olmuştu. Serinin ikinci filmi olan “Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu: Dinozorlar Çağı” filmi ise 70'ten fazla ülkede göstermek ve Nasreddin Hoca'yı dünya çocuklarına anlatmak hedefiyle yola çıkıldı.

Gelenekle gelecek

TRT Çocuk ve TRT Sinema iş birliğiyle hazırlanan “Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu: Dinozorlar Çağı” çocuklara zamanda yolculuk

yaptırarak, gelenekle geleceği buluşturuyor. Uzun ve titiz bir hazırlık süreci sonunda tamamlanan ve yenilenen tasarımıyla film, çocukları büyük bir serüvene davet ediyor. Nurullah Yenihan'ın yapımcılığını, Naser Meratibavil'in yönetmenliğini üstlendiği filmin senaryosunu Ayşe Banu Başarıcı kaleme aldı. Filmin eğlenceli müziklerini ise Burak Çambel hazırladı. TRT ortak yapımı animasyon filmlerinin 10'uncusu olarak beyazperdede çocuklarla buluşan “Nasreddin Hoca Zaman Yolcusu” ikinci sinema filminin galası 1 Aralık Cuma günü İstanbul'da yapıldı.

Temiz içerik

TRT Çocuk Kanal Koordinatörü Mustafa Bora Durmuşoğlu da galaya katılarak çocukların keyfine ortak oldu. Durmuşoğlu; “Daha önceki filmlerimiz çok büyük ilgi görmüştü. Bu destek hem sinema ve animasyon sektörüne katkı

Kültürel hazinelerimizi yeni nesile aktarma hedefiyle yoluna devam eden TRT, 1 Aralık'ta beyazperde de izleyicisiyle buluşturduğu "Nasreddin Hoca" filmiyle, değerlerimizi korumak ve yaşatmak adına üstüne düşeni yapıyor.

hem de çocukların temiz içerik izlemesi açısından etkili oluyor. Desteklediğimiz filmlerin 5'i 200 bin, 8'i de 100 bin barajını aştı. Sayın Genel Müdürümüz Mehmet Zahid Sobacı'nın vurguladığı gibi biz, emanet kalplerle ve zihinlerle muhatap olduğumuz düşüncesiyle hareket ediyoruz. Dolayısıyla ortaya çok temiz iş çıkıyor. Bunun neticesinde de izleyiciden de güzel bir teveccüh görüyoruz." sözleriyle filme olan ilgiden çok mutlu olduğunu dile getirdi. TRT Çocuk'un tüm içeriklerinde çocuk gelişimi uzmanlarının katkısı olduğunun altını çizen TRT Çocuk Kanal Koordinatörü, 2024 yılında hem ekranda hem de diğer mecralarda hayata geçirilecek birbirinden güzel animasyon filmlerinin de müjdesini verdi.

"Kahramanlarımızı çocuklarımıza anlatmak zorundayız."

"Dünyayı çocuklar ve çizgi filmler değiştirecek." sloganıyla yola çıkan filmin yapımcısı Nurullah Yenihan, Nasreddin Hoca'nın Türk kültürü açısından önemini altını çizmek için yola çıkmış. 5 yıl önce yapmaya başladıkları Nasreddin Hoca çizgi dizileriyle, coğrafyamızda yaşamış bu önemli karakteri çocuklara tanıtmayı hedefliyor. Türkiye'de Nasreddin Hoca ile ilgili yapılmış ilk animasyon filmine imza atan isim, kendi tarihimiz ve kültürümüzü tanımayı ve tanıtmayı önceliyor. Kendi karakterlerimizi sahiplenmenin, çocuklarımıza ve onların

çocuklarına nesiller boyunca aktarmanın önemini vurgulayarak Nasreddin Hoca'nın da içinde olduğu zengin kültürü, hikâyeleriyle aktarmaya devam ediyor. Nasreddin Hoca'nın "Galibiyetler sayısal üstünlüklerle değil, yürekli olanların birlikte hareket etmeleriyle kazanılır." mesajını vermek için çocukları dinozorlar çağında geçen eğlenceli bir hikâyeyi izlemeye çağırıyor. "Çocuklar hem Nasreddin Hoca'yı hem de dinozorları seviyor. Biz de bu iki sevileni bir araya getirdik. Nasreddin Hoca bizim için çok önemli bir karakter. Sadece Türkiye'de değil, Orta Asya'dan Afrika'ya kadar bilinen bir karakter. Biz, kendi kültürümüzden olan kahramanlarımızı çocuklarımıza anlatmak zorundayız. Bundan sonra da bu şekilde devam edeceğiz." diyerek

zamanda yolculuğu devam eden Nasreddin Hoca'yı çocuklarla buluşturuyor. Dinozor yumurtasıyla geçmişe yolculuk Nasreddin Hoca'nın zamanda yolculuk aracına yanlışlıkla giren iki hırsız yüzünden işlerin karışmasını konu alan serinin ilk filminden sonra, Hoca ve arkadaşlarının bu seferki durakları dinozorlar çağı. Nasreddin Hoca, Zehra, Kerim ve Ayşe, şehirlerine gelen bir dinozor çağı araştırma ekibiyle karşılaşır. Dinozor yumurtasını kötü niyetli kişilerden korumaya çalışan Selim, yanlışlıkla dinozorlar çağına gidince Nasreddin Hoca ve çocuklar ellerinde yumurtayla kalır. Yumurtanın içinden çıkan bebek dinozoru kendi zamanına geri götürmek için geçmişe yolculuk yaparlar ve macera başlar.

Koca bir âlem masanın ucunda

“Canavarlar ile savaşanlar, kendilerinin canavara dönüşmemesi konusunda dikkat etmelidir... Uçuruma uzun bir süre bakarsanız uçurum da size geri bakar..”

Yukarıdaki alıntı, video oyunları tarihinde müstesna yeri olan bir oyundan... Ağustos ayının hemen başında, sıcak bir perşembe gününde Belçika kökenli bir oyun firması Larian Studios, Baldur's Gate 3 oyununu yayınladı. Özünde bir “fantezi rol yapma” (FRP) oyunu olan Baldur's Gate serisinin son üyesi, grup tabanlı FRP'nin temel oyunları arasında yer alıyor. Baldur's Gate 3 yayınlanır yayınlanmaz, satış rekorları kırarak, biraz da beklenmedik

bir şekilde devasa bütçelerin büyük oyunları arasında çok farklı bir yerde durdu. Oyunun, video oyunları tarihi için deneysel diyeceğimiz 1995 - 2000 yılları arasında ilk kez piyasaya çıkmış olması, sıra tabanlı oynanması ve tabii ki masaüstü rol yapma oyunlarının karakteristik özelliklerini barındırmasıyla, yeni nesil, “Z Kuşağı” oyuncuların ilgisini çekmeyeceği sanılıyordu. En az 80 saatlik oynanış süresine sahip oyun, başta hikâyesi ve kendine özel ayrıntılarıyla, masaüstü FRP oyunlarının özel dünyasını bizlere tekrar

hatırlattı.

Peki, Masaüstü Fantezi Rol Yapma oyunu nedir? Özet hâliyle bir masanın başına oturan bir grup insanın rol yaparak, fantastik karakterleri canlandırması ve bir senaryo etrafında hayal gücünün yettiğince, bazı kurallar içerisinde maceralar yaşamasıdır. Çocukken “kafamızdan attığımız” hayali oyunların yetişkin dünyasındaki hâli de diyebiliriz. Sanat tarihimizde sözlü anlatımın, “tuluaat” diyebileceğimiz orta oyunu geleneğinin önemli bir yeri var. Bizler doğaçlama

“Kaotik tarafsız”, o an içinden ne geliyorsa onu yapıyor; iyi ya da kötü bir tarafı yoktur; tamamen güvenilmezdir. “Kuralcı İyi” pusulası ise bildiğimiz iyi aile çocuğudur, her hareketi iyilik adınadır. “Kaotik Kötü” de adı üstünde tamamen kişisel kötülük ve kâr için çalışıyor. Hiçbir grubun içinde çalışmıyor; herkesi arkadan bıçaklayabilecek tabiatta bir pusuladadır.

yapmayı, hikâye anlatmayı, onunla yaşamayı ve herkesin katkısıyla ince ince öreerek paylaşmayı seven bir milletiz. Masaüstü Fantezi Rol Yapma Oyunları da tam anlamıyla bunu vad ediyor oyuncularına... Ülkemizde de özellikle büyükşehirlerde bu oyunların “hastası” insanların bulunduğu ve oynayabildiği mekânlar var. Şimdi gelin bu dünyayı en basit şekliyle biraz anlatmaya gayret edelim. Kapıyı aralamak, eğer becerebilirsek bizden, kalanı ise sizden... Tıpkı tüm FRP oyunlarında olduğu gibi... Çünkü oyunun “Zindan Efendisi” hikâyesini başlatır, kalanı ise size ve arkadaşlarınıza aittir.

Burada her şey serbest

FRP’ler adı üstünde herkesin bir masanın etrafına toplanmasıyla başlıyor. Kurallar gereği bir tanesi Dungeon Master - DM (Zindan Efendisi) olmak üzere en az iki kişiye ihtiyaç var ama keyifli oyunlarda

Larian Studios 🌟
@larianstudios

Faerûn topraklarında artık Türkçenin de hüküm sürme vakti geldi! Ünlü Baldur's Gate serisinin son oyunu olan Baldur's Gate 3, Patch 6 ile birlikte Türkçe alt yazı desteğine kavuşuyor! Bu serüvene şimdi Türkçe ile ortak olun!

Patch 6 adds Turkish Support to Baldur's Gate 3!

ÖS 8:21 - 14 Eki 2021

dört kişi ideal sayılıyor. Bu masanın etrafına toplanan oyuncular, hangi evrende oynamak istediklerine karar veriyorlar. Bu oyunların yer aldığı evrenlerin çeşitliliği fazlasıyla geniş ama bizim bahsedeceğimiz daha çok Yüzüklerin Efendisi türü filmlerden bildiğimiz, içinde Elflerin, Cücelerin, insanların, Büyücülerin,

Ozanların, Hırsızların, Buçuklukların bulunduğu fantastik orta çağda geçen büyü evrenleri kapsıyor. Yine de 3000 yılındaki robotların yönettiği dünyalardan, olayların yıldızlarda geçtiği Star Wars evrenlerine kadar geniş bir çerçevesi bulunuyor. Masaüstü FRP’ler Türkiye’de genellikle “Zindanlar ve Ejderhalar” setiyle

Yüzüklerin Efendisi'ndeki Aragorn karakteri, "kolcu" sınıfıyla masaüstü FRP oyunlarında da canlandırılabilir

Masaüstü fantezi rol yapma oyunlarının en önemli rollerinin başında DM, Dungeon Master veya Türkçede Zindancı Baş veya Zindan Efendisi denilen karakter gelir. Bu kişi, adı üstünde senaryoyu yazar, oyuncuları uygun olduğunu düşündüğü sınıflara göre yönlendirir ve oluşturulan evrenin kontrolünü sağlar.

oyunuyor. Bu sette oyuncuların olabileceği karakterler, karşısına çıkabilecek yaratıklar, satın alınabilecek silahlar veya büyüler belirli sınıfların içerisinde kalıyor. Hakeza karakterler de öyle. Mesela bir barbar karakteri asla büyü yapamıyor veya bir büyücü asla barbarın taşıyabileceği büyük kılıçları taşıyamıyor. Ozan karakterinin karizmasıyla insanları etkilemesi, hırsız karakterinin diğer karakterlerin değerli eşyalarını çalabilmesi de akla mantıklı gelen diğer özelliklerden. Cleric veya rahip diyebileceğimiz karakterler, inanç açısından güçlü olduklarından

Karayip Korsanları'ndaki Kaptan Jack Sparrow, "Kaotik Tarafsız" karakterine örnek gösterebileceğimiz bir isim

çevresindekileri etki gücüne de sahipler. Oyundaki karakterinizin cinsiyetinin güç üzerinde hiçbir etkisi yok. Kadın veya erkek karakterler, istediği sınıfı seçebiliyor ve istediği özelliklerle kendilerini geliştirebiliyorlar. Büyücü veya barbar, hangi sınıfı seçerseniz seçin Strength (güç), Dexterity (çeviklik), Constitution (dayanıklılık), Intelligence (zekâ), Wisdom (İrade Gücü ve Bilgelik), Charisma (karizma) gibi özelliklerinizle kendinizi geliştiriyorsunuz. Tabii ki yine FRP mantığıyla büyücü için zekâ, barbar için güç en önemli özellikler olarak kabul ediliyor.

Masaüstü fantezi rol yapma oyunları ülkemizde ve dünyada genellikle mühendislik fakültelerinde oynandığı için tabii ki erkek ağırlıklı bir topluluğa sahip ama son yıllarda kadınları da bu oyunların büyüdü dünyası içinde görebiliyoruz. Sınıflarınızın özellikleri doğrultusunda, bu sınıfların dışına çıkmadan her şeyi yapmakta özgürsünüz.

Ahlaki pusula şart!

Karakterimizin sınıfını seçtik. Diyelim ki savaşçı sınıftan bir karakter aldınız. Savaşçı sınıfı da kendi içerisinde bölümlere ayrılıyor, dövüşçü, kolcu

Oyunlardaki zarların kendilerine özel tarzları ve rakam serileri var

senaryoyu temelde ilerleten kişiler kendileri. Mesela, Zindan Efendisi hikâyeye "bir şövalye ve bir barbar hana girerler, hancı ikisinin de tanıdığı eski bir düşmanlarıdır. Barbar, eski düşmanını yıllar sonra karşısında görünce şaşırır ve ona dönerek konuşur..." diyerek başlıyor. Kalanı ise şövalye ve barbar karakterini canlandıran kişilerde oluyor. Bunlar dışında görevin konusu, karşılıklarına çıkacak NPC (yazımızdaki örnekte hancı), yaratıklar, girecekleri mekânlar, ödülleri ve tuzaklar da tamamen bu kişiye bağlı. Zindan Efendisi aynı zamanda oyunun zaman kavramını da yönetiyor. Ne zaman akşam olacak, bir macera kaç gün sürecek, kim hangi sırada oynayacak gibi ayrıntıları takip ediyor. Oyuncuların seviye atlama için gerekli olan deneyim puanlarını da bu kişi dağıtıyor. Zindan Efendisi, eğer hayal gücü yüksek, pozitif, istekli ve tecrübeli biriyse, oyunun keyfini arttıran en önemli unsur olarak kabul ediliyor.

Zarlar kemikten

FRP oyunlarının münhasır özelliklerinden biri de tabii ki hayata daha yakın bir deneyim olması için, şans faktörünün de dâhil edilmesi. Oyunlarda da şans demek, bir anlamda "zar" demek. Çok çeşitli zar

sistemleri ve doğal şekilde dört, altı, sekiz veya yirmi yüzlü farklı zarlarla oyunda ilerleniyor. Yine basit bir örnekten gidersek, "Barbar" karakterimizin gücü oyunun başında bir birimle belirlenir, diyelim kas gücü on beş olsun. Karşısında ağır bir kapı çıkıyor. Kapının da güç sınırı yirmi. Bu kapıyı açabilmesi için karakter zar atıyor, önceden belirlenen sınırlara göre attığı zara göre ekstra puan alıyor. Bu puan yirmiye ulaşabiliyorsa kapı açılıyor. Masaüstü oyunlarında ayrıca karakterlerin özellikleri de zar ile dağıtılıyor. FRP zarlarının her birinin çok özel tasarımlarını da bulunduğunu ayrıca ifade etmemiz gerekiyor.

Oynamak için neler lazım?

FRP oyunlarının en popüler dünyası, Baldur's Gate oyun serisinin de içinde geçtiği "Zindanlar ve Ejderhalar" (Dungeons and Dragons) oynamak için bir mekân bulduk. Bir tanesi Zindan Efendisi olmak üzere arkadaşlarımız da tamam. Kafamızda senaryo taslağımız da var. Kuralları biliyoruz. Peki, oyunu nasıl ve hangi malzemelerle oynayacağız? Bu âleme girebilmek için heybemizde bulunması gereken "itemlar"(eşyalar) nelerdir?

En başta yukarıda bahsettiğimiz gibi zar takımı gerekiyor. İçlerinde farklı rakam aralıklarında yedişer zar var. Fiyatları malzeme kalitesine göre değişse de çok ciddi bir maliyet değil. İkinci olarak yeni başlayanların çok işine yarayacak "Oyuncunun El Kitabı" gerekiyor. Türkçesi de bulunan bu kitabı edinmek zorunda değilsiniz ama içinde bizim çok küçük bir kısmını anlatabildiğimiz kuralların tamamı yer alıyor. El kitabından daha büyük ihtiyaç ise yine yazımızda bahsettiğimiz "Karakter Kâğıtları". İpucu vermek gibi olmasın ama karakter kâğıtlarına para vermenize gerek yok çünkü internetin dehlizlerinde PDF gibi formatlarda rahatlıkla bulabiliyorsunuz. Üçüncüsü ise tabii ki sağlam bir senaryo... Bu senaryoyu ister sizler yazabilirsiniz ister gerek kitap satış sitelerinde gerek oyun forumlarında yüzlerce bulunan hazır maceraları kullanabilirsiniz. Bizim tavsiyemiz, en azından amatör, başlangıç düzeyindeyseniz hazır olanlardan kullanmanız. Son olarak da fazlasıyla lazım olacak müsvedde kâğıtlar ve sağlam yazan birer kalem. Kalanı ise tamamen sizin hayal gücünüzün dehlizlerinde saklı. Tıklatın kapıyı, açın ve girin. Sonra da bu zor, farklı ve sınırsız âlemin keyfini çıkartın.

KOD ADI KIPLANGIÇ

HER PAZAR
18.00

TRT1

Bir medya fenomeni: Diriliş Ertuğrul

Diriliş Ertuğrul, Payitaht Abdülhamid, Kudüs Fatihî Selahaddin Eyyubi... Yayınlandığı ülkelerde zirveyi kaptırmayan TRT'nin sevilen projeleri, medya sektörüne damgasını vurdu. Tarihi zenginlik, kültürel derinlik ve etkileyici anlatımlarıyla yeni bir dönemin kapısını aralayan yapımlar, sektörde oyunun kurallarını değiştirdi.

Türkiye'nin en önemli prodüksiyonlarını hayata geçiren TRT tarafından 2014 yılında seyirciyle buluşturulan Diriliş Ertuğrul, bir medya fenomeni olma yolunda

ilerliyor. Osmanlı'nın kurucusu I. Osman'ın babası Ertuğrul'un hikâyesini anlatan dizi, prömiyer yaptığı günden finaline kadar izleyicileri ekran başına kilitlemişti. Dizi, şimdiye kadar dünya genelinde 70'ten fazla ülke ve 25'ten fazla dilde dublaj ve alt yazılı olarak yayınlandı.

Diriliş Ertuğrul, Pakistan başta olmak üzere

yayınlandığı ülkelerde de rekor üstüne rekor kırdı. Dönemin Pakistan Başbakanı İmran Han'ın tavsiyesi üzerine Urduca dublajlı olarak izleyiciyle buluşan dizi, 2020 yılında ülkenin en çok izlenen yapımı olurken, Pakistan'ın devlet televizyonu PTV'nin YouTube kanalından yapılan yayınları, bir ayda 450 milyon izlenme sayısını aşarak rekor kırmıştı.

Üstelik dizinin tek başarısı izlenme oranları da değil. Yayınlandığı ülkelerde kültürel bir köprü oluşturan Diriliş Ertuğrul, sosyolojik bir dönüşümün de fitilini ateşledi. Alışveriş tercihlerinden sosyal medya söylemlerine

kadar birçok alanda "rol model" olan dizinin televizyon sektöründeki içerik üretiminde de etkisi büyük.

Başarının sırrı: güçlü sinematografi, gerçek öykü

Diriliş Ertuğrul'un başarısı, öyküsünün gerçekliğinde gizli. Gerçek bir kahramanlık hikâyesine dayanan dizi, Türk ve İslâm kültürel mirasından izler taşımasının yanı sıra set, kostüm, karakter, sahne dekoru, çekim teknikleri, müzik ve özel efektleriyle de bir ilk. Büyüleyici performanslarıyla yetenekli bir oyuncu kadrosuna sahip

Pakistan Ulusal Modern Diller Üniversitesinin (NUML) başkent İslamabad'da düzenlediği tanıtım etkinliğine üniversite öğrencileri "alp" kostümleriyle katıldı

olan dizi ayrıca güçlü öyküsünü, başarılı yönetmen Metin Günay'ın perspektifinden ekranlara yansıtıyor. 13'üncü yüzyılı gerçekçi ve otantik bir şekilde yansıtan dizi, senaryosunda da anlatısını ve mesajını güçlendirmek için sembolizm, önceden işaret etme, paralellik ve alegori gibi çeşitli sanatsal teknikleri kullanıyor. Tarihi olay ve olguları seyirciye başarıyla aktaran dizi, modern sinemanın dayattığı uygunsuz temalardan da uzak durarak geleneksel karakterlerle bir çeşit kültürel meydan okumanın bayraktarlığını yapıyor.

TRT'nin iddialı projeleri, sadece Türk televizyonculuğunu değil, aynı zamanda Türk kültürünü de dünya genelinde bir fenomen haline getirdi.

Asya'da çekim teknikleri sil baştan değişti

2014'ü takip eden yıllarda seyirciyle buluşturulan tarihi dizilerde de aynı başarı grafiği korundu. Yurt içinde olduğu kadar, yurt dışında da sevilerek izlenen Payitaht Abdülhamid, Kuşlarla Yolculuk, Alparslan

Esra Bilgiç, Asya menşeli teknoloji firmasının reklamlarında "Halime Sultan" olarak görüldü

Büyük Selçuklu ve Kudüs Fatihî Selahaddin Eyyubi gibi diziler de kısa sürede Asya ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkede favori yayınlar haline geldi. Diriliş Ertuğrul ile birlikte TRT projelerinin tartışmasız başarısı, yayınlandığı ülkelerde de benzer yapımları ortaya çıkardı. Örneğin, Pakistan'da yayınlanan "Khuda Aur Muhabbat" (Hüda ve Aşk) adlı dizi, İslamî mistisizm ve romantizmi konu edinmesi ve sinematografik özellikleriyle TRT yapımlarına benzetiliyor. Ayrıca ilk olarak Özbekistan'da yayınlanan ve Celaledin Harzemşah'ın hayat hikâyesini anlatan Özbek - Türk ortak yapımı

Mendirman Jaloliddin dizisi de konsept olarak Diriliş Ertuğrul'dan izler taşıyor. Endonezya'da yayınlanan "Sultan Agung: Tahta, Perjuangan, Cinta" (Sultan Agung: Taht, Mücadele, Aşk) adlı filmin de tarihi ve kültürel temalar açısından Payitaht Abdülhamid'e benzer özellikler taşıdığı eleştirmenlerce vurgulanıyor.

Kültürel öğelerin, küresel etkileri

TRT'nin "Diriliş Ertuğrul" benzeri yapımlarının çeşitli dillerde yayınlanmaya başlaması hem tüketim alışkanlıklarını hem de kültürel aktarımı önemli ölçüde etkiledi. Bu durum, Türkiye'nin global imajına da

Pakistan'ın "Khuda Aur Muhabbat" adlı dizisi de senaryosu, oyuncu seçimleri ve sinematografisiyle TRT dizi ve filmlerinden esinlenen yapımlar arasında yer alıyor

olumlu katkı sağladı. Dizi ve filmlerin farklı dillerde yayınlanmasıyla birlikte, özellikle Asya ülkelerinden Türkiye'ye olan turistik ziyaretlerde belirgin bir artış gözlemlendi. Dizilerde gösterilen tarihi mekânlar ve doğal güzellikler, izleyicilerin ziyaret etmek istedikleri yerler listesine girdi. Ayrıca, dizilerde kostüm olarak yer alan geleneksel kıyafetler, Pakistan başta olmak üzere birçok ülkenin moda algısını değiştirdi. İzleyiciler arasında Türk dili ve kültürüne karşı bir merak uyandıran TRT'nin tarihi yapımları, birçok ülkede Türkçe öğrenme talebini de artırarak Türk kültürünün yaygınlaşmasını sağladı. Yalnızca Pakistan'da 16 günde 100 milyon görüntülenme alan Diriliş Ertuğrul, dijital platformlarda da etkili oldu. Asya'daki sosyal medya kullanıcıları, dizinin karakterlerinden etkilenecek hazırlanmış fotoğraf ve videoları binlerce kez paylaştı. Benzer şekilde milyonlarca dizi hayranı, sosyal platformlardaki kullanıcı adlarını "sultan", "han", "gazi" gibi ifadelerle oluşturdu; paylaşımlarında, senaryoda geçen Türkçe ifadeleri kullanmaya başladı. Özellikle dizinin başrolünü paylaşan iki ünlü oyuncu Engin Altan Düzyatan ve

Esra Bilgiç'e, dizinin alt yazı ve dublajlı yayınlandığı ülkelere gerçekleştirdikleri hayran buluşmalarında kendi adlarıyla değil, canlandırdıkları Ertuğrul Gazi ve Halime Sultan karakterlerinin adlarıyla seslendirildi. Öyle ki güzel oyuncu Bilgiç, Pakistan'da ülkenin en büyük şirketlerinden birinin reklam yüzü oldu ve ürün reklamlarında Halime Sultan karakteriyle yer aldı.

Geleceğin teknikleri, geleneği telkin ediyor

TRT yapımlarının küresel etkisi, medya dünyasında yeni bir dönem başladığına işaret ediyor. Bu yapımların başarısı, TRT'nin dijital platformu 'tabii' ile birlikte daha da arttı. Dünyanın her noktasından erişilebilen 'tabii', Diriliş Ertuğrul'un yanı sıra aksiyondan komediye, tarihi dramadan animasyona kadar birçok orijinal içeriği izleyicilerle buluşturuyor.

Alt yazı ve dublajla yayınlanan bu yapımlar, postmodernitenin medya üzerindeki uygunsuz dayatmalarına rağmen, tarihi ve kültürel yapımlarla başka bir alternatifin olduğunu gösterdi. Bu durum, medya sektörünün sadece kaliteli iş yapmaya zorlanmasını sağlamakta kalmadı,

Uluslararası alanda yakalanan başarılar, sadece reyting rekorlarını getirmiyor. Postmodern çağın görsel dayatmalarına karşı, geleneği yenilikçi teknolojilerle buluşturan TRT, dizi ve film içeriklerine sunduğu yeni sinematografik alternatifle diğer ülkelere de ilham veriyor.

aynı zamanda geleceğin teknikleriyle geleneğin telkin edildiği uluslararası çapta yeni bir kültürel medya dönüşümünün fitilini de ateşledi.

Bu gelişmeler, küresel medya sektöründe Türkiye'nin etkisinin arttığını ve bu etkinin kültürel dönüşümü tetiklediğini ortaya koyuyor. Kültürel ihracat stratejisinin bir parçası olarak değerlendirilebilecek bu başarıların, yeni yapımlarla daha da artacağı ve bir domino taşı etkisi yaratacağı değerlendiriliyor.

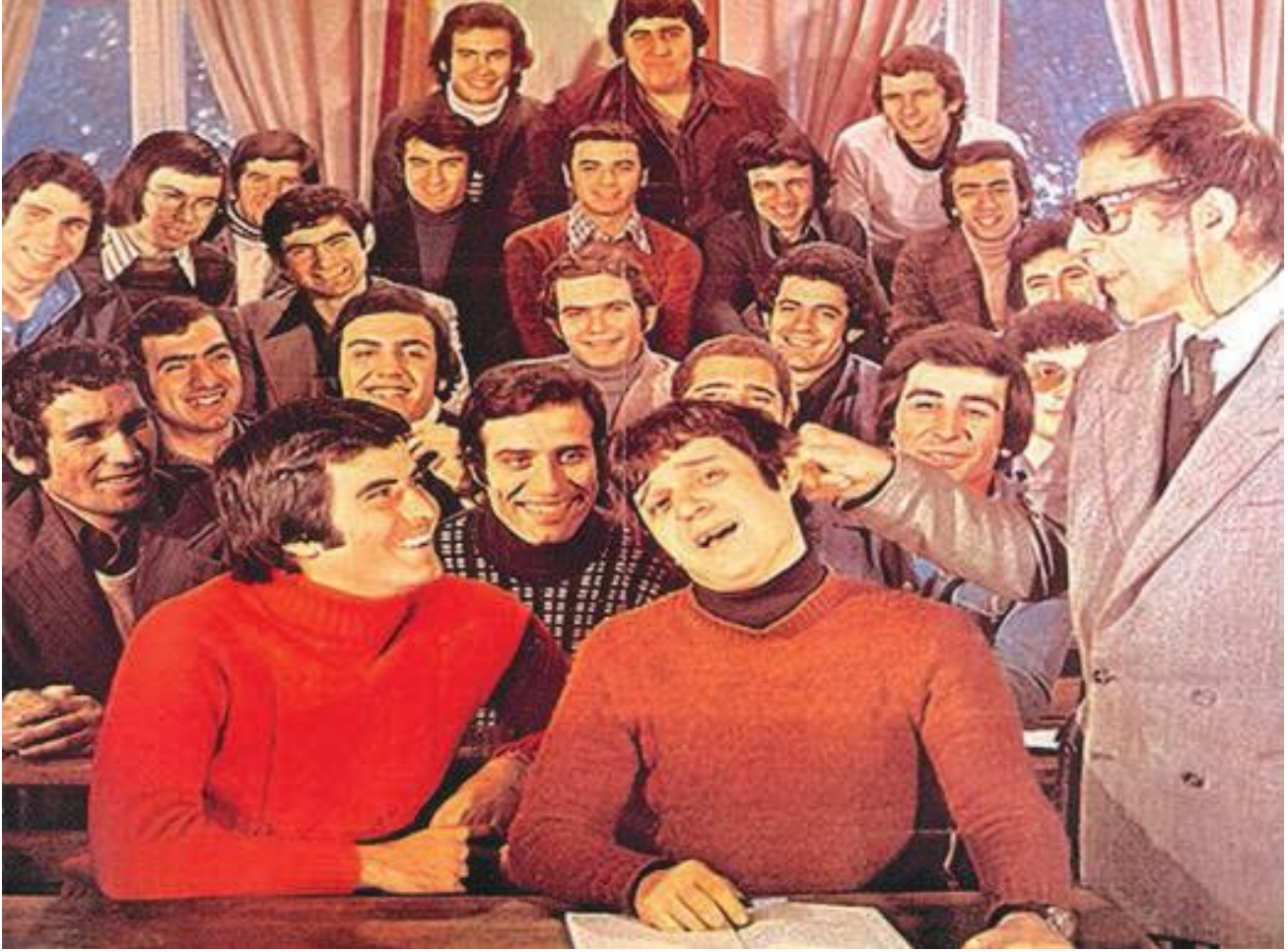
TEŞKİLAT

HER PAZAR 20.00

TRT1

Türk sinemasında aydın sorunu

Karanlık Oda'da sinemamızdaki aydın kavramının yerini ve "tartışmalı" taraflarını ele almaya çalışıyoruz.

Türk sineması ilk yıllarından itibaren çeşitli teknik, biçim ve biçem değişiklikleriyle gelişimini ürdürse de bir aydın sorunuyla her daim karşı karşıya kalmıştır. Yaygın bir bilgi olarak ilk film olarak kabul edilen "Ayestefanos'taki Rus Abidesi'nin Yıkılışı"ndaki niyet ve yöntemden tutun, sinemanın ilk yıllarında sinema salonlarında gösterilen habervari gösterimlere ve propagandist kurmacalara kadar sinema, sinemacıların ve ilk yıllarda tiyatrocuların elinde halkı eğitmek,

bilgilendirmek ve donatmak için bir araç olarak kullanılmıştır. Şimdi bu erken Cumhuriyet döneminden başlayan, sinemanın bir kitleiletişim aracı olduğunun bilincinde olan sinemacıların "bilinçsiz kitleleri" aydınlatma çabaları ister istemez sinemamızda "aydın sorunu"nu konuşmamızı lüzumlu kılıyor. Burada bir parantez açıp aydın üzerine birkaç kelam etmekte fayda görüyorum. Sartre'in "Yazar bir aydın mıdır?" sorusunu yönetmen ve senarist için de sormak gerekiyor. Senarist aydın mıdır? Sinemanın kolektif bir uğraş, filmin

endüstriyel bir ürün / meta olduğunun bilincinde olarak sadece yönetmenin ve senaristin -bu iki meslek festival ortamlarında "auteur"lük şemsiyesi altında çoğunlukla birleşir- işini kasten öne çıkarıyorum. Çünkü temsil mekanizmasını çalıştıran ve filmi entelektüel bir zeminde tutan çoğunlukla bu ikisidir. Şimdi sorumuza dönecek olursak; yönetmenin ya da senaristin aydın olması mümkün müdür?

Ya da -Besim Dellaloğlu ile sohbetimizde kendisinin yönelttiği soru üzerine aydın olmak zorunda mıdır?- doğrudan Sartre gibi sorarsak bunlar aydın mıdır? Tabii ki bu soruya / sorulara cevap vermemiz için öncelikle aydının tanımını yapmak gerekir lakin bu hamur çok su götürür ve başka bir yazının konusu olabilir. Bu konudaki tartışmaları şimdilik hasıraltı ederek aydının tek bir tanımından hareketle devam edeceğiz: “İktidara hakikati söyleyebilen kişi”.

Aydını hakikat peşinde koşan bir kişi olarak tanımlarsak yönetmenin ya da senaristin aydın olabilmesi çoğunlukla pek mümkün değildir. Edward Said; entelektüeller üzerine verdiği meşhur konferanslarında entelektüellerin tam bağımsız olmaları ve iktidara hakikati söyleyebilmeleri için temel olarak üç özellik sıralar: sürgün, marjinal, yabancı. Virginia Woolf’un kadınların kurmaca yazabilmeleri için “Kendilerine ait bir odaları ve paraları olması gerekir” sözünün entelektüeller için de geçerli olduğunu söyleyen Said; kadınların tarihinin bütün ezilenlerinin tarihi ile aynı olduğunu söyler -Woolf da feminist bir manifesto niteliğindeki “Kendine Ait Bir Oda” kitabında kadınlar ile yoksullar arasında bir bağlantı kurar-. Şimdi piyasa ve sermayedar ile sıkı fıkı olmak zorunda olan film üreticisinin Yalçın Küçük’ün kelimeleriyle konuşacak olursak “embriyonik biçimde Don Kişot” olması pek olası görünmüyor. Bunları yazarken istisnaların her zaman çıkabileceğini bilerek yazıyorum. Fakat sinema, endüstriyel anlamda bireysel icra edilen ve piyasaya göbekten bağlı olmayan sanatlar kadar özgür değildir. Böylece icracının -yönetmen ve senarist- “Don Kişot öğelerini hiçbir zaman kaybetmeyen”, “saf akıllı yenilikçi aydın” olması beklenemez.

Sinemamızda aydının temsili

Erken Cumhuriyet döneminin ilk yıllarından itibaren ki sinema henüz o yıllarda hem bir endüstri hem de bir sanat olarak kabul edilmiyor henüz memleketimizde; ancak önemli çoğunluğu bir zanaat olan bu sanatın yine aydınlar eliyle üretildiğini görüyoruz. Şimdi 1934’te elbette Muhsin Ertuğrul tarafından çekilmiş Aysel Bataklı Damın Kızı filmindeki -senaryosu Nazım Hikmet’e aittir- Gülsüm karakterini düşünelim. Bu İstanbul’da mektepte okumasına rağmen, köyüne dönmüş, şehirliler gibi giyinen ama köylüler

Hababam Sınıfı’nı Türkiye alegorisi gibi okursak eğer; tembel, hayta, yaramaz, baba parası yiyen ve toplumu düşünmeyen bir hedonist tayfanın idealist bir öğretmen tarafından muma çevrilme ve ehlileştirilme hikâyesidir.

gibi yaşayan “köyün en ücra köşesini İstanbul’un saraylarına” değişmeyeceğini söyleyen karakterin tipik bir Sovyet olduğu söylenemez mi? Film, teknik anlamda da Sergey Einsein’in kurgu anlayışını yer yer hissettirmektedir. Fakat burada önemli olan nokta “halka rağmen halk için” çalışan aydın tipinin belki de sinemamızda ilk kez kendine yer bulmasıdır. Bir anlamda “Çalılış Feride” tipolojisine sahip Gülsüm karakterinin Bataklı Damın Kızı Aysel’in insanlığı ve yüceliği karşısında mağlup olması da filmin “köylü milletin efendisidir” şiarının bir izdüşümü gibidir. Ne ki Gülsüm günümüz sinemasının “antientelektüalizm” düşkünlüğünün öncülüğüdür. Gülsüm “iyi” bir karakterdir; ama Aysel kadar iyi olamayacaktır. Bu film köylü ile “okumuş” birey arasında keskin ayrımlar çizmesiyle önemlidir; ama metin köylüden yana tavır almıştır. Küçük bir not olarak; “birey”in sinemamıza 1980 sonrası Anayurt Otel’yle girdiğini iddia eden sinema tarihçilerimizin bir kez daha düşünmesi gerekir. Oysa sinemamızda spesifik aydının yüceltildiği ve köylünün / cahil halk kitlelerinin yerildiği çok sayıda film sayabiliriz. Spesifik aydın derken kastım doktor, mühendis, öğretmen gibi intencensiya takımı. Yoksa zaten sinemamızda Hacivat - aydın eleştirilerini saymazsak aydın tipine rastlamamız neredeyse imkânsız. Bu okumuş etmiş

intencensiya takımının -bu arada “intelligentsia” teriminin dünya dillerine Rusçadan yayılmış olması da bizim gibi Batılılaşmak ile derdi olan milletler açısından son derece ironidir- sinemamızda en tipik örneği sanırım Mahmut Hoca’dır. Hababam Sınıfı’nı Türkiye’nin bir alegorisi gibi okursak eğer; tembel, hayta, yaramaz, baba parası yiyen ve toplumu düşünmeyen bir hedonist tayfanın idealist bir öğretmen tarafından muma çevrilme ve ehlileştirilme hikâyesi olan Hababam Sınıfı, erken Cumhuriyet döneminin ideolojisini de nispeten bünyesinde taşır. Her ne kadar gülünüp geçilse de toplumun bir şekilde adam (!) olamamasıyla eş değer bir şekilde Hababam Sınıfı da asla iflah olmaz, Kel Mahmut’a rağmen bile... Mahmut Hoca aslında burada Tanpınar’ın Huzur romanının başkarakteri Mümtaz’ın yaşadığı entelektüel krizi yaşamamasıyla dikkat çeker. Hayattaki radikal değişikliklerden yana olmayan, dünyayı değiştirmenin değil onu derin ve yoğun yaşamının peşinde koşan Mümtaz; toplumdaki yana mı yoksa bireyden yana mı tavır alması gerektiği konusunda kararsızdır. Mümtaz’ın bu trajik durumu “Türkiye evlatlarına kendisinden başka bir şeyle meşgul olmak imkânını vermiyor” diyen Tanpınar’ın da entelektüel krizini açığa çıkarır. Ne ki Mahmut Hoca ve toplumcu sinemamızdaki aydın karakterler ülkeyle meşgul olmaktan hayli memnun bir şekilde münevver olmanın verdiği saik ile çözümler üretmeye, Batıdan öğrendiklerini yerelleştirmeye devam ederler.

Aydın kişinin “anten” olması

“Intelligentsia, Avrupa kültürünün içine uzatılmış ulusal bir anteni.” diyor Troçki. Biz de Osmanlı’nın son dönemlerinden beri Avrupa’ya birçok “anten” gönderdik ki orada görüp öğrendiklerini gelip bize de anlatsın da biz de asrileşelim. Bu anten olma durumu özellikle Kemal Sunal

Ahmet Hamdi Tanpınar, Huzur kitabında entelektüel bir kriz yaşayan aydını anlatıyordu

Muhsin Bey, göçle değişen İstanbul'daki bir aydının bakış açısını gösteriyordu

Muhsin Bey'de şehir yine Yeşilçam'da olduğu gibi bir "kurtuluş" alanıdır; ancak şehre sonradan gelenin kendi kültürünü şehre dayatması ve bunu paraya çeviriyor oluşu, üstelik kendisine rahatlıkla müşteri de bulabiliyor oluşunun faturası, "gariban" halk kitlelerine kesilir.

Haşmet'in hikâyesi, uluslaşma sürecinde -köksüzlük ve devamsızlık problemi açısından- fakirleşen Türkiye'nin hikayesi gibidir. Haşmet "yeni"yi olduğu gibi alan akranlarından farklı olarak "yeni"ye kuşku ile yaklaşır. Sokak fotoğrafçılığı yaparak geçimini sağlar, parayla ilişkisini en aza indirmiş. İstanbul'a şarkıcı olmak için gelmiş -memleketinden kaçmış- genç bir kıza kurtarmaya çalışır; ama İstanbul'un cazibesi Ayşe'yi baştan çıkarmıştır bir kere. Bu "memleketinden şarkıcı olmak için İstanbul'a gelen genç kadın / erkek" teması Yeşilçam'da -ve sonrasında bazı filmlerde- çok yaygındır. İstanbul'un Batı'nın bir yüzü olması durumu kimi zaman şehri taşra karşısında "ulusal anten" kılarken kimi zaman da "yanlış Batılılaşma"nın bir yüzü kılar. Burada İstanbul'dan kasıt elbette koca şehir değildir. Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye romanında ayırttığı şekliyle "modern"in, "frenkleşme"nin mekânı olarak Beyoğlu ve çevresidir. Tıpkı Vesikalı Yarım'de Safa Önal'ın kurduğu imgeleme Kocamustafapaşa ile Beyoğlu arasındaki gelenekçi / modern ayırtırması gibi bir durumdan bahsediyorum. Modern olan Beyoğlu aşağılık bir mekân olarak kendisine yer bulur. Fakat Vesikalı Yarım, mevzubahis ettiğim filmlerden şu noktada ayrılır ki; Safa Önal ve Lütfi Akad ustalar, trajik bir aşk öyküsü anlatırlar sadece. İki dünyanın karşılaşması, ibretlik bir aşk öyküsü gibi anlatılmaz, trajik insan öyküleri olarak anlatılır. Filmde çok az yer alan Halil'in karısı bile bir iki sahnede o kadar trajik çizilmiştir ki birçok sosyolojik okumaya müsaittir. İçinde bulunulan durum ajite edilmez, toplumun bir gerçeği olarak seyirciye

güldürülerinin başat malzemelerinden biridir. Bu filmlerde saflık", köylü olmak, eğitimsiz olmak, muhafazakâr olmak ile eş tutulur. "Maymunun gözünü okuyabilmesi için bir "anten" aracılığıyla aydınlatılması, bilgilendirilmesi gerekir. Bu "anten" kimi zaman bir insan olabileceği gibi kimi zamanlarda bir şehir de olabilir. Örneğin Kibar Feyzo filminde Feyzo, şehirden her dönüşünde yeni bir fikir ya da icat ile geri gelir ve köylü de onun sayesinde bilinçlenir. Şehir "faşo aga"nın köyü için bir anten işlevi görmektedir. Sinemamızda "köyden indim şehre" tezatlıklardan yararlanan bir güldürü unsuru olarak sık kullanılmakla birlikte iç göçün bu kadar yoğun yaşandığı ülkemizde şehrin ve çoğunlukla İstanbul'un bir kurtarıcı olarak imlenmesi de entelektüel bir krizdir. Bu "anten" olma durumu salt güldürü unsuru olarak kullanılmamıştır elbette. "Gramfon Avrat"

filmdeki öğretmenin "bale"yi yerelleştirme çabaları ve bunun üzerine fikir yürütmesi Türk aydınındaki Batılılaşma temayülünün sinemamızdaki en güzel örneklerinden biridir. Sabahattin Ali'nin öyküsünün Ayşe Şasa tarafından senaryolaştırılması önemlidir. Şasa hem Batı'ya hem de Doğu'ya entelektüel düzeyde ilgi duyan bir münevver olduğu için ve sinemamızda Şasa gibi ikinci bir isim olmadığı için böyle filmlere sinemamızda rastlamak her zaman mümkün olmuyor. Yine bir Ayşe Şasa senaryosu olan -Safa Önal ile birlikte yazmışlardır hatta önemli bir kısmı Önal'a aittir senaryonun- Ah Güzel İstanbul (1966) belki sinemamızda Doğu-Batı bunalımını anlatan en güzel filmidir. Bu "ulusal anten" olma mevzusuna da açılmış bir parantez gibidir. Bir Osmanlı soylusunun Cumhuriyet döneminde fakir bir hayat sürmesini, flanör ve bohem yaşamını temsil eden

aktarılır. Yine Peyami Safa'nın romanından serbest uyarlanan, senaryosunda Şener Şen'in de imzası bulunan Nejat Saydam'ın filmi Sözde Kızlar (1967), İstanbul'u genç kızların kaçınması gereken, tefessüh etmiş bir çevrenin mekânı olarak imler. Bir eğitim videosu gibi başlayan ve filmin içinde gençlere sürekli nasihatlerin verildiği bir film olan Sözde Kızlar'da "Gençlik Nereye Gidiyor?" başlıklı bir doktora tezi yazan Fahri'nin, bir gözlemci edasıyla gençler arasında dolaşarak çıkarımlarda bulanması tipik Türk aydının bilinçsiz çizilmiş portresidir. Entelektüel iktidara hakikati söyleyebilen kişidir dedik ya başta, şimdi bu kavramsallaştırma üzerinden bir çıkarım yapacaksak eğer, Türkiye'de kendini entelektüel olarak tanımlayan okur / yazar muharrirler ve sanatçılar çoğunlukla bir ideolog gibi hareket etmekten geri durmazlar ve aydın özelliği göstermekten çok bir sınıf aydını özelliği gösterirler. Hakikat peşinde koşmak yerine kendi sınıflarının çıkarlarını öncelerler. Sözde Kızlar'ın Fahri'si de Mahmut Hoca gibi bir ideolojinin temsilcisi konumunda Osmanlı'dan kalma bir konakta -tabii ki bu konak Safa'nın romanında işlevseldir. Çünkü roman mütareke yıllarını, işgal günlerini anlatmakta ve memleket elden giderken çılgınca eğlenen memleket sevdasından yoksun hedonist gençleri eleştirmektedir. Yine Beyoğlu - Şişli çevresi, daha gelenekçi semtlerden buralara gelip sonu hüsrarla biten hayat hikâyeleri eleştirel bir dille yerilerek tezli roman örneği sergilemektedir.- çılgınca eğlenen gençlerin arasına dalarak onlara ne kadar aşağılık mahluklar olduklarını söyler: "Yeter artık. Biraz da kendinizden utanın. Şurada bir sürü insansınız. İsteseyiz, şuurlu olsanız bir koca dünya yaratabilirsiniz. Şu anda binlerce genç üniversitelerde, fizik laboratuvarlarında, tıp araştırmalarında müthiş bir çalışma yarışı içindeler. Sizlerse uçurumun eşiğindediniz. Çılgılık attıkça yedi kat yerin dibine batıyorsunuz. Biraz kendinize gelin. İnsanca yaşamayı öğrenin. Kurtulun bu safahat cehenneminden. Böyle yaşamaktansa Allah topunuzun canını alsın." Bu tirat sadece Fahri'nin değil aynı zamanda yönetmenin/ senaristin tiratıdır. İstanbul fiilen olmasa da kültürel anlamda işgal altındadır ve gençler oldukça "bilinçsiz"dir. Film biraz da gençleri bilinçlendirmek için yapılmış gibi durmaktadır.

Kıbar Feypo, yazıda anlatıldığı gibi aydının "anten" olma işlevini ustaca yansıtmıştır

Dönüşen ve değişen Türkiye

"Ah Güzel İstanbul" bahsine geri dönecek olursak, kültürel anlamda Doğu'yu temsil eden İstanbul'un geleneğinin yıkılıp parçalandığı ve "yeni"nin körü körüne yüceltildiği bir dönemde Haşmet, Fahri'nin aksine nihilist bir tavır sergiler. Bozulmanın önüne geçemeyeceğinin bilincindedir. Haşmet, bu bozulmaya tahammül edemez ve sadece Ayşe için "yeni dünya"ya adım atmaya razı olur.

Burada Haşmet'in de bir ideolog edasıyla vaaz ettiği cümleler vardır. Bu filmin ruhu 87 yılında Yavuz Turgul tarafından Muhsin Bey'de yeniden yaratılır. İstanbul bu kez neo-liberal kültürel ve ekonomik dalganın etkisi ve işgali altındadır. Urfa'dan türkücü olmak için İstanbul'a gelen Ali Nazik, Ah Güzel İstanbul'un Haşmet'i gibi bir İstanbul Beyefendisi olan Muhsin Bey ile karşılaşır ve kültürel çatışma başlar. Muhsin Bey hem dönüşen İstanbul'un hem değişen kültürel iklimin sancılarını yaşayan, eskinin temsilcisi konumundadır. Murat Gülsoy ile yaptığım bir röportajda Gülsoy şöyle demişti: "İlk seyrettiğimde Yavuz Turgul'a hak vererek Ali Nazikler geliyor ve İstanbul kayboluyor demiştim; ama şimdi bu bakış açısının korkunç olduğunu düşünüyorum. Muhsin Bey'de o yok oluşun nedeni Ali Nazik'in gelmesiymiş gibi anlatılıyor. Ali Nazik'in arabeskte yükselmesi paralel kurguyla Beyoğlu'nun yıkılmasıyla birlikte gösterilir. Ali Nazik yükselirken Beyoğlu, İstanbul ve Muhsin Bey yıkılır. Hâlbuki ikisi birbirinden farklı dinamiklerin ürünü." Gülsoy'un çıkarımı çarpıcıdır. Çünkü iç göçün faturası şehre sonradan gelen Ali Nazik'e kesilirken yıkılan değerlerin ekonomik - politik eleştirisi yapılmaz. Buradaki aydın tavrı yıkıcıdır.

Şehir yine Yeşilçam'da olduğu gibi bir "kurtuluş" alanıdır; ancak şehre sonradan gelenin kendi kültürünü şehre dayatması ve bunu paraya çeviriyor oluşu, üstelik göç çok yoğun olduğu için kendisine rahatlıkla müşteri de bulabiliyor oluşunun faturası "gariban" halk kitlelerine kesilir. Yavuz Turgul en nihayetinde eski Yeşilçam geleneğinin temsilcisidir. Ve izlediğimiz tipik bir Yeşilçam dramıdır.

Dönüşemeyen aydın

Hem Ah Güzel İstanbul'da hem de Muhsin Bey'de ve bu minvalde seyreden klasik Yeşilçam öykü filmlerinde anlatılan hikâyelerin hemen hepsi entelektüel bir duruşun eseridir. Ne ki aydın (yönetmen/ senarist ve çoğunlukla onların fikir dünyasını temsil eden karakterler) bu filmlerde self-reflexive (öz dönüşümsel) tavidan uzaktır. Yani eleştirilen "sistem"in kendisi, Yılmaz Güney'in bazı filmlerindeki gibi burjuva değerleri, kültürel erozyon ya da yozlaşmış toplumsal değerler olabilir; ancak "aydın" sürekli kendini temize çeken, kendi değerlerini vaaz eden, "anten" olma işlevini sonuna kadar sürdüren taraftadır. Edebiyat dünyasından örnek vermek gerekirse "Oğuz Atay'ın romanlarındaki ana figürler, okuyan, düşünen, yoz toplum değerleri ile ters düşen, eleştiren kişilerdir. Eleştirilen, yalnızca ince bir mizahla ve parodi-ironik bir anlatım tutumu içinde çarpıcı kesitler verdiği küçük burjuva yaşantısı değil, daha çok aydın bireyin düşünce ve davranış biçimidir." der Yıldız Ecevit. İşte sinemamızda eksik olan taraf budur. Aydının kendi düşünce ve davranış biçiminin eleştirisine çok az filmde yer verilir.

"Eski Van Şehri'nin Canlandırılması Projesi"nin hayata geçirilmesinin önemine vurgu yapılan belgeselde, hâlâ yaşayan bir şehir olan Eski Van'ın 100 yıl sonra yeniden hayat bulmasına vurgu yapılıyor.

Şanlı Geçmişten Geleceğe Eski Van

Doğu Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Eski Van Şehri'nin tarihi ilk defa kapsamlı bir belgesel ile görüntülendi. TRT İç Yapımlar tarafından hazırlanan "Şanlı Geçmişten Geleceğe Eski Van" belgeseli 2 Aralık'ta TRT Kurdî ve

TRT Avaz ekranlarından belgesel severlerle buluştu.

Eski Van Şehri'nden göç ediş süreci ve geriye dönüşte karşılaşılan şehir, dönemin tanıklarının birinci dereceden yakınlarının ifadeleriyle belgeselde ele alınıyor. Aynı zamanda akademisyenlerin anlatımıyla şehrin tarihsel süreci de kronolojik olarak ekranlara getiriliyor.

TRT Müzik'ten Gazze çağırısı

Müzik denince akla gelen ilk kanal olan TRT Müzik, bu ay anlamlı bir organizasyona ev sahipliği yaptı. Türkiye'den ve dünyadan birçok sanatçının katılımı ile gerçekleşen "Gazze İçin Ben de Oradayım" isimli program 20 Aralık'ta saat 20.00'de TRT Müzik'te canlı olarak yayımlandı.

Sanat Hayattır Derneği tarafından hazırlanan program, AKM Tiyatro Sahnesi'nden TRT Müzik ekranlarına taşınırken, programın sunuculuğunu Okan Bayülgen ve Fulya Öztürk gerçekleştirdi. Programda sahne alacak sanatçıların yanı sıra, sevilen pek çok isim de geceye canlı bağlantı ile katıldı. Gecede yer alan sanatçılar arasında; Yavuz Bingöl, Emel Mathlouthi, Alim Qasimov, Azerin, Antakya Medeniyetler Korosu, Fahir Atakoğlu, Elif Buse Doğan, Sinan Akçıl, Ercan Saatçi, Özhan Eren, Ahmet Koç, Orhan Hakalmaz, Ali Mahzuni, Yiğit Mahzuni, Aykut Arslan, Audrey Wozniak, Oktay Üst ve İbrahim Sadri bulunuyor. TRT Müzik organizasyonunda gerçekleşen gecenin tüm bilet ve SMS geliri, Sanat Hayattır Derneği tarafından, KIZILAY aracılığıyla Gazze'ye bağışlandı.

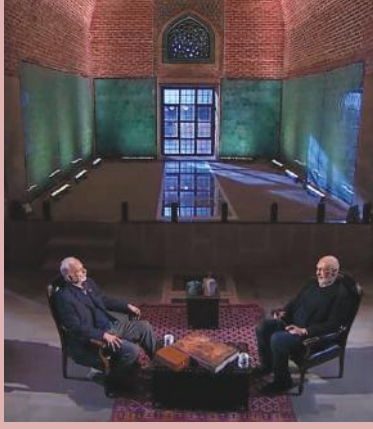
Selahaddin Eyyubi'nin oyuncu kadrosuna üç yeni isim dâhil oldu

Güçlü prodüksiyonu ve etkileyici hikâyesi ile pazartesi akşamlarının en çok izlenen dizisi olan "Kudüs Fatih: Selahaddin Eyyubi", oyuncu kadrosuna üç yeni ismi dâhil ederek daha da güçlendi. Asırlar önce, mukaddes şehir Kudüs'ü işgalden kurtaran Selahaddin Eyyubi'nin hikâyesini ekranlara taşıyan proje, zengin oyuncu kadrosuyla dikkat çekiyor. Bu kadroya yeni katılan isimler ise başarılı oyunculukları ile Sezin Akbaşoğulları, Celal Al ve Fırat Çelik oldu. Sezin Akbaşoğulları, diziyeye İsmet Hatun karakteri ile dâhil olurken, Celal Al, Adsız Bey'i, Fırat Çelik ise Gregor karakterini canlandıracak. Dizinin beşinci bölümünde izleyiciyle buluşan ve sosyal medya üzerinden canlandırdığı karakter

ile ilgili çok sayıda olumlu yorum alan Çelik, "Gregor ağabeyinin intikamını almak için kan döken bir karakter. Çok ters köşe ve büyük travmaları olan bir karakter aslında. İlk kez bir dönem dizinde oynuyorum, bu benim için çok heyecan verici bir durum. Kostümler, ata binmek ve kılıç kullanmak bunlar benim için çok yeni şeyler, çok keyif verici. Çok güzel bir ekip ile çalışıyorum, bu yüzden çok mutluyum. Gregor gibi bir karaktere hayat verdiğim için çok heyecanlıyım" dedi.

Dizinin oyuncu kadrosunda; Uğur Güneş, Dilin Döğür, Mehmet Ali Nuroğlu, Kaan Çakır, Erdiç Gülener, Tuvana Türkay, Ekin Türkmen, Gökçe Akyıldız, Sezgin Erdemir, Ece Özdikici, Seda Yıldız gibi birbirinden başarılı isimler yer alıyor.

Vuslat'ın 750. yılı TRT'de

Büyük mutasavvıf, düşünür ve şair Hz. Mevlânâ; "vuslat" olarak nitelendirdiği ölüm gecesinin 750. yılında, Konya'dan tüm dünyaya yayılan insani ve dinî öğretileriyle birlikte bir kez daha anıldı. Bu yıla özel Konya'da gerçekleştirilen törenler canlı yayımlarla TRT ekranlarına yansırken, TRT 2'de iki bölüm halinde "Şeb-i Arus Özel Yayını" gerçekleştirildi.

Hz. Mevlânâ'nın 750. vuslat yılı dönümü için hazırlanan "Şeb-i Arus Özel Yayını", birbirinden değerli iki konuğu misafiri etti. Prof. Dr. Süleyman Seyfi Öğün'ün moderatörlüğünde gerçekleşen programa, Prof. Dr. Mustafa Kara ve restoratör Mehmet Safiyüddin Erhan konuk oldu. İki bölüm halinde izleyicilerle buluşan programın ilk bölümünde Prof. Dr. Mustafa Kara, bir hayat tarzı olan Mevlevîliğin incelikli boyutları, tekke kültürünün bu topraklardaki önemi ve değeri ile toplumsal boyuta yansımaları ve bıraktığı izleri aktardı. İkinci bölümde ise restoratör Mehmet Safiyüddin Erhan, Mevlevîliğin yaşadığı temel mekânlar olan Mevlevihânelerde yaşanan hayatı, Mevlevîlerin birbirleriyle kurduğu ilişki ve etkileşimi; mimari, kültürel ve sosyal yönleriyle ele aldı.

Derin Mor'un ilk gösterimi gerçekleştirildi

TRT uluslararası dijital platformu "tabii", birbirinden farklı içerikleri izleyicileriyle buluşturmaya devam ediyor. Derin Mor isimli yeni dizi ise distopik bir dünya hikâyesiyle "tabii'deki yerini aldı. Dizinin ilk gösterimi 29 Aralık'ta İstanbul'da gerçekleştirildi.

TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Mehmet Zahid Sobacı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilen özel gösterime, TRT yönetimi, Deniz Celiloğlu, Nilperi Şahinkaya, Arın Kuşaksızoğlu, Zümre Ertürk, Murat Kılıç ve Tuğçe Talu başta olmak üzere dizinin oyuncularını, yapımcı ekibi, sektörün önde gelen isimleri ve çok sayıda davetli katıldı. İlk gösterimin ardından basın mensuplarının sorularını cevaplayan TRT Genel Müdürü Sobacı, dizide emeği geçenleri tebrik ederek, "tabii'nin her yaşta ve her gruptan izleyiciye hitap edecek içeriği sağlamayı temel amaç edindiklerini söyledi.

Sobacı konuşmasına şu sözlerle devam etti; "tabii'nin, içerik zenginliği yola çıkarken hedef aldığımız, benimsediğimiz temel ilkelere biniydi. O yüzden bazı platformların Türkiye'de bir dizinin sadece bir bölümüyle başlangıç noktasını gerçekleştirirken, biz "tabii" platformunda 30 tane diziyi bu başlangıcı gerçekleştirdik. Dolayısıyla en temelde benimsediğimiz ilkelere biri bu içerik çeşitliliğini yaşama geçirmekti. "tabii" platformunu incelediğinizde sadece tarihi dramaları veya komediyi değil, aynı zamanda macerayı, aksiyonu, polisiyeyi, distopik birçok yapıyı da "tabii'de görebilmeniz mümkün. Bu çeşitliliği yakaladığımızı düşünüyorum. Tabii ki bu çeşitliliği yakalarken emek veren oyuncularımız, yapımcılarımız onlara da huzurunuzda bir kez daha teşekkür ediyorum."

Orijinal hikâyesi Güneş Çelikkcan, genel hikâyesi Ayşıl Akşehirli ve senaryosu Yeşim Aslan'a ait olan "Derin Mor" dizisi, güneşte yaşanan bir dizi patlama sonrası elektrik sisteminin çöktüğü, kaosun baş gösterdiği bir dünyada hayatı başarısızlıklarla dolu bir babanın hiç tanımadığı bir grup insanla çıktığı yolculuğu konu ediniyor. TRT uluslararası dijital platformu "tabii'ye özel 8 bölüm olarak hazırlanan orijinal dizi, tüm bölümleriyle 22 Aralık'ta platformun internet sitesi ve uygulamasında ücretsiz izlenmeye başlandı.

Yapımcılığını Merve Zorlu ve Güneş Çelikkcan'ın paylaştığı dizinin yönetmen koltuğunda Mahmut Fazıl Coşkun otururken, görüntü yönetmenliğini ise Florent Herry üstleniyor. Başrollerde Deniz Celiloğlu'nun yanı sıra Nilperi Şahinkaya, Murat Kılıç, Zümre Ertürk, Arın Kuşaksızoğlu ve İncinur Daşdemir gibi isimler yer alıyor.

Yeni bir macera: "Afacanlar Kampı"

Afacanlar serisinin ikinci filmi vizyon için gün saymaya başladı. "Afacanlar Kampı" ismiyle beyazperdede hayranlarıyla buluşmaya hazırlanan TRT ortak yapımının 19 Ocak 2024'te vizyona gireceği duyuruldu.

Babasının çalıştığı AVM'yi hırsızlardan kurtarmış olan Emirhan'ı büyümüş olarak izleyeceğimiz film yaz kampına giden Emirhan ve afacanların başlarından geçen keyifli macerayı ikinci kez sinemaya taşıyor. Filmin başrollerinden Emirhan'ı canlandıran Berat Efe Parlar film için; "Bu sefer küçük kardeşlerimin ağabeyi olarak rol alıyorum. Dostluk, arkadaşlık ve dayanışmanın önemini vurgulayan, birlik olunca üstesinden gelebileceğimiz hiçbir şeyin olmayacağını anlatan, çocuklar kadar ailelerin de severek

izleyeceği, birlikte hoş vakit geçirecekleri macera dolu bir film çektik. Herkesi bekliyoruz" dedi. Berat Efe Parlar (Emirhan), Bülent Polat (Armando), Talha Tosun (Arda), Ebrar Alya Demirbilek (Esila), Rastin Paknahad (Ömer) ve İrem Tokat'ın (Sedef) oyuncu kadrosunda yer aldığı filmin senaryosunu Enes Ateş, Oğuz Ayaz ve Hande Canpolat kaleme aldı.

Yaz kampına gelen çocukların yaşadıkları akıl almaz olaylar sonrasında kampın başına geçmek zorunda kalan Emirhan ve afacanların başlarından geçen keyifli maceranın konu alındığı "Afacanlar Kampı" filminde heyecan hiç bitmeyecek gibi görünüyor.

“Bir Sevdadır” yakında TRT 1’de!

Geçtiğimiz günlerde okuma provalarından ilk görüntüleri paylaşılan TRT’nin yeni dizisi “Bir Sevdadır”ın, çekimlerine başlandı. Feyyaz Şerifoğlu (Yasin) ve Sude Zülal Güler (Yeşil)’in başrollerini paylaştığı dizinin çekim mekânı ise Kapadokya oldu. Yasin ve Yeşil arasındaki romantik aşk hikâyesinin merakla beklenen senaryosu için ise; “her maçta attığı gollerle milyonların kalbini kazanan ünlü futbolcu Yasin ile kaderine meydan okuyan Yeşil’in duygu yüklü hikâyesi” açıklaması yapıldı. Dizinin sloganı olarak ise, “Hayat futbola benzer” seçildi.

Senaryosunu Ayşe Ferda Eryılmaz ile Nehir Erdem’in kaleme aldığı, yönetmenliğini Yıldız Aşanboğa’nın yaptığı “Bir Sevdadır”ın başrollerini

Feyyaz Şerifoğlu ve Sude Zülal Güler paylaşıırken dizinin oyuncu kadrosunda ayrıca Ekin Mert Daymaz, Ekin Aksoy, Sinan Tuzcu, Sinem Uslu, Merve Şeyma Zengin, Doğukan Polat ve Meral Çetinkaya gibi başarılı isimler yer alıyor.

Efsane program geri döndü “Tarihin Arka Odası”

Türk televizyonlarının unutulmaz programı “Tarihin Arka Odası”, uzun bir aradan sonra, 27 Aralık 2023 Pazartesi gecesi 23.30’da, TRT 1 ekranlarından canlı olarak yayımlandı. Türkiye’ye tarihi sevdiren ve gece yayınları ile izleyicisini uykusuz bırakan efsane program Murat Bardakçı ile Prof. Dr. Erhan Afyoncu’nun sunumu ile ekranlara geliyor.

Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi’nden canlı yayımlanan programda, Maarif Sergisi’nde yer alan objeler konu edilerek, eğitim tarihimizin bilinmeyen olayları anlatıldı. Tarihin Arka Odası’ndan ekranlara gelen objeler arasında; Kara Harp Okulu öğrencisi Mustafa Kemal Atatürk’ün okul kaydının orijinali ve “Bedeli Çanakkale’de ödenecektir” yazan 100 liralık meşhur banknot da yer alıyor. Maarif tarihimizle ilgili yayımlanan objeler arasında Abdülhamid döneminden Cumhuriyet’e uzanan döneme ait ders kitapları, öğrenci karneleri ve pasoları, 19. yüzyıla ve 20. yüzyılın başlarına ait diplomalar, harf devrimi sonrasında yayımlanan alfabeler, broşürler ile uzun yıllar öncesinin okul sıraları, öğrenci önlükleri, karatahtalar ve tebeşirler gibi nostaljik hatıralar da bulunuyor.

TRT 1 ekranlarında tarih meraklılarının vazgeçilmez olacak programda ayrıca, Kocaeli Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi Kemal Karaöz de Türk eğitim tarihinin iki asır öncesine ait bazı okul şarkılarını seslendirdi.

TRT Mehmet Akif Ersoy Haftası ÖZEL İÇERİKLERİ

İstiklal Şairi Ersoy, özel içeriklerle anıldı

İstiklal Marşı’mızın yazarı, bağımsızlık mücadelesinin simge aydınlarından Mehmet Akif Ersoy, ölümünün 87. yılında TRT televizyon, radyo ve platformlarında hazırlanan özel içeriklerle anıldı. 27 Aralık 1936 yılında aramızdan ayrılan şair için hazırlanan ve Ersoy’un hayat hikâyesini anlatan “tabii” orijinal içeriği “Akif” dizisinin ilk bölümü, 26 Aralık tarihinde 22.35’te TRT 1 ekranlarına geldi.

Furkan Çalışkan, Aykut Ertuğrul ve Erkan Şimşek’in, Mehmet Akif Ersoy’un hayatı ve eserlerini konu edinen “Kelimele ve Şeyler- Mehmet Akif Ersoy” programı 27 Aralık’ta, Prof. Dr. İsmail Kara, Mehmet Akif Ersoy’un İstiklal Marşı’nı yazdığı dönemi ve marşta işlenen düşüncelerin arka planını yorumladığı “Bir Hilal Uğruna İstiklal Marşı” 26 - 29 Aralık tarihleri arasında TRT 2 ekranlarına geldi. Beşir Ayvazoğlu’nun edebiyat tarihimizin iki önemli ismi Yahya Kemal

Beyatlı ve Mehmet Akif Ersoy’u anlattığı “Beşir Ayvazoğlu ile Zamanlar ve Mekânlar” programı ile Mehmet İpşirli, Coşkun Yılmaz ve Alim Kahraman’ın “Tarih Söyleşileri” programı da bugüne özel içerikler arasındaydı.

TRT Avaz ve TRT Türk’te yayımlanan “Akif” belgeseli, “Korkma” isimli mini dizi Mehmet Akif Ersoy’un mücadele, fedakârlık ve hüznü dolu yaşamının öyküsünün anlatıldığı içeriklerden oldu. TRT Kurdî özel yapımı “Mehmet Akif Ersoy Belgeseli” ise 27 Aralık günü özel yayınları arasında yer aldı.

TRT Çocuk ekranları da büyük şaire içeriklerinde yer verdi. Ersoy’u anlatan özel bir video hazırlayan kanal, gün boyu yayınlarında bu videoya yer verdi. Millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy’un hayatını ve yaşadığı dönemi konu alan “Devler Ardında Karınca Adımları” belgeseli ise TRT Eba İlkokul, TRT Eba Ortaokul ve TRT Eba Lise yayınları arasındaydı.

Mehmet Akif Ersoy’un musikîsinas yönüne ve sevdiği eserlere değinen “Akif Makamı” programı TRT Müzik ekranlarını renklendirirken, TRT Radyolarında ise günün anlam ve önemine özel içerikler, konukların katılımıyla dinleyicilerle buluştu.

Gedelli'nin yeni müzik öğretmeni, Mevsim

Dört sezondur izleyicisinin sevgisiyle izlenme oranları hiç düşmeyen, Gönül Dağı dizisi yeni bir oyuncu ile renklendi. Gönül Dağı ailesi daha da büyüyen diziye, yeni müzik öğretmeni Mevsim rolüyle katılan isim ise, Şive Şenözen Samancı oldu. Selma öğretmenin arkadaşı olan Mevsim'in Gedelli'ye uyum sağlayıp sağlamayacağı ise merak konusu. Şenözen rolü ile ilgili ise şunları söyledi; "Mevsim öğretmen, adı gibi seyirciye 4 mevsimi hissettirecek; naif, eğlenceli, samimi ve fakat çantasında hikâyeleriyle Gedelli'ye gelmiş genç bir müzik öğretmeni. Belli ki musikiye de özel bir ilgisi var. Türküleriyle kalpleri fetheden Gönül Dağı'na Türk musikiyle bir renk katabileceğini hissettiriyor bana. Mevsim, renkleriyle bozkırdan ayrıksı dursa da sıcaklığıyla, samimiyetiyle Anadolu

topraklarına ait olduğunu hissettirecek bir karakter. Bazen memleketin olmayan yerlere ait hissedersin, çünkü ritminiz tutmuştur. Mevsim'in ritminin de Gedelli'yle uyuşacağını hissediyorum."

Gönüllere taht kuran Gönül Dağı ile ilgili de yorum yapan oyuncu, "Türk seyircisinin samimiyetle işlenmiş işlere ilgisini biliyordum fakat dört sezondur neredeyse her hafta birinciliği göğüsleyen, Türk aile yapısını incelemek için sosyoloji profesörlerinin öğrencilerine izlettirdiği bir diziye dahil olmak daha büyük bir sorumluluk hissettiriyor. Bu rolü bana emanet ettikleri için, senaristimize, sevgili yönetmenimize ve yapımcımıza teşekkür ederim. Sivrihisar büyüğü fakat zor bir coğrafya, hava koşulları pek çetin. Set ziyaretine gitmek bile bir hazırlık gerektiriyor. Bu sebeple dört yıldır evlerinden uzak, Sivrihisar'da bu diziye bilfiil emek vermiş herkesi ayrıca tebrik ve takdir ediyorum." dedi.

'tabii' 3 milyon üyeye ulaştı

TRT'nin içeriklerine yönelik uluslararası talebi karşılamak amacıyla kurduğu dijital platformu 'tabii', 30 orijinal diziyle girdiği dijital yayıncılık pazarında kısa sürede 3 milyon üyeye aşarak büyük bir başarıya imza attı. Mayıs 2023'te yayın hayatına başlayan 'tabii'nin içinde yaşadığımız hayatın zenginliğini yansıtan, pek çok farklı türdeki içerikleri, her kesimden ve yaş grubundan izleyicinin yoğun ilgisiyle karşılaştı.

Türkiye'nin gittikçe büyüyen dijital yayıncılık alanındaki yeni oyun kurucusu olma hedefiyle yola çıkan uluslararası marka; sunduğu yüksek kaliteli, ailece izlenebilecek ve ortak değerlere seslenen orijinal içerikleriyle içinde yaşadığımız dünyanın çeşitliliğine bir pencere açma ve farklı kültürleri, yaşamları keşfetme imkânı tanıyor.

Platform, üyelerine; tarihi figürlerin hayatlarından, küresel felaketlere karşı savaşan süper kahramanların mücadelelerine, aksiyon dolu yapımlardan distopik dramalara, çocuklar için animasyonlardan gençler için eğlenceli içeriklere kadar zengin bir içerik yelpazesi sunuyor. Ayrıca, TRT kanallarının en beğenilen dizi ve programlarının canlı yayınları ve sonradan izlemek için tüm bölümlerine de 'tabii' üzerinden erişmek mümkün. Tüm cihazlara uyumlu uygulamaları ve internet sitesi www.tabii.com üzerinden içeriklerine ulaşılabilir.

Acı kaybımız

Türk müziğine çok önemli katkıları olan koro şefi, ses sanatçısı ve müzik araştırmacısı Prof. Dr. Nevzat Atlığ, 98 yaşında hayatını kaybetti. İstanbul Radyosu Türk Musikisi Şefi, İstanbul Konservatuarı İcra Heyeti Şefi ve 1954 - 1958 yılları arasında İstanbul Radyosu Müdürlüğü görevlerinde bulunan Atlığ; İstanbul Radyosu Küçük Korusu'nu yönetirken, 1963'te Mesut Cemil'in vefatı üzerine Klasik Koro'nun Şefliğine getirildi. 1987 yılında Devlet Sanatçısı ünvanını alan sanatçı, 1999 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'ne layık görüldü. Türk Musikisi

Vakfı'nın kurucuları arasında yer alarak, bir dönem Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevi de yaptı.

Nevzat Atlığ'ın yönettiği sayısız sahne, radyo ve televizyon konserleri dışında yirmi CD'lik müzik yayını ve beş ciltlik Türk Musikisi Klasikleri nota yayımları bulunuyor. "50. Sanat Yılında Nevzat Atlığ", "Musikimizle Övünmemiz İçin Nevzat Atlığ", "Basında Nevzat Atlığ" ve "Nevzat Atlığ Tanıklığında Yakın Dönem Müzik Tarihimiz" başlıklı kitaplar, hakkında yazılan basılı yayınlar arasındadır.

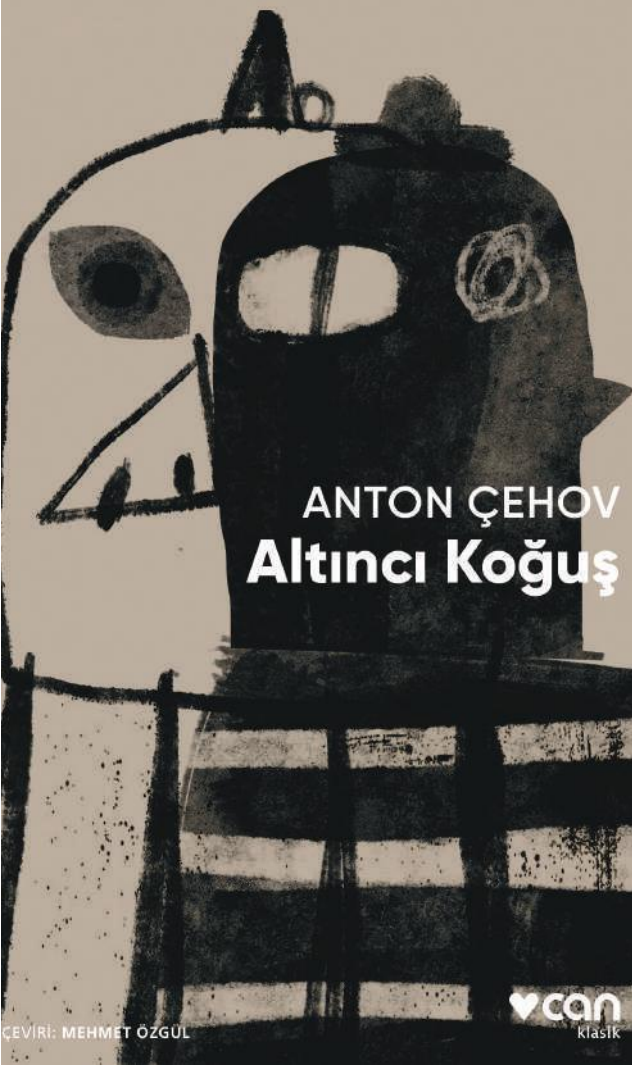
Nevzat Atlığ, Aydın Doğan Vakfı'nca 2013 yılı Türk Musikisine tahsis edilmiş olan sanat ödülü ve 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Necip Fazıl'a Saygı Ödülü'nü aldı.

12 Aralık Salı günü İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'ndan defnedilen sanatçının cenaze törenine çok sayıda sanatçı ve sevenleri de katılım gösterdi.

Kurumumuza ve Türk müziğine yaptığı katkılarla hep yaşayacak olan sanatçıya Allah'tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

Kuşkuların gölgesinde

Kısa klasikler serisinden, Rus edebiyatına ait bir seçki olan Anton Çehov'un 1892 tarihli kısa öyküsü 6. Koğuş, okuyucularını aklın koridorlarında dolaştırıyor. Çehov, bu eserinde, bir akıl hastası ile doktor ekseninde iki farklı insan karakteri çiziyor.

bireylerinin kaybı ile birlikte maddi manevi sıkıntılarla mücadele etmek zorunda kalan kahramanımız, çevresine duyarlı ve toplumun kötü gidişatını önemseyen, bunları dert edinen ve çareler arayan mert, dürüst ve ahlaklı bir yapıya sahip. İcra memurluğu görevini yürüten Gramov, sık karşılaştığı mahpusların hayatlarına derin acılar duyar, bir gün kendisinin de onlarla aynı akıbeti yaşayacağından korkmaya başlar. Gel zaman git zaman bu vehim onda kronikleşmeye başlar ve paranoyaya dönüşür. Gaddar hastane bekçisinden ve iki ayda bir hastalar için gelen berberden başka kimsenin uğramadığı 6. koğuşun yeni ve kalıcı ziyaretçisi Gramov olur.

kalıcı ziyaretçisi Gramov olur.

Dış etkenlere karşı nasıl bir tutum gerekli?

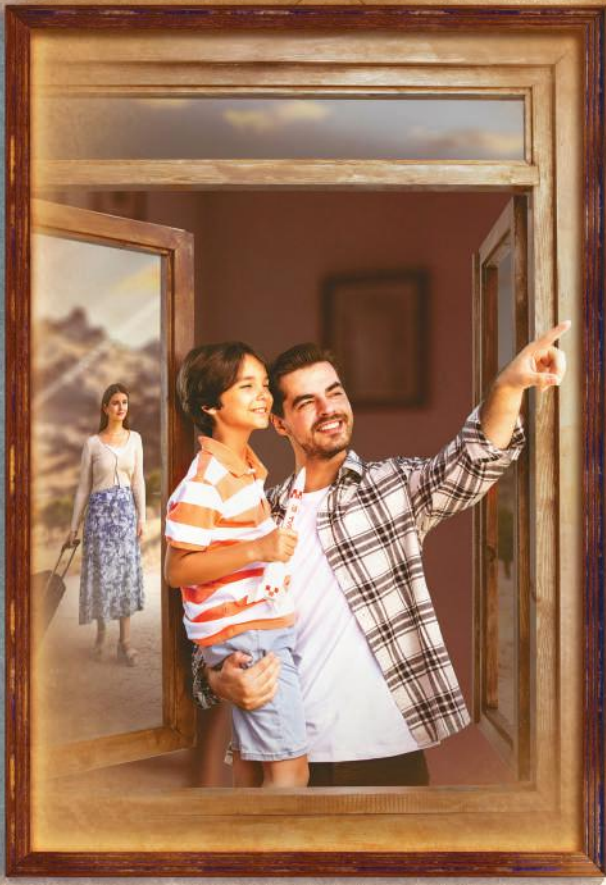
Hastanenin yöneticisi Doktor Ragin, Gramov ile örtüşebilecek düzeyde bilgi birikimine sahip ancak hayat felsefesi farklı ikinci ana karakterdir. Görevi boyunca yöneticisi olduğu yerin kötü koşulları için vicdanan rahatsızlık duymuşsa da gerekli müdahaleyi yapmamış, hastaların durumunu ve hastane koşullarını olurluna bırakmıştır. 6. koğuşta Ragin ve Gramov'un 'ızdırap çekme' üzerine yoğunlaştıkları

konuşmalar ikisini birbirine yakınlaştırır. Dr. Ragin'e göre sağlam bir duruş, dış etkenleri hiçe saymayı başarabilmektir. Fiziksel ve ruhsal acıları bertaraf edebilmelidir insan... Yaşamın özü ve mutluluğun formülü buradadır Ragin'e göre. "Sıcak, rahat bir çalışma odası ile bu koğuş arasında bir ayrım göremiyorum. Huzur, dinginlik her şeyden önce insanın içinde olmalı... Sıradan kişiler dinginliği kendilerinin dışında ararlar..." der sohbetlerin birinde. Doktorun bu telkin ya da savunma mekanizmasının uygulanabilirliği tartışılır görüşüne karşı Gramov'un çıkışı çok sert olur; Gramov'a göre ise yaşamın özü, gerekli tepkileri verebilmekten geçmektedir çünkü canlı doku ve sınırlardan yaratılmıştır insan. Kendisi fiziki olarak bir acı içerisindeyse bağırır, ağlar. Bozuk bir düzen içerisindeyse ahlaksızlığa, alçaklığa şiddetle karşılık verir. Gramov, Ragin'i gerçekten acı çekmemiş, zor duruma düşmemiş olmakla, ruhsuz, aylak ve vicdansız olmakla itham eder. Onun her şeyi; yaşamı da ölümü de değersiz gördüğünü söyler ve sohbetlerin birinde Gramov'un, doktorunki ile benzer bir felsefeyi savunan stoacı düşünceyi de çürüttüğünü görürüz böylelikle... Hastanenin diğer bireyleri ve yeni atanan yardımcı doktor tarafından Ragin ve Gramov arasındaki bu dostluk hoş karşılanmaz ve Ragin hiç beklemediği bir sona doğru sürüklenmeye başlar. Nihayetinde Doktor Ragin, kendi felsefesini sorgulayacak bir pozisyona düşer.

Toplumsal sorunlar ve aydın insan

Hikâye farklı bakış açılarıyla zorlu yaşam koşullarına ve haksızlıklara, acılara karşı nasıl bir tavır takınılacağı konusunda okuyucuyu da düşünmeye sevk ediyor ancak hikâyenin asıl temasının; toplumsal sorunlara izleyici kalan aydın insanın kayıtsızlığını, halktan kopuşunu gözler önüne sermeyi hedefleyen bir kurgu olduğunu anlıyoruz.

Kitabın öyküsü Koğuş'un öyküsü bizleri, akıl hastaları pavyonunun tasviri ile buluşturuyor ilk olarak. Hayli bakımsız, hijyen kurallarından yoksun, insanı iyiden iyiye daha da kötü bir ruh haline sürükleyecek bir atmosfer içerisinde; hastane bekçisini ve koğuştaki beş hastayı birer birer tanıyoruz ilerleyen bölümlerde... Diğer hastalardan farklı olarak kibar bir aileden gelen, eğitilmiş ve kültürlü olan Gramov, hikâyemizin iki önemli karakterinden biri. Onun başından geçenleri diğer bölümlerde öğreniyoruz; aile

GÖNÜL DAĞI

SEZON 4 *Bozkırda Bir Anadolu Masalı*

HER
CUMARTESİ
20.00

TRT1

BİRLEŞİM

TRT
world
forum
2023

TEK

GAZİLER

MEHİR

Sorumluluklar, Eylemler
ve Çözümler

8 - 9 Aralık
İstanbul
trtworldforum.com

[D](#) [X](#) [W](#) [f](#) [@](#) TRTWorldForum

